

Інформаційно-аналітичний журнал «Як працює твій депутат»

З М І С Т

Відповідальні за випуск
Леся Шевченко,
Руслан Старовойтенко

Коректор
Інна Книш
Алла Сергієнко

Дизайн та верстка
Видавництво «ПРОМІНЬ»

СВІДОЦТВО про внесення
суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру
видавців, виготовників і
розповсюджувачів видавничої
продукції:
серія ДК № 1314 від 31.03.2003 р.

Видання часопису
здійснюється за сприяння
Національного Фонду
підтримки Демократії
(National Endowment for
Democracy)

1101 Fifteenth Street, N.W.
Suite 700
Washington, D.C. 20005-5000
(202) 293-9072
(202) 223-6042 fax
e-mail: info@ned.org
www.ned.org

У разі передруку матеріалів
посилання на часопис
обов'язкове

Засновник і видавець
ГО Фондація
«Відкрите суспільство»
04070, Київ,
вул. Братська, 6, оф. 402
телефон: 223-92-54
e-mail: info@osf.kiev.ua
www.deputat.org.ua

Підписано до друку
Формат 60x84/8

Наклад 3 000 примірників

Надруковано 05.09.10

РОБОТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ

5	Хронологія парламентських подій
25	Аналіз законотворчої роботи Верховної Ради протягом січня – липня 2010
39	Проміжний фініш (підсумки роботи Верховної Ради)
58	Динаміка законотворчої активності парламентських фракцій протягом січня – липня 2010 року
60	Робота Верховної Ради зі зверненнями громадян протягом першого півріччя 2010 року
64	Анонс оприлюднених планів роботи комітетів Верховної Ради (протягом сьомої сесії)

АКТУАЛЬНІ ТЕМИ

72	Топ-20 зобов'язань парламентських партій та виборчих блоків
77	Пріоритети роботи народних депутатів Верховної Ради шостого скликання
79	Зволікання з упровадженням антикорупційних законів – законодавчий нонсенс
81	Державний бюджет: місію виконано
82	Українсько-російські відносини у контексті формування політичної влади в Україні
86	Новий закон про державні закупівлі не стане гарантією прозорості тендерів
88	Державна програма економічного і соціального розвитку України на 2010 рік: перспективи та реальність
90	Засади внутрішньої та зовнішньої політики: пріоритети нової влади
91	Місцеві вибори: чергове випробування української демократії

ГРОМАДСЬКА ДУМКА

96	Падіння рейтингу влади
104	Ставлення до незалежності України
106	Ставлення громадян до Харківських угод щодо перебування в Севастополі Чорноморського флоту Росії

Шановні читачі!

Ми раді представити вам черговий випуск інформаційно-аналітичного журналу «Як працює твій депутат». Обираючи депутата, ми делегуємо йому певну частину своїх повноважень для забезпечення ефективного управління складним суспільним організмом.

Зі сторінок журналу ви зможете:

дізнатися про діяльність фракцій у Верховній Раді України, за яких Ви проголосували під час виборів до Парламенту;

зрозуміти, наскільки ефективною є їхня робота щодо захисту і представництва Ваших інтересів;

усвідомити, як партії та блоки виконують свої програми й дотримуються передвиборних обіцянок.

У жодному разі не треба забувати про різницю між активністю та ефективністю роботи депутатів. Ці поняття на практиці не завжди збігаються.

Наші експерти прагнуть поєднати аналіз наявного статистичного матеріалу з аналізом дійсної активності фракцій та народних депутатів.

Ми запрошуємо до співпраці як представників громадськості, так і зацікавлених у цьому депутатів.

З повагою

Леся Шевченко,
Президент Фондації «Відкрите суспільство»

РОБОТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ

ХРОНОЛОГІЯ ПАРЛАМЕНТСЬКИХ ПОДІЙ

СІЧЕНЬ

Президентська виборча кампанія набрала фінішних обертів. Загострення відносин між Президентом України та Прем'єр-міністром набуло ознак взаємних звинувачень на випередження. Вони стрімко з'являлись в інформаційному просторі й так само стрімко спростовувались судовими рішеннями. Унаслідок наявності у Верховній Раді кандидатів на посаду Президента України від усіх парламентських фракцій виникло напруження відносин законодавчого органу з Президентом і главою уряду.

Президент України гостро розкритикував Комітет Верховної Ради з питань бюджету, який не сформував бюджетний розклад, унаслідок чого виникли проблеми з фінансуванням виборчого процесу. Згодом Прем'єр-міністр ініціювала позачергове засідання Верховної Ради

щодо коригування виборчого законодавства і звинуватила Володимира Литвина у нехтуванні належної підготовки парламентського засідання.

Голова Верховної Ради Володимир Литвин, який брав участь у президентських перегонах, намагався дистанціюватися від вимог головних претендентів на перемогу, демонструючи незалежність законотворчої діяльності парламенту від швидкоплинних реалій політичного моменту. Хоча уникнути оголошення нездійснених законотворчих планів усе-таки не вдалося.

Так, щоб вплинути на перебіг кампанії, спікер Верховної Ради оголосив про необхідність проведення розслідування щодо діяльності кредитних спілок, які заборгували кошти вкладникам. Однак ніяких дій в означеному напрямі він так і не зробив. Враховуючи, що всі кредитні спілки Володимир Литвин назвав «формою великого ошуканства людей», тим більше дивує наступна непослідовність і втрата цікавості до власно проголошеної ініціативи, яка би мала певну законодавчу перспективу.

Першим у січні мало відбутися позачергове засідання Верховної Ради 13 числа. Його ініціювала фракція БЮТ у зв'язку з рішенням ЦВК дозволити голосування вдома без документального підтвердження. Натомість фракція Партії регіонів, блокуючи таке рішення, запропонувала провести позачергове засідання парламенту тільки для розгляду проекту Держбюджету на 2010 рік і введення в дію норм закону про підвищення соціальних стандартів.

Довідка: фракція Партії регіонів вимагала від Кабінету Міністрів здійснити перерахунок пенсій відповідно до закону про соціальні стандарти. З 1 січня 2010 року підвищення мінімальної пенсії мало скласти від 150 до 300 гривень щомісяця, а мінімальна пенсія – зрости з 573 до 695 гривень. Цими вимогами фракція намагалась унеможливити процес внесення змін до виборчого законодавства, які пропонувала фракція БЮТ.

Партія регіонів досягла бажаного, випередивши БЮТ під час подання підписів народних депутатів на проведення позачергового засідання. Тож парламентарі обмежились заслуховуванням в.о. міністра фінансів І.Уманського щодо стану підготовки проекту Держбюджету на 2010 рік і головного санітарного лікаря О.Біловола стосовно наслідків епідемії грипу.

17 січня відбувся перший тур президентських виборів, після якого зі знаковою заявою виступив представник Блоку Литвина, котрий ще до офіційного оприлюднення результатів засвідчив, що не визнає результатів виборів. «Вважаємо їх недемократичними і такими, що не відповідають волевиявленню громадян», – заявив О.Зарубінський. Стверджувалось, що Блок Литвина готовий подати до Верховної Ради проект постанови про перерахунок голосів у першому турі президентських виборів, а також ініціювати ще одну постанову про визнання виборів такими, які не відповідають волевиявленню громадян.

Ніяких дій у цьому напрямі на єдиному в січні пленарному тижні з 19 до 22 січня фракція Блок Литвина не здійснила. До планів роботи були внесені інші резонансні питання: розгляд скандальної справи «педофілів», звіти тимчасових слідчих комісій щодо розслідування порушення законодавства Київрадою, а також питання стосовно захоплення земельних ділянок та незаконного будівництва у Сімферополі.

Незважаючи на задекларовані до розгляду гучні питання, головну увагу парламентарі приділили виборчим проблемам, і одним з суттєвих рішень стало прийняття постанови про звільнення з посади члена

ЦВК А.Писаренка, що зміцнило представництво політичних сил у Центровиборчкомі перед другим туром голосування на користь Партії регіонів.

Серед інших подій кінця січня резонансними були такі: гострий коментар колишнього міністра фінансів В.Пинзеника щодо бюджетного дефіциту в 100 млрд грн, що був рекордним за останні роки; підписання Президентом України Указу про присвоєння Степану Бандері звання Героя України; скандал навколо захоплення кабінету директора поліграфічного комбінату «Україна», на якому друкувались виборчі бюлетені.

Остання подія була формальною підставою для скликання позачергової сесії 28 січня, на якій Партія регіонів домоглась прийняття рішення про відставку міністра внутрішніх справ Ю.Луценка. Це голосування продемонструвало тенденцію до переформатування політичних сил у парламенті. Блок Литвина підтримав відставку Ю.Луценка і тим самим показав повне неузгодження власних дій з партнерами по коаліції демократичних сил.

ЛЮТИЙ

Протягом місяця законотворча діяльність була достатньо обмеженою. Народні депутати очікували на формування нової парламентської більшості, виконавчої влади, намагались зрозуміти тенденції подальшого розвитку політичних процесів у країні. Більшість законопроектів було спрямовано на доопрацювання, що означало їхню невідготовленість унаслідок того, що головний фокус уваги парламентаріїв після січневих свят був прикутий до перебігу виборчої кампанії.

3 лютого відбулось позачергове пленарне засідання, яке відображало пристрасті напередодні другого туру президентських виборів. З ночі ініціатор парламентського засідання Партія регіонів заблокувала трибуну і президію ВР, пояснюючи власні дії превентивними заходами, що випереджають такі ж дії фракції БЮТ. Бійки між депутатами в цей день були сприйняті як буденне явище і не викликали широкого резонансу в ЗМІ.

Метою фракції Партії регіонів було прийняття рішення про скасування обов'язкового кворуму членів дільничних виборчих комісій (дві третини від загальної кількості) для встановлення результатів виборів. Така ініціатива була обумовлена побоюванням можливого зриву процесу ухвалення рішень членами дільниць, які представляють інтереси кандидата-опонента. Цікавим став той факт, що БЮТ «попрацював» з фракцією Блок Литвина, але абсолютно не врахував зміну ставлення до голосування депутатської групи «За Україну!», яка несподівано повним складом підтримала зміни до виборчого законодавства в інтересах кандидата Віктора Януковича.

14 лютого ЦВК оголосила підсумки виборів Президента України, згідно з якими переможцем визнано Віктора Януковича. Майже одночасно почали лунати міркування щодо переходу багатьох народних депутатів у майбутню пропрезидентську більшість. Спроби Ю.Тимошенко оскаржити в суді результати виборів не мали перспектив. Крім того, глава уряду відмовилась подавати у відставку і, незважаючи на численні тактичні поразки фракції БЮТ під час виборчих перегонів, висловила сподівання, що їй вдасться зміцнити коаліцію і втримати посаду Прем'єр-міністра.

Важливим рішенням стало скасування Постанови Верховної Ради про призначення місцевих виборів на 30 травня 2010 року. Незважаючи на колізію неконституційності продовження повноважень місцевих депутатів, відсутність бюджету на 2010 рік та невирішеність багатьох кадрових питань після обрання нового Президента України стали головними причинами скасування місцевих виборів.

17 лютого Володимир Литвин виступив із заявою, відповідно до якої зажадав протягом десяти днів отримати документальне підтвердження існування коаліції, наперед розуміючи, що 226 підписів на підтримку коаліції демократичних сил зібрати неможливо. Фактично було запущено процес формальної ліквідації коаліції БЮТ-НУНС-Блок Литвина.

До кінця лютого вже став відомий текст нової коаліційної угоди і три можливих варіанти розвитку подальших подій. Два сценарії передбачали утворення коаліції за участі фракції НУНС чи без неї, а один варіант був розрахований на розпуск парламенту в разі, якби не вдалося сформувати парламентську більшість.

Під час особистої зустрічі Президента України і Голови Верховної Ради вирішено прискорити процес формування нової коаліції. До кінця місяця стало зрозумілим, що нова коаліція буде утворена за аналогом Антикризової коаліції, тобто приєднанням до фракцій окремих народних депутатів.

БЕРЕЗЕНЬ

У березні відбулась очікувана відставка уряду та почався процес формування парламентської більшості, який супроводжувався загостренням протистояння з опозицією, котра вважала неконституційним формування коаліції на основі індивідуального членства. Законотворча діяльність парламенту продовжувала мати незадовільні темпи внаслідок зосередження більшої уваги на питаннях формування виконавчої влади.

2 березня Володимир Литвин оголосив про припинення діяльності коаліції демократичних сил, посилаючись на відсутність документального підтвердження необхідної кількості голосів. Цікавим фактом є те, що жодна фракція не взяла на себе відповідальності щодо виходу з діючої

парламентської більшості. За усталеною традицією українського політикуму політичні сили та їхні лідери намагаються до останнього залишатись осторонь прийняття важливих рішень, а отже, уникають відповідальності за наслідки такої діяльності.

Уже 3 березня Верховна Рада заслухала звіт Прем'єр-міністра Ю.Тимошенко і більшістю голосів (243) відправила її у відставку. Незважаючи на вагання, до голосів за відставку долучились представники групи «Єдиний центр», члени УНП та шість депутатів від фракції БЮТ. Саме ці голоси і стали вирішальними під час голосування. До того ж регіонали внесли проект змін до 61 статті закону про Регламент Верховної Ради, що містила норму обов'язкового формування коаліції фракціями і не передбачала індивідуального членства.

Довідка: згідно з рішенням № 2432 від 17 вересня 2008 року Конституційний Суд ухвалив, що коаліцією є «об'єднання за результатами виборів кількох депутатських фракцій, кількість народних депутатів України в яких становить більшість від конституційного складу Верховної Ради України». Однак на той час діяв інший Регламент Верховної Ради, і це дало підстави в нових політичних умовах переглянути зазначене рішення.

Таким чином, за основу взято формування коаліції не тільки фракціями, а й окремими народними депутатами, що вже практикувалось після

утворення Антикризової коаліції у 2007 році. У черговий раз зміна влади продемонструвала, що політичні мотиви мають перевагу над вимогами закону, рішеннями Конституційного Суду тощо, – все можна змінити чи інтерпретувати в інтересах нової влади. Рішення Віктора Януковича звернутись до Конституційного Суду, щоб підтвердити чи спростувати законність формування коаліції, на цьому тлі сприймається як передбачувана формальність.

Народні депутати затвердили зміни до Регламенту, які дали змогу формувати коаліцію з окремих депутатів. А 11 березня офіційно було проголошено створення нової коаліції «Стабільність і реформи». До неї увійшли 235 депутатів, зокрема з фракцій Партії регіонів, КПУ, Блоку Литвина, та окремі парламентарії. В цей же день Верховна Рада проголосувала за призначення Прем'єр-міністром України Миколи Азарова. На відміну від попередніх років, удалось уникнути коаліціади та у короткі строки переформатувати виконавчу гілку влади.

Наступними важливими подіями березня стали формування Кабінету Міністрів та Секретаріату Президента України. Деякі призначення в новому уряді народні депутати сприйняли гостро. Фактично одразу з подачі членів депутатської групи «За Україну!» розпочалась законодавча та інформаційна кампанія за зняття з посади міністра освіти Д.Табачника. Враховуючи неоднозначні висловлювання керівника освітнього відомства стосовно походження української нації, негативний імідж часів його головування в Адміністрації Президента України Л.Кучми, тема боротьби за відставку Д. Табачника стала однією з головних для представників націонал-патріотичних сил.

Проблемою парламентської роботи у березні став перерозподіл посад у комітетах Верховної Ради. Вільними стали посади голів одразу 12 комітетів унаслідок переходу їхніх керівників до виконавчої влади.

Довідка: відповідно до закону про Регламент Верховної Ради парламентській опозиції надається першочергове право вибору посад голів 10 комітетів. Це комітети з питань бюджету, Регламенту, з питань прав нацменшин і міжнаціональних відносин, соціальної політики й праці, науки й освіти, охорони здоров'я, правосуддя, законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності, економічної політики, боротьби з організованою злочинністю, з питань свободи слова.

Вісім із 10 комітетів, якими повинні керувати представники опозиції, очолювали представники парламентської більшості – від Партії регіонів, Блоку Литвина, КПУ.

Після входження цих політичних сил у більшість і формування нової опозиції мало б відбутися переформатування керівного складу комітетів. Незважаючи на це, представники Партії регіонів висунули тезу про ймовірність паралізації роботи парламенту щонайменше на два місяці внаслідок тотальної зміни керівництва комітетів.

Демонструючи відповідальність і готовність до системної роботи, вже 15 березня Президент України дав уряду тридцять днів для того, щоб розробити і внести на розгляд парламенту Державний бюджет на 2010 рік. Головний фінансовий документ країни, на думку В.Януковича, мав обов'язково врахувати підвищення соціальних стандартів, які так довго відстоювала фракція Партії регіонів.

Одночасно з початком діяльності новосформованого Кабміну відбулися спроби налагодити роботу опозиції. БЮТ проголосив Ю.Тимошенко лідером опозиції і призначив склад тіньового уряду на чолі з народним депутатом С.Соболевим. Почав формуватися Комітет захисту України, який так само опосередковано контролювала партія ВО «Батьківщина».

Перше засідання тіньового уряду, призначене на 26 березня, не відбулося як з причин недоформування його складу, так і через провали у переговорних процесах щодо приєднання до діяльності тіньового уряду інших опозиційних сил. Єдності парламентської більшості не вдавалося протиставити цілісну опозицію, хоча БЮТ ще сподівався на об'єднання з фракцією НУНС у монолітну парламентську опозицію, незважаючи на те, що перемовини йшли достатньо важко.

В опозиційному лідерстві Юлії Тимошенко сумнівалась і значна частина фракції НУНС, і непарламентські політичні сили. Голова партії «Фронт змін» Арсенія Яценюк ще 17 березня проголосив створення альтернативної щодо Юлії Тимошенко опозиції, розробив власну програму дій. Лідер партії «Громадянська позиція» А.Гриценко виступив за те, щоб Ю.Тимошенко добровільно відмовилась від першості в опозиційному русі.

Наприкінці березня варто відзначити провал голосування за відставку міністра освіти, яку ініціювала депутатська група «За Україну!», – постанову про звільнення Дмитра Табачника підтримали 202 народні депутати. Це було зрозуміло ще задовго до голосування, і внесення на розгляд цього питання фактично піар-акцією нової політичної партії, до якої входять члени депутатської групи «За Україну!».

КВІТЕНЬ

Квітень розпочався для парламентаріїв звичним явищем – опозиція блокувала трибуну та президію Верховної Ради. Фракція БЮТ, не вирішивши питання перерозподілу посад голів комітетів – відповідно до Регламенту, вдалась до вже звичного прийому блокування роботи Верховної Ради. Наприкінці місяця у Верховній Раді відбулись безпрецедентні події, обумовлені ратифікацією Харківських угод щодо продовження перебування у Севастополі Чорноморського флоту РФ. Вперше в історії Верховна Рада була оповита димом, а спікер В. Литвин змушений був проводити засідання під акомпанемент шумової атаки та під захистом парасольок.

Першим вдалим рішенням коаліції стало розв'язання дилеми щодо призначення нових керівників і членів комітетів замість депутатів, які вибули.

Довідка: серед керівництва комітетів головою Комітету з питань аграрної політики

та земельних відносин обрано регіонала Г.Калетніка, керівником Комітету з питань фінансів і банківської діяльності – О.Пеклушенка (Партія регіонів). При цьому Пеклушенка увільнено від обов'язків заступника голови Комітету з питань бюджету. На його місце обрано представника Партії регіонів П.Мельника. Ще одного регіонала Ю.Воропаєва обрано заступником голови Комітету з питань економічної політики і увільнено від обов'язків члена цього комітету. Народний депутат від Партії регіонів В.Олійник став першим заступником голови Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності, регіонал М.Луцький – першим заступником голови Комітету з питань науки і освіти, регіонал О.Кунченко – заступником голови Комітету з питань ПЕК, ядерної політики та ядерної безпеки.

Квітневі перемоги коаліції стали більш проблемними з огляду на неоднозначність питання ратифікації Харківських угод. Протистояння ще більше загострилось унаслідок непрозорості підготовки рішень. Однак варто зазначити, що опозиція не була підготовлена до протистояння стосовно ратифікації рішення щодо продовження перебування Чорноморського флоту РФ в Севастополі.

Рациональна аргументація відносно ефективності створення в районі розташування військової бази курортної зони, економічні прорахунки цього проекту були відсутні, тому економічна доцільність на користь продовження терміну перебування флоту, зниження ціни на постачання газу переважала заперечення необхідності ратифікації договору, яке

спиралося виключно на аргументи щодо зменшення суверенітету країни.

У день голосування народні депутати від Партії регіонів забарикадували сесійну залу парламенту. Бійка, димові шашки, кидання яєць в напрямку президії не змогли зупинити ухвалення рішення щодо ратифікації угоди про подовження перебування Чорноморського флоту Росії на території України. Рішення було ухвалено без обговорення голосуванням в екстремальних умовах. Підготовка ратифікації стратегічного рішення проходила в умовах секретності, відсутності публічності і прозорості.

Зважаючи на гостре політичне протистояння, одразу після ратифікації Харківських угод, так само без обговорення було ухвалено проект Держбюджету на 2010 рік.

Загалом квітень став останнім місяцем жорсткого протистояння між коаліцією та опозицією. Народні обранці були зосереджені на закінченні форматування нової виконавчої гілки влади, на чергових призначеннях, тому законотворча активність у квітні була на рівні березневих показників і не набула потрібних темпів унаслідок блокування трибуни та президії, надмірних емоцій навколо головних рішень щодо Чорноморського флоту, Держбюджету.

ТРАВЕНЬ

Травень був місяцем спокійної роботи парламенту. Численні поразки зробили опозицію більш пасивною, а рішення, підтримані парламентською більшістю, невідворотними. Спільне українсько-російське святкування 9 травня, чергові візити російських лідерів зміцнили новий проросійський вектор зовнішньої політики України.

У травні А.Мартинюка було обрано заступником Голови Верховної Ради. Він учетверте став віцепікером. Представник Компартії обіймав цю посаду в Раді третього, четвертого і п'ятого скликань. Рішення не викликало ажіотажу, хоча й стало черговим порушенням домовленостей про те,

що посада першого заступника Голови Верховної Ради має належати представникові опозиції.

Коаліція продовжувала діяти за принципом непоступливості – в травні було обрано нового керівника регламентного комітету. Ним став також представник Партії регіонів В.Макеєнко. Звичним стало чергове ігнорування вимог опозиції надати їй можливість очолити цей комітет. Заклики прислухатись до совісті, констатація факту втрати останньої можливості контролювати владу залишились не почутими.

Черговим непрозорим рішенням парламенту стало ухвалення кошторису Верховної Ради на 2010 рік. Народні депутати не змогли ознайомитись з проектом документа, і цей факт викликав у них здивування. Питання розподілу коштів, пропозиції зменшити витрати на машини охорони, спеціальні рейси літаками для закордонних візитів залишились не розглянутими.

Довідка: загальна сума коштів на забезпечення діяльності Верховної Ради у 2010 році складатиме понад 875,5 млн грн. У порівнянні з минулим роком кошторис збільшено на 15%, що ніяким чином не відповідає публічним заявам політиків про необхідність економити державні кошти. Більше того, на думку колишнього голови регламентного комітету О.Єфремова, який відповідав за підготовку фінансового документа, недостатня сума виділяється на утримання будівель Верховної Ради, сплату комунальних послуг, депутатські відрядження. Серед витрат є особливо цікаві пункти щодо надання народним депутатам субсидій та матеріальної допомоги, що ніяк не кореспондується з численними передвиборними запевненнями

народних обранців про необхідність скасування пільг та привілеїв в умовах кризи та зниження рівня життя більшості громадян України.

Ще одним важливим рішенням травня стало прийняття нової редакції Закону «Про запобігання та протидію легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом».

Довідка: закон спрямований на забезпечення реалізації положень 40 рекомендацій Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF), затверджених на Берлінському засіданні Групи у червні 2003 року, а також Директиви Європейського Парламенту та Ради 2005/60/ЄС щодо запобігання використанню фінансової системи з метою відмивання коштів та фінансування тероризму.

Передбачено, що дія закону поширюватиметься на громадян України, іноземців та осіб без громадянства, а також юридичних осіб, їх філії, представництва та інші відокремлені підрозділи, які забезпечують проведення фінансових операцій на території України, а також поза її межами відповідно до міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою.

Верховна Рада ухвалила зміни до законів у частині оподаткування, які принесуть додаткові 10 млрд грн надходжень до бюджету. Зокрема, запропоновано перенесення збитків підприємству в розмірі 20% їх суми на рік; посилено адміністрування ПДВ; змінено рентну плату на надрокористування.

Довідка: реалізація запропонованих норм сприятиме упередженню недонадходжень до бюджету податку на прибуток у сумі 4,5 млрд грн та податку на додану вартість – 6,9 млрд грн (у розрахунку на рік), зазначено в пояснювальній записці до закону. За рахунок інших запропонованих змін буде забезпечено додатковий ресурс надходжень до бюджету на загальну суму понад 4,75 млрд грн, зокрема: з акцизного збору – 4,1 млрд грн, за спецводокористування за воду для напоїв – 0,154 та за рахунок індексації з платежів за користування надрами – 0,33 млрд грн, збору за спеціальне водокористування – 0,05 млрд грн; збору за геологорозвідувальні роботи – 0,12 млрд грн.

Наприкінці травня зійшла нанівець «справа педофілів». Не перший раз скандальність була використана для ведення інформаційної війни під час передвиборної кампанії. Єдиним висновком комісії стало визнання факту, що спочатку матір дітей оголосила подробиці справи, потім вже дали відповідні свідчення діти. Така ситуація, звичайно, вказує на неоднозначність ролі матері й, можливо, замовний характер цієї справи.

Довідка: комісія дійшла висновку, що «достатніх доказів вини Полюховича та інших осіб у насильницькому задоволенні статевої пристрасті з малолітніми, які б давали достатні підстави для направлення справи до суду, поки що не здобуто».

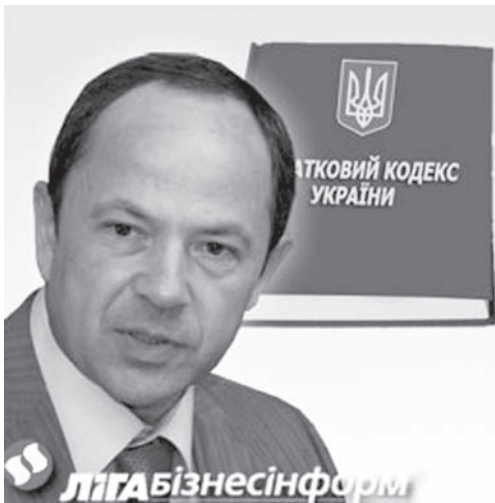
Знаковим перед майбутнім внесенням уряду на розгляд парламенту проекту Податкового кодексу став запропонований опозицією законопроект про введення податкових канікул на п'ять років для малого бізнесу. Юлія Тимошенко як неформальний лідер найбільшої опозиційної парламентської фракції вирішила зробити раціональний контрудар – спробувати виконати одне з передвиборних обіцянок Віктора Януковича і примусити регіоналів некомфортно себе почувати під час розгляду цього питання.

Крім цього, опозиція намагалася внести до порядку денного законопроект щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва, зміни до законів, якими посилюється відповідальність службових осіб за перешкоджання підприємницькій діяльності. Також опозиціонери розробили зміни до деяких законів відносно скорочення переліку ліцензованих видів господарської діяльності та кількості контролюючих органів: види ліцензованої діяльності пропонується скоротити на 27 пунктів, а контролюючі органи на 45%. На думку Ю.Тимошенко, цей пакет реформ мав би стати основою подальшого виходу України з економічної кризи.

Ще одним здобутком опозиції стала підготовка до першого читання проекту Податкового кодексу, що раніше вніс до Верховної Ради депутат від НУНС М.Катеринчук. Цей документ став черговою спробою спрацювати на випередження, проявити активність і довести спроможність опозиції розробляти ефективні рішення. Втім, достеменно відомо, що такі ініціативи парламентська більшість не підтримає.

ЧЕРВЕНЬ

Сподівання опозиції після численних парламентських поразок перехопити законодавчі ініціативи, спроби поставити коаліцію перед вибором голосувати за ті рішення, які відповідають їхнім програмним засадам, але з низки причин не можуть бути ухвалені, провалились. Коаліція відмовилась вносити до порядку денного проекти законів, запропоновані опозицією. Натомість парламентська більшість ухвалила Закон про засади внутрішньої та зовнішньої політики, який формалізував зміну зовнішньополітичної орієнтації України.

Після короткострокового припинення роботи на пленарних засіданнях, яке було викликане спробами фракції БЮТ включити до порядку денного низку законопроектів, Верховна Рада ухвалила за основу важливий концептуальний документ – Закон про засади внутрішньої і зовнішньої політики України.

Серед головних засад у документі значиться забезпечення повноправної участі України в загальноєвропейській та регіональних системах колективної безпеки, набуття членства у Європейському Союзі при збереженні добросусідських відносин і стратегічного партнерства з Російською Федерацією, іншими країнами СНД, а також з іншими державами світу. Натомість із законопроекту вилучено пункт про набуття Україною членства в НАТО.

Недостатньо чітко викладено мовне питання. Якщо врахувати, що програмові засади Партії регіонів передбачали пріоритет прийняття російської мови як другої державної, то в законопроекті гарантується «розвиток і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на всій території України, вільний розвиток, використання і захист російської, інших мов національних меншин України».

У першому читанні прийнято законопроект щодо проведення референдуму, який так само викликав неоднозначну реакцію у суспільстві. Референдум за народною ініціативою має оголошувати виключно Президент України у разі наявності 3 мільйонів підписів, зібраних протягом 40 днів. Досить суперечливою виявилась норма, яка дозволяє вносити зміни в Конституцію України без остаточного схвалення Верховною Радою. Недемократичною є відсутність положення про можливість ведення агітації противниками референдуму.

Комітет Верховної Ради з питань прав людини рекомендував підтримати в другому читанні законопроект, що регулює проведення мітингів. Проект зобов'язує організаторів зборів повідомляти про їхнє проведення органи місцевої влади. Ця норма викликала критику з боку громадських організацій, котрі стверджують, що вона може стати приводом для заборони зборів і не відповідає європейській практиці, що передбачає проведення так званого «спонтанного мітингу».

Як зазначають правозахисники, в європейських країнах завчасно повідомляти про збори потрібно лише в тому випадку, якщо демонстранти хочуть, щоб їх охороняли. Представники понад тридцяти громадських організацій звернулися до Голови Верховної Ради з проханням відкласти розгляд законопроекту, провести парламентські слухання з цього питання і погодити нову редакцію з Венеціанською комісією.

У червні розпочалась нетривала дискусія з приводу доцільності проведення місцевих виборів 31 жовтня. Проти відновлення мажоритарної системи виборів висловився один з учасників коаліції – фракція комуністів.

Довідка: вибори в місцеві ради за партійними списками уперше відбулися 26 березня 2006 року – відповідно до політичної реформи, проведеної в 2004 році. Незабаром більшість політичних сил виступили з ідеєю скасування пропорційної системи. З критикою такої системи виступали й у БЮТ, і у фракціях нинішньої коаліції, крім комуністів.

Скандально завершилась презентація довгоочікуваного проекту Податкового кодексу. Коаліція, яка щойно проігнорувала проект М.Катеринчука і заявила, що готується кращий проект, виявилась морально неготова до настільки некваліфікованого законопроекту.

Парламентський Комітет з питань промислової і регуляторної політики та підприємництва одразу запропонував відкликати Податковий кодекс і створити новий документ, підготовлений професійною групою, до якої увійдуть експерти, представники бізнесу та галузевих асоціацій.

Відповідальний за економічний блок в уряді віце-прем'єр С.Тігіпко був дуже непереконливий, пояснюючи причини незадовільного змісту проекту Податкового кодексу. До кінця не було зрозумілим, хто саме розробляв запропонований проект. С.Тігіпко запевнив, що його не бачив, натомість зробить усе можливе, щоб запропонувати адекватний варіант. Водночас серед суцільної критики жоден учасник коаліції не виступив на захист запропонованого варіанта.

ЛИПЕНЬ

Місяць позначився активізацією парламентської роботи, прийняттям нового законодавства щодо проведення місцевих виборів, скандальним візитом в Україну Патріарха РПЦ Кирила. Від політичної та економічної експансії в часи політичного затишшя відбулась спроба духовного впливу в напрямі утвердження ідеї східнослов'янської єдності.

Одним з несподіваних рішень липня стало позитивне голосування Верховної Ради щодо звільнення віце-прем'єра з гуманітарних питань В.Семиноженка. За це рішення проголосували 378 депутатів. Автором законопроекту була депутат від

фракції БЮТ Ольга Боднар. Найбільш вразило небажання народних депутатів обговорювати питання відставки у звичному режимі. Непублічність роботи Верховної Ради стає нормою.

Для суспільства і народних депутатів має бути важливим не тільки формальне дотримання процедури, але й заслуховування посадової особи щодо результатів роботи, формулювання підстав звільнення, зрештою, прозорість і відкритість прийняття тих чи інших рішень.

У липні фракція НУНС запропонувала створити парламентську тимчасову слідчу комісію для розслідування обставин прийняття закону про засади внутрішньої і зовнішньої політики. Цей важливий державний документ був прийнятий уночі 2 липня і, за твердженням членів фракції, на той час у залі Верховної Ради була вимкнена трансляція і були присутніми не більше 50 народних депутатів, які за допомогою карток змогли забезпечити необхідне позитивне голосування.

Так само було розкритиковане позитивне голосування щодо повернення 11-річної системи навчання у школах, що, на думку опозиції, було здійснене з порушенням процедури і виключно з політичних мотивів. Висувалися навіть звинувачення у підробці

рекомендацій Комітету ВРУ з питань освіти та науки. Фактично освітня реформа здійснювалась відповідно до прийнятих квітневих угод з Росією про спільний розвиток гуманітарних програм.

Дискусію викликала передбачена цим законом норма про обов'язкове відвідування дітьми від 5 років дитячих садків, – це порушення конституційного права громадян на вільний вибір. З одного боку, не має заперечень той факт, що дитина так само повинна розвивати власні соціальні навички, звикаючи до перебування в колективі. З другого боку, непродуманість рішення полягає у тому, що через брак місць у дитсадках батьки можуть бути змушені давати хабарі за отримання фіктивних довідок про відвідини дітьми дошкільних закладів.

Довідка: запровадження 12-річної системи середньої освіти було заплановане ще 1999 року і передбачало наближення української системи освіти до європейських стандартів. Зокрема, в старших класах передбачалося надавати учням профільну освіту. Тепер головним напрямком освітніх стандартів обрано уніфікацію із освітніми системами Росії та Казахстану.

Верховна Рада відправила на всенародне обговорення проект Податкового кодексу, що певною мірою є профанацією, бо це вузькоспеціалізоване питання навряд чи підлягає широкому громадському обговоренню. Пропозиція щодо повернення до процедури першого читання не знайшла підтримки, хоча це здавалося найбільш логічним в умовах тотального несприйняття проекту закону.

На жаль, парламентарії не ухвалили рішення про відкриття доступу до публічної інформації, що було би ознакою демократичності нової влади. Тільки 143 народні депутати підтримали цей законопроект.

Довідка: ухвалення законопроекту щодо відкриття доступу до публічної інформації підтримало Держтелерадіо, СБУ не заперечувало проти нього, а Мін'юст запропонував відправити цей документ на повторне друге читання. Тим не менше Україна разом із Білоруссю і Туркменістаном залишається серед тих країн, які досі не мають закону про доступ до публічної інформації.

Найбільш обговорюваним наприкінці сесії став Закон про місцеві вибори. Цим документом визначається, що місцеві вибори повинні проходити за мажоритарно-пропорційною системою без участі блоків політичних партій. Під час роботи над цим законопроектом було досягнуто певної узгодженості щодо

змішаної виборчої системи. Найбільший резонанс викликала норма про те, що суб'єктами виборчого процесу можуть стати партійні осередки, зареєстровані не пізніше, ніж за рік до дня голосування.

Довідка: *вибори депутатів сільських, селищних рад, а також сільських, селищних, міських голів проводяться за мажоритарною системою відносної більшості в одномандатних виборчих округах. Вибори депутатів ВР АРК, обласних, районних, міських, районних у містах рад проводяться за змішаною (мажоритарно-пропорційною) системою, за якою 50% обираються за виборчими списками політичних партій, 50% – у мажоритарних виборчих округах. Місцева організація партії може висувати кандидатів на місцевих виборах за умови, що вона зареєстрована в установленому законом порядку не пізніше як за 365 днів до дня виборів.*

Згодом найбільш суперечлива норма була знята, що зробило можливим участь у виборчому процесі осередкам таких рейтингових партій як Сильна Україна та Фронт змін.

ВИСНОВКИ

Парламентські події протягом січня – лютого були обумовлені президентською виборчою кампанією, в якій брали участь лідери кожної фракції Верховної Ради. Починаючи з березня, парламентська робота набула ознак системності у напрямі до централізації влади і формування стабільної єдності прийняття рішень новоствореної коаліції. Перші 100 днів нової влади були присвячені вирішенню кадрових питань і сформували тенденцію до ухвалення швидких, непередбачених рішень, однак не дали чіткого розуміння, наскільки заявлені реформи, подальші кроки у напрямі їх здійснення приведуть до якісного покращення як процесу законотворчості, так і загальної суспільно-політичної та економічної ситуації в Україні. Знаковою подією першого етапу здійснення владних повноважень новим Президентом України стала ратифікація Харківських угод, що позначила остаточне зміцнення парламентської коаліції і зняття останніх сумнівів щодо її спроможності ухвалювати будь-які рішення. Протягом травня – липня ситуація у вітчизняному політикумі набула ознак стабільності, зовнішньополітична діяльність України отримала російський вектор розвитку, що відбилось у прийнятті відповідних змін до Зasad внутрішньої та зовнішньої політики та у візитах до України Президента Росії та Патріарха РПЦ.

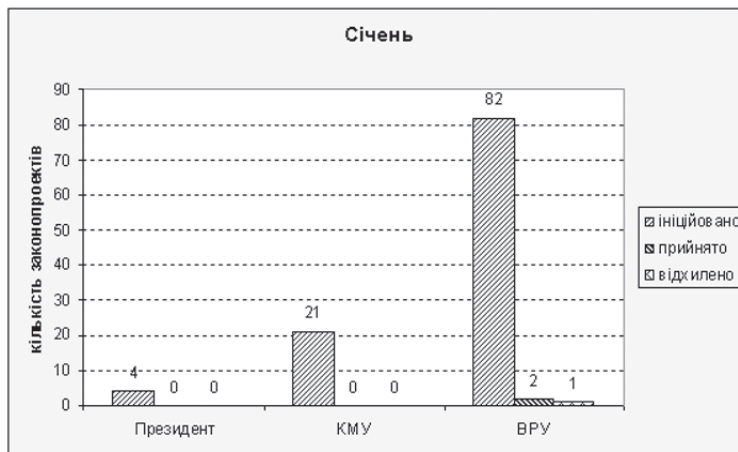
Надмірна централізація влади, факти порушення свободи слова, посилення російського впливу на українську політику та економіку, мантри щодо невідворотності реформ, низький рівень публічності та поінформованості суспільства щодо змісту рішень влади – все це складало головне тло політичної діяльності після обрання нового Президента України та формування парламентської більшості.

АНАЛІЗ ЗАКОНОТВОРЧОЇ РОБОТИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ ПРОТЯГОМ СІЧНЯ – ЛИПНЯ 2010 РОКУ

СІЧЕНЬ

Робота Верховної Ради протягом перших місяців 2010 року характеризувалась переважно боротьбою між фракціями Партії регіонів та БЮТ, які обстоювали інтереси головних опонентів на виборах Президента України та здійснювали спроби внесення уточнень виборчого законодавства, хоч це прямо суперечило ознакам демократичного політичного процесу більшості розвинених країн, в яких неприйнятним є зміна правил гри безпосередньо під час виборчої кампанії.

Кількість законопроектів за суб'єктами подання

Боротьба між двома найбільшими фракціями завершилась перемогою регіоналів, вони не допустили прийняття рішення на користь БЮТ, зокрема щодо обмеження голосування вдома. Скандальною була визнана підтримка

Партії регіонів фракцією Блок Литвина під час голосування. Підтримки саме цієї фракції не вистачило для ухвалення рішення про скасування голосування вдома. Прихильники Ю.Тимошенко пояснювали такі дії орієнтацією фракції на ймовірного переможця президентських виборів – В.Януковича.

Під час протистояння протягом 13 – 15 січня, коли БЮТ намагався провести зміни до виборчого законодавства, фракція Партії регіонів запропонувала заслухати звіт в.о. міністра фінансів І.Уманського щодо виконання рішення Верховної Ради про підвищення соціальних стандартів, водночас висунула вимогу до Кабміну подати на розгляд проект Держбюджету-2010.

Політична боротьба привела не до ухвалення законопроектів, а лише до протистояння. Заслуховування питань, які наперед мало цікавили народних депутатів, було лише тактичним затягуванням часу та намаганням унеможливити дії опонентів.

Серед успіхів Партії регіонів можна виокремити позитивне голосування за відставку члена ЦВК від НУНС, який досяг граничного віку, що остаточно закріпило за нею стратегічну більшість представників-членів Центрвиборчкому.

Протягом пленарних засідань 19 – 22 січня протистояння тривало, хоча за тактичним розкладом сил було зрозуміло, що фракція Партії регіонів повністю контролює всі значимі голосування.

Довідка: з ухвалених січневих рішень Верховної Ради можна виділити трохи запізно внесені зміни до законодавства щодо заборони фінансовим установам в односторонньому порядку збільшувати проценти, передбачені кредитним договором (21 січня 2010 року за N 1822-VI). Вони послаблювали тиск на позичальників, котрі внаслідок падіння курсу гривні декілька разів постраждали і не мали змоги виплачувати суму заборгованості, ще й стали суб'єктами намагань деяких фінансових установ, які мали на меті вирішити власні проблеми за рахунок збільшення відсоткового навантаження на кредитотримувачів.

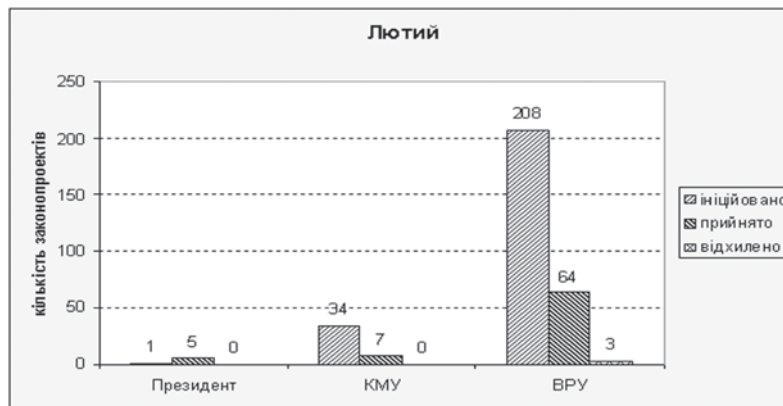
Ключовим і суттєвим рішенням Верховної Ради на позачерговому засіданні 28 січня стало ухвалення Постанови «Про звільнення міністра внутрішніх справ України Луценка Ю.В.» (№ 6003). Відставка Ю.Луценка відбулась після невдалих спроб Кабміну зняти з посади керівництво поліграфічного комбінату «Україна». Супроводжувалась вона захопленням народними депутатами від Партії регіонів кабінету директора комбінату та звинуваченнями на адресу БЮТ у підготовці друку півтора мільйона додаткових бюлетенів для фальсифікацій. Таким чином, прийняття цього рішення було обумовлене побоюваннями щодо впливу органів МВС на перебіг виборчого процесу.

Невтішним реагуванням на тактичні поразки у парламенті для БЮТу було утворення слідчої комісії щодо законності передачі в оренду Віктору Януковичу урядової резиденції «Межигір'я». Утворення комісії стало безперспективним передвиборним піаром, тому що розпочати свою діяльність вона могла тільки після подання кандидатур від усіх фракцій, і зрозуміло, що Партія регіонів блокуватиме делегування власних членів до її складу. До того ж ефект від прийняття цього рішення мінімальний, оскільки зазначену тему вже достатньо використали у попередніх інформаційних кампаніях задовго до січневого позачергового засідання.

ЛЮТИЙ

У лютому розпочалась 6 сесія VI скликання Верховної Ради. Протягом першого місяця роботи було ухвалено 21 закон України. Більшість з них були ініційовані чи Кабміном – 7 законопроектів, чи фракцією Партії регіонів – 6. Найменшою законодавчою активністю вирізнялись фракції НУНС, Блок Литвина і КПУ. Самостійно розроблених та запропонованих на розгляд проектів законів та постанов у НУНС – 1, а у фракції Блок Литвина – жодного. Більшість прийнятих законів стосувались економічної політики – 6, питань здійснення судочинства – 4, соціальної політики, міжнародних відносин та гуманітарної політики – по 2.

Кількість законопроектів за суб'єктами подання

З лютого на позачерговому пленарному засіданні фракція Партії регіонів, яка раніше заперечувала необхідність внесення змін до виборчого законодавства (під час січневих спроб фракції БЮТ заборонити голосування вдома), внесла на розгляд і домоглась позитивного голосування за внесення змін до виборчого законодавства щодо організації роботи виборчих комісій (№ 6004/П). Зокрема, була скасована норма кворуму у дві третини членів дільничних виборчих комісій для встановлення результатів виборів. У разі бездіяльності виборчої комісії комісія вищого рівня отримала право прийняти рішення по суті питання, належного до компетенції комісії нижчого рівня. Таким чином, регіонали домоглися усунення потенційної загрози саботажу роботи комісій з боку представників кандидата у Президенти України Ю.Тимошенко.

Якщо для ухвалення рішення щодо обмеження голосування вдома забракло багнетів саме з Блоку Литвина, то під час голосування за ініціативу Партії регіонів литвинівці навпаки підтримали БЮТ, явно розраховуючи на політичні дивіденди у процесі підрахунку голосів. «Несподівану» підтримку біло-сині віднайшли у стані відданих прибічників «помаранчевих» ідей, членів депутатської групи «За Україну!». Знову-таки не обійшлося без звинувачень Партії регіонів у підкупі народних депутатів.

9 лютого Верховна Рада не змогла ухвалити в другому читанні проект закону про підвищення соціальних стандартів. У першому читанні

законопроект регіонала М.Папієва набрав 330 голосів. Він став ключовим чинником вимоги фракції Партії регіонів щодо відставки уряду, який не виконує рішень цього законопроекту. Згодом Партія регіонів використала позицію з підвищення соціальних стандартів як стрижень передвиборної програми В.Януковича. Однак у другому читанні законодавчий акт отримав лише 203 голоси. Зокрема, Партія регіонів як автор проекту дала тільки 2 голоси, що стало підставою для звинувачень її у популізмі та використанні соціальної теми лише для дискредитації уряду Ю.Тимошенко.

Довідка: у проекті М.Папієва запропоновано збільшити до 10% прожитковий мінімум для кожної дитини, яка входить до складу малозабезпеченої сім'ї. Для кожної дитини з малозабезпеченої багатодітної сім'ї, в якій виховуються троє або більше дітей віком до 16 років, прожитковий мінімум збільшується на 20%. Для громадян, які дістали статус особи, що проживає і працює (навчається) на території населеного пункту, якому надано статус гірського, прожитковий мінімум для відповідних соціальних і демографічних груп населення збільшується теж на 20%.

Одним з ключових голосувань стало ухвалення 11 лютого Закону «Про здійснення державних закупівель». За нього проголосувало 245 депутатів, з них 156 від Партії регіонів, 50 – від БЮТ, 10 – НУНС, 27 комуністів, 2 позафракційних. Не голосувала фракція Блок Литвина. Закон встановлює правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти. Ухвалення викликало неоднозначну реакцію як серед міжнародних експертів, зокрема Світового банку, так і у багатьох народних депутатів.

У черговий раз парламент було звинувачено в організації законодавчого забезпечення корупційних схем у сфері державних закупівель. Цікаво, що комуністи вважали цей законопроект інструментом боротьби двох кланів, але, незважаючи на це, проголосували за його прийняття.

Наразившись на критику Європейської комісії, Світового банку та численні зауваження незалежних експертів, В.Янукович наклав вето на Закон про держзакупівлі і відправив на доопрацювання у Міністерство економіки під відповідальність віце-прем'єра С.Тігіпка.

Довідка: ще у 2008 році Верховна Рада скасувала чинний на той час Закон про державні закупівлі, мотивуючи це рішення наявністю в законі прогалин, які дозволяють реалізовувати корупційні схеми у держзакупівлях. Два роки виявилось недостатньо для підготовки якісного законопроекту. Причиною такої ситуації може бути чи потужність корупційного лобі в парламенті, чи звичайна некомпетентність народних депутатів.

Непрогнозованість і непослідовність заяв та прагнень народних депутатів, лідерів фракцій демонструють відсутність раціонального

стрижня їхньої діяльності та зайвий раз доводять пріоритет політичної мотивації під час ухвалення рішень.

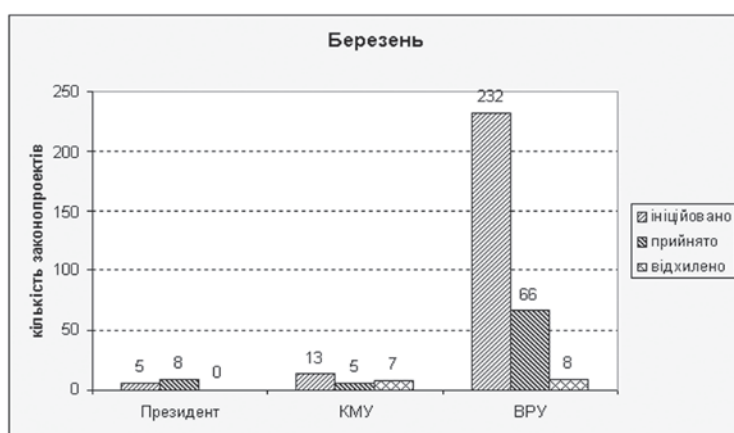
Постановами Верховної Ради направлені на доопрацювання багато важливих соціально спрямованих законопроектів. Серед найбільш актуальних і важливих такі: «Про внесення змін до Закону «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям», «Про підвищення престижності шахтарської праці», «Про забезпечення громадян доступним житлом», «Про внесення змін до Закону України «Про житлово-комунальні послуги», «Про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про соціальний захист дітей війни щодо права на стаціонарну медичну допомогу».

Передвиборний законопроект про внесення змін до деяких законів України щодо надання статусу державного службовця медичним, педагогічним і науково-педагогічним працівникам та про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення соціальних гарантій працівників закладів охорони здоров'я, навчальних закладів та установ освіти державної форми власності направлений на повторне перше читання. Це означає недостатню підготовленість документа, а більш ймовірно він став лише передвиборним піаром, що стало вже фірмовою ознакою підходу до законотворчої діяльності вітчизняних політиків.

БЕРЕЗЕНЬ

Березневі парламентські будні розпочалися оголошенням про припинення діяльності коаліції демократичних сил. Враховуючи, що березень став першим повним місяцем роботи нового Президента України та часом формування нового уряду, кадрових призначень на центральному та регіональному рівнях, парламентська робота вирізнялась ще низьким рівнем законотворчості. Всього було ухвалено 6 законів України, 3 з яких стосувались врегулювання важливих питань правової політики, по одному питанню соціальної політики, міжнародних відносин та діяльності ЗМІ.

Кількість законопроектів за суб'єктами подання

Головний фокус законотворчої діяльності був спрямований на забезпечення правових аспектів формування нової парламентської більшості. Серед іншого було ухвалено досить важливий законопроект про внесення змін до Регламенту

Верховної Ради щодо порядку утворення коаліції депутатських фракцій, які дозволяють формувати коаліцію за індивідуальною участю народних депутатів. За відповідні зміни проголосували 229 депутатів.

Довідка: законопроектом передбачено, що «коаліція депутатських фракцій у Верховній Раді – це сформоване за результатами виборів і на основі узгоджених політичних позицій та на засадах, встановлених Конституцією і цим Регламентом, об'єднання депутатських фракцій, народних депутатів, до якого входить більшість народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради».

Знаковим стало голосування за зміни до законодавства України щодо запобігання та протидії корупції. Законопроектом передбачено перенесення дати введення в дію законів «Про засади запобігання та протидії корупції», «Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення» на 1 січня 2011 року. Рішення, безумовно, дискусійне, особливо враховуючи, що Україна посідає одне з перших місць серед держав з найбільшим рівнем корумпованості.

Довідка: закони України від 11.06.2009 р. № 1506-VI «Про засади запобігання та протидії корупції» та від 11.06.2009 р. № 1507-VI «Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень» мали набрати чинності з дня їхнього

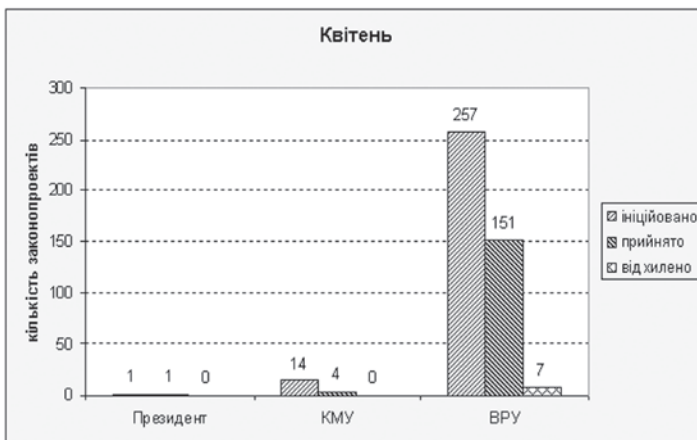
опублікування, однак за рішенням Верховної Ради передбачено введення в дію з 1 січня 2010 року. 23.12.2009 року народні депутати власним рішенням відстрочили ці необхідні закони на 1 квітня 2010. Тепер відбулося третє перенесення набуття чинності законопроектів з 1 квітня 2010 р. на 1 січня 2011 р.

Ще за діяльності попереднього Президента України урядовий уповноважений з питань антикорупційної політики Ю.Сухов звернувся до В.Ющенка з проханням накласти вето на прийнятий Верховною Радою закон про перенесення термінів набуття чинності зазначених вище антикорупційних законів.

КВІТЕНЬ

Квітнева робота Верховної Ради почалась з блокування парламентської трибуни фракцією БЮТ, яка була незадоволена відсутністю перерозподілу керівних посад у комітетах Верховної Ради. Початок роботи був обумовлений блокуванням, а завершення – ще більшим протистоянням, бійками, які були пов'язані з ратифікацією Харківських угод. Загалом з десяти пленарних днів роботи парламент працював тільки шість. Найбільшою законодавчою активністю стабільно відзначився Кабмін, який вніс до Верховної Ради 8 проектів законів.

Кількість законопроектів за суб'єктами подання

Одним з найважливіших рішень Верховної Ради було ухвалення Державного бюджету України на 2010 рік. Закон був прийнятий з порушенням Регламенту, що в черговий раз продемонструвало недбале ставлення народних депутатів до дотримання норм чинного

законодавства. Порушення полягали у прийнятті закону в цілому без процедури обговорення, доопрацювання у профільному комітеті, зрештою, без розгляду зауважень народних депутатів України.

Цікавим фактом також стало відкриття пленарного засідання 27 квітня без наявності необхідного кворуму – в залі зареєструвались лише 211 народних обранців. Уже звичним порушенням стало голосування за допомогою карток відсутніх депутатів. Саме в такий спосіб парламентська більшість змогла отримати 245 голосів за бюджет країни і 236 голосів за ратифікацію Харківських угод щодо перебування у Севастополі Чорноморського флоту Росії.

На кінець місяця зміцніли лави парламентської коаліції. На той час до неї входили 242 народних депутати. Крім всіх членів фракцій Партії регіонів, КПУ та Блок Литвина, ще 12 членів фракції БЮТ, 7 від НУНС та 4 позафракційних. Такого складу більшості достатньо для досягнення позитивного голосування, і немає зацікавлення у забезпеченні конституційної більшості, враховуючи, що всі гілки влади контролювані однією політичною силою.

Наприкінці квітня ухвалено чергові зміни до Регламенту Верховної Ради. Цього разу вони стосувалися скасування закріплення монопольного опозиційного статусу за найбільшою опозиційною фракцією чи об'єднанням фракцій. Така ситуація вигідна коаліції, бо у такий спосіб стимулюється подальше розшарування опозиційних лав, що послаблює спроможність опозиції до згуртованих, єдиних дій.

Ще однією зміною до Регламенту стало переінакшення порядку обрання керівництва парламенту. За новими правилами скасовується кворум у 300 народних депутатів для обрання першого заступника і заступника Голови Верховної Ради. Тепер для здійснення цієї процедури достатньо більшості у 226 голосів.

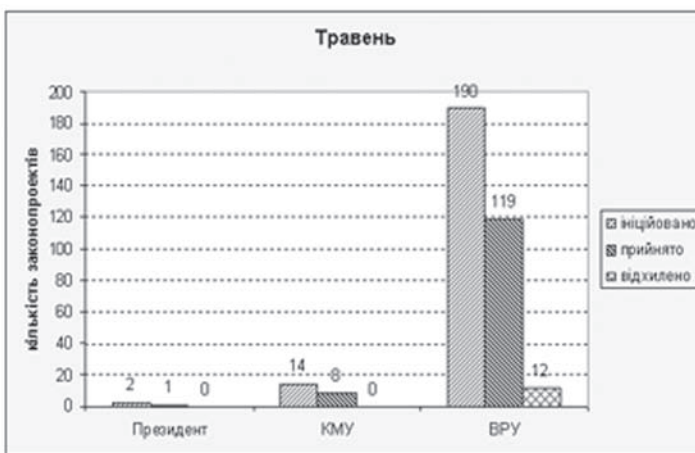
Такі дії свідчать про встановлення тотального контролю над владою з боку парламентської більшості, яка ігнорує потреби опозиції і робить все можливе, щоб послабити її вплив. Ці зміни означають небажання віддавати опозиції посаду першого заступника Голови Верховної Ради, натомість забезпечити комфортне обрання висуванця від більшості.

Знакові голосування припали на кінець квітня. В цей час відбулося затвердження Державного бюджету України на 2010 рік та ратифікація Харківських угод щодо подовження терміну перебування Чорноморського флоту у Севастополі. Ці рішення були політичними, тому не передбачали дотримання всіх процедур розгляду. Політичні сили заздалегідь мали власну думку щодо процесу ухвалення таких рішень.

ТРАВЕНЬ

Травень не став місяцем конфліктів і протистояння, як передбачалося після квітневих парламентських бійок. Натомість народні депутати заспокоїлись і різко підвищили ефективність власної роботи. У травні прийнято 23 закони України, з яких найбільша кількість стосується правової політики (7 законів); 6 законів спрямовані на удосконалення галузевої політики; 5 регулюють питання економічної політики; у сфері соціальної політики було ухвалено 3 закони; по 1 закону спрямовано на вирішення питань інформаційної політики, а також національної безпеки і оборони.

Кількість законопроектів за суб'єктами подання

Найпродуктивнішим суб'єктом законодавчої ініціативи виступила Верховна Рада України – було підтримано 12 законопроектів парламентарів. Однаково активно право законодавчої ініціативи реалізовували представники фракції Партії регіонів (2 закони, які стосуються

галузевої та правової політики), фракції БЮТ (по одному закону у сфері соціальної і правової політики), фракції НУНС (один галузевий закон і один закон з правової політики), фракції КПУ (по одному закону у сфері правової та інформаційної політики); представники Блоку Литвина ініціювали один соціальний закон.

Також Верховна Рада ухвалила 10 урядових законів, 6 з яких були ініційовані ще попереднім Кабміном Ю.Тимошенко (2 галузевих закони, 2 закони у сфері економічної політики, а також по одному закону, що регулюють соціальну та правову політику). 3 з 4 законів, ініційованих чинним урядом, спрямовані на розвиток економічної політики.

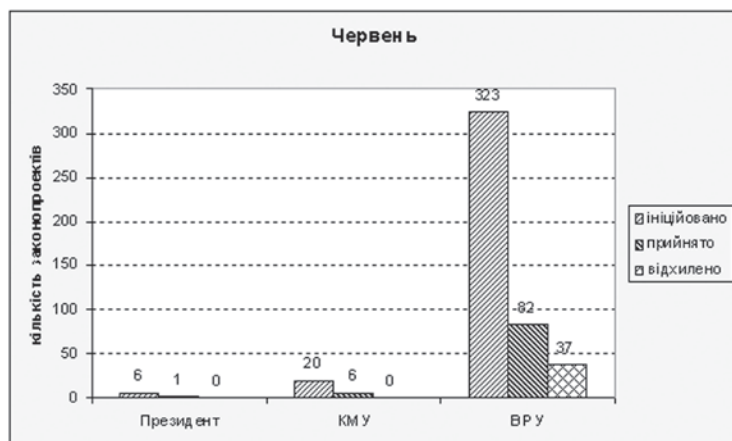
Серед важливих законопроектів концептуальністю відзначилась Програма соціально-економічного розвитку на 2010 рік. За неї проголосувало 242 депутати, зокрема 171 регіонал, 10 бютівців, 13 депутатів від НУНС, 25 комуністів, 19 представників Блоку Литвина, 4 позафракційних. Представляючи програму, перший віце-прем'єр А.Клюєв зазначив, що такий документ має готуватись півроку, але, враховуючи обмаль часу, варто було поспішати.

Поспішність – це універсальна характеристика більшості ініціатив українських політиків. Жодне з важливих рішень не ухвалювалось з ретельним визначенням головних завдань, розробкою реальних етапів виконання і вивчення ймовірних наслідків їх виконання.

ЧЕРВЕНЬ

У червні Верховна Рада підтримала темп законотворчої роботи попереднього місяця – було прийнято 20 законів України. Найбільше з них стосувались сфери регулювання економічних питань та АПК – 8, а також вирішення правових питань – 7.

Кількість законопроектів за суб'єктами подання

Першим знаковим рішенням парламенту стало ухвалення Закону «Про здійснення державних закупівель». Під час розгляду і голосування парламентарі підтримали 20 поправок до закону, запропонованих Президентом України, а також 10 поправок, внесених Кабінетом Міністрів.

Зокрема, народні депутати підтримали поправку Кабміну, відповідно до якої органом оскарження в процесі державних закупівель є Антимонопольний комітет. Пропозиції уряду були прийняті народними депутатами без ознайомлення, що викликало вже традиційне обурення представників опозиційних фракцій, які під час голосування не підтримали цей законопроект.

Довідка: законопроект про держзакупівлі у червневій версії передбачає: 1) спрощення процесу державних закупівель, створення умов для дієвої прозорості і доступності надання та отримання інформації щодо державних закупівель на основі європейського досвіду розміщення інформації щодо держзакупівель на веб-сайтах замовників та державному офіційному бюлетені з питань державних закупівель Уповноваженого органу; 2) концентрацію всіх регуляторних та контролюючих функцій з питань державних закупівель в уповноваженому органі – центральному органі виконавчої влади із забезпечення реалізації державної економічної політики, на який покладено функції спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань державних закупівель, крім розгляду скарг, який здійснюється незалежним органом; 3) можливість визначення Кабінетом Міністрів України особливостей закупівлі товарів, робіт і послуг, що здійснюються за державні кошти державними комерційними підприємствами, казенними підприємствами, господарськими товариствами, державна частка у статутному фонді яких перевищує 50%, а також товарів, робіт і послуг, пов'язаних

з ліквідацією наслідків надзвичайних ситуацій, виконанням державного оборонного замовлення, обслуговуванням і погашенням державного боргу, закупівлею інших товарів, робіт і послуг соціального призначення; 4) встановлення вартісної межі, починаючи з яких застосування Закону є обов'язковим: для товарів і послуг, якщо вартість закупівлі дорівнює або перевищує 100 тисяч гривень, а для робіт — 300 тисяч гривень (500 тисяч гривень — при закупівлі за кошти підприємств); 5) встановлення мінімальної кількості поданих пропозицій на торги — не менше двох; 6) встановлення не обов'язковості внесення тендерного забезпечення; 7) встановлення процедури оскарження з правом на оскарження дій замовника до Комісії по розгляду скарг при Уповноваженому органі та/або до суду; 8) встановлення окрім адміністративної відповідальності за порушення вимог Закону та інших нормативно-правових актів, розроблених на його виконання, цивільно-правової та кримінальної відповідальності.

Всі зазначені норми передбачають покращення процедури держзакупівель, однак в сучасних українських реаліях зберігається можливість забезпечення обхідних шляхів, що за формальними ознаками відповідають законодавству, а насправді є частиною корупційних схем. Наприклад, норма про розміщення інформації ще не є достатньою гарантією забезпечення прозорості та ефективності кінцевого результату.

В цей час у Верховній Раді тривали дискусії навколо неоднозначного законопроекту, що регулює процес зібрання громадян і участі в мітингах та інших громадських акціях. Опозиційні фракції небезпідставно були переконані в тому, що новий законопроект спрямований на унеможливлення проведення законних акцій протестів проти дій влади і у такий спосіб закладає підвалини формування авторитарного режиму в Україні.

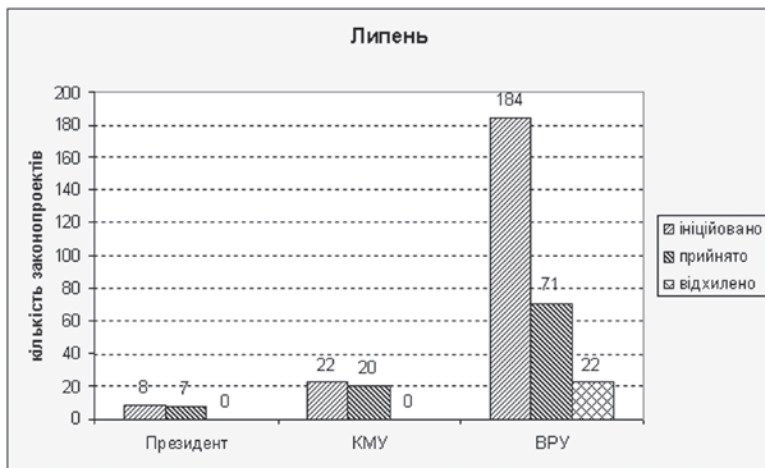
Громадські організації висловили протест щодо ухвалення цього законопроекту, особливо наголошуючи на тому, що він запроваджує практику застосування репресивних дій стосовно учасників зібрань, які з політичних мотивів не подобаються чинній владі.

Довідка: згідно з цим документом має бути встановлено 4-денний термін повідомлення про зібрання, хоча, за Конституцією, конкретний термін не визначено. Також ускладнюється процедура подачі заявки на проведення мітингу, а організатори повинні довести, що вони — громадяни України або перебувають у країні на законних підставах. У законопроекті не встановлено відповідальності представників влади і правоохоронців за перешкоджання реалізації права на мирні зібрання. Ініціатором цього законопроекту була Юлія Тимошенко за свого прем'єрства. Коли документ розглядався в першому читанні, Партія регіонів була ще в опозиції і виступила проти ухвалення цього законопроекту.

ЛИПЕНЬ

Пленарні засідання останнього місяця роботи виявились найбільш продуктивними. Прийнято 44 закони, що стало абсолютним рекордом 6 сесії VI скликання Верховної Ради. Найбільша кількість прийнятих законопроектів стосувалась економічної сфери – 21, правової політики – 9, питань соціальної політики – 3.

Кількість законопроектів за суб'єктами подання

Одним з найбільш значимих документів, прийнятих у липні, став Закон «Про засади внутрішньої та зовнішньої політики». У законодавчому акті визначені основні засади як внутрішньої, так і зовнішньої політики держави. Також

запропонований механізм забезпечення впровадження засад внутрішньої і зовнішньої політики, який передбачає:

законодавчу вимогу про обов'язковість урахування засад внутрішньої і зовнішньої політики під час розроблення проектів законодавчих та інших нормативно-правових актів;

запровадження обов'язкової експертизи проектів законодавчих та інших нормативно-правових актів, що розробляються органами виконавчої влади, на відповідність визначеним Законом України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» засадам внутрішньої і зовнішньої політики;

здійснення Верховною Радою України, Президентом України, Радою національної безпеки і оборони України, Кабінетом Міністрів України, іншими органами державної влади у межах їх повноважень, визначених Конституцією і законами України, контролю за дотриманням органами державної влади засад внутрішньої і зовнішньої політики;

законодавчу норму, за якою до приведення законодавства у відповідність з цим Законом закони та інші нормативно-правові акти застосовуються у частині, що не суперечать цьому Закону.

Іншим важливим рішенням стало прийняття Закону про місцеві вибори. Його сутнісною ознакою стала змішана виборча система, яка відновлює дію мажоритарної системи щодо половини обраного депутатського корпусу. Наслідками прийняття цього проекту стало виключення з виборчого процесу партійних осередків, які зареєстровані менш ніж за рік до виборів, висування кандидатів виключно на партійній основі та неможливість брати участь у виборчому процесі виборчих блоків.

ВИСНОВКИ

Протягом 6 сесії VI скликання Верховна Рада ухвалила **634 законодавчих акти**. Законотворча активність парламентаріїв була нерівномірною і залежала від перебігу президентської виборчої кампанії, перемовин щодо утворення нової коаліції та перших призначень до урядових структур. Протягом **січня – липня 2010 року** було ухвалено **120 законів**, що є непоганим показником роботи, враховуючи традиції блокування роботи парламенту і гарячі будні президентської виборчої кампанії, що відволікла народних депутатів від законотворчої роботи. У **травні – липні** активність парламенту збільшилась і Верховна Рада спромоглась ухвалити **87 законів України**, що складає більше двох третин всієї кількості прийнятих протягом шостої сесії. При цьому рекордними були два робочих тижні у **липні** – ухвалено **44 закони**. Для порівняння, протягом **січня – квітня** прийнято тільки **33 закони України**.

Така поспішність наприкінці шостої сесії, включаючи роботу в нічний час, демонструє непослідовність та хаотичність діяльності українських парламентаріїв, їхню залежність від потреб політичного моменту та низький рівень раціонального планування власної роботи, переважання політичних аспектів діяльності над підготовкою законів України, які є насправді показником ефективності роботи Верховної Ради. Також збереглася тенденція до ухвалення численних змін до вже прийнятих законопроектів, що також свідчить, з одного боку, про некомпетентність і недоліки в роботі профільних комітетів, з другого – про намагання підвести законодавчу базу під нову політичну ситуацію.

Ключові голосування Верховної Ради протягом січня – липня 2010 року

№	Дата / Тема законопроекту	Кількість голосів поданих «за»				
		ПР	БЮТ	НУНС	КПУ	БЛ
1.	28 січня – відставка міністра внутрішніх справ Ю.Луценка	171	1	11	27	19
2.	3 лютого – ухвалення змін до виборчого законодавства	172	0	25	27	0
3.	9 лютого – підвищення соціальних стандартів (друге читання)	2	129	31	26	19
4.	11 лютого – ухвалення Закону «Про державні закупівлі»	156	50	10	27	0
5.	3 березня – відставка Ю.Тимошенко з посади Прем'єр-міністра України.	172	7	15	27	19
6.	9 березня – внесення змін до Регламенту щодо засад формування коаліції	172	7	6	27	19
7.	10 березня – внесення змін до деяких законів України щодо запобігання та протидії корупції	172	12	4	27	19
8.	11 березня – призначення М.Азарова Прем'єр-міністром України	172	8	11	27	20
9.	30 березня – голосування за відставку Д.Табачника	0	146	56	0	0
10.	27 квітня – ратифікація угоди щодо ЧФ РФ	160	9	7	27	20
11.	27 квітня – затвердження Держбюджету на 2010 рік	160	13	10	27	20
12.	20 травня – ухвалення Закону України «Про Державну програму економічного і соціального розвитку України на 2010 рік»	169	20	9	27	19
13.	1 липня – ухвалення Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики»	171	25	13	27	19
14.	10 липня – зміни щодо проведення місцевих виборів	171	24	15	27	19

ПРОМІЖНИЙ ФІНІШ

(підсумки роботи Верховної Ради)

Робота Верховної Ради України за 2,5 року свідчить – партії і блоки не виконують своїх обіцянок, не звертають уваги на потреби виборців і дискредитують ідеї парламентаризму.

Верховна Рада VI скликання, обрана на позачергових парламентських виборах, уже відбула половину строку, відведеного їй за Конституцією. Зараз український парламент знаходиться на своєрідному екваторі – хороша можливість підбити попередні підсумки виконаної роботи.

Вибори 2007 року відбувалися в доволі екстремальних умовах – це перші в історії України вибори, проведені внаслідок розпуску парламенту президентом. Хоча розпуск вдався не відразу, став причиною кількомісячної політичної кризи, але, зрештою, було знайдено компроміс. Депутати від опозиції склали 150 мандатів, парламент було визнано недієздатним, і він погодився іти на дострокові вибори.

Слід зазначити, що вибори відбувались в період, коли у США і Західній Європі вже розпочалась економічна криза, лихоманило фондовий ринок, банківська система тріщала по швах. Водночас українська економіка ще не відчувала на собі впливу цих явищ.

Ціни на український експорт зростали, курс гривні був стабільним і здавалось, що головне завдання парламенту та уряду правильно перерозподілити продукт, створений національною економікою. Відповідно програми основних політичних гравців були спрямовані на розмірковування про те, як краще переділити ресурси і перебудувати політичну систему відповідно до власних уявлень і забаганок. Економічні реалії тільки протягом першої половини 2008 року могли радувати народних обранців. Далі все пішло так, як ніхто не очікував, – протягом практично двох років країна жила в умовах жорсткої економічної кризи, обвального падіння експорту, скорочення ВВП і стрімкого зростання дефіциту державного бюджету. Проте це не дуже позначилось на характері діяльності народних обранців...

ВАНТАЖТЕ ЧАВУН!

Партія регіонів традиційно вважається партією крупного капіталу, проте до такого висновку можна дійти тільки враховуючи персональний склад фракції. Якщо виходити з програмних засад і діяльності партії в парламенті (та урядів, які вона формувала), то портрет політичної сили, яка захищає інтереси крупного капіталу, не вимальовується, – набагато більше уваги Регіони присвячують проблемам пенсіонерів та бюджетників усіх рівнів. Партія спеціально декларує, що переймається студентами, вчителями, міліціонерами і т.д.

Понад два роки Партія регіонів перебувала в опозиції і лише весною 2010 року, після перемоги на президентських виборах Віктора Януковича, створила правлячу коаліцію і сформувала уряд. Втім приступати до виконання передвиборчої програми поки ніхто не поспішає. До того ж, представляючи 4 червня 2010 року своє послання до Верховної Ради, президент Віктор Янукович різко розкритикував практику формування бюджетів «проїдання» і закликав більше вкладати в розвиток інфраструктурних проектів, на кшталт запропонованої ним же «Олімпіади-2020» в Карпатах. Проблема лише в тому, що в період, коли Партія регіонів йшла на вибори (і зрештою, коли на президентських виборах балотувався сам Віктор Янукович), про глобальні інфраструктурні проекти за кошти платників податків не було й мови. Зате там були дещо інші цілі і завдання – програма орієнтувала на нарощування державних видатків, виплат пенсіонерам, бюджетникам і т.д. Після приходу до влади і формування разом з «Блоком Литвина», КПУ і окремими депутатами НУНС і БЮТ коаліції Регіони не поспішають реалізовувати обіцянки, які вони дали 2,5 року тому.

Програма Партії регіонів «Стабільність і добробут».

Слово vs діло

Дітям	
Виплати: на 1-шу дитину – 11 700 грн; 2-гу – 25 000 грн; 3-тю і кожен наступну – 50 000 грн	Перевиконано З 01.01.10 виплати у разі народження 1-ї дитини – 13 904 грн; 2-ї – 28 440 грн; 3-ї і наступних – по 90 тис. грн
Молоді	
- Не менш 50% місць у вузах будуть бюджетними; - молоді спеціалісти на флагманах індустрії будуть забезпечені житлом (держгарантії підприємствам на 1 млрд грн)	Частково виконано Держбюджети 2008–10 років передбачали, що 50% навчальних місць у вишах фінансуються державою Держбюджет-2010 не передбачає держгарантій підприємствам для забезпечення житлом молодих спеціалістів
Бюджетний сектор	
- Учитель, лікар, працівник культури, міліціонер, військовослужбовець – при укладанні трудового контракту на 20 років одержить ключі від квартири; - через 10 років може викупити за 50% вартості, через 15 – за 25%, через 20 років воно стає власністю працівника	Не виконано Відповідно до Держбюджету-2010 для надання пільгових довгострокових державних кредитів молодим сім'ям та одиноким громадянам на будівництво і придбання житла передбачено 20 млн грн, на часткову компенсацію відсоткової ставки за кредитами комерційних банків молодим сім'ям передбачено 117,8 млн грн

Пенсіонерам	
<ul style="list-style-type: none"> - Пенсія за стажем; - з 2009 року запровадимо іменні пенсійні рахунки; - знімемо перешкоди для розвитку недержавного пенсійного страхування 	<p>Не виконано Персональні пенсійні рахунки не запроваджено</p>
Медицина	
<ul style="list-style-type: none"> - Безкоштовні послуги для малозабезпечених; впровадження медичного страхування (за його рахунок оновлення матеріальної бази); - у 2008-2009 роках забезпечимо можливості для використання лізингу лікарнями для закупівлі медичного обладнання; - сприяння здоровому способу життя – боротьба зі СНІДом, туберкульозом наркоманією, онкозахворюваннями 	<p>Не виконано В Держбюджеті-2010 на заходи щодо подолання СНІДу передбачено 1,5 млн грн</p>
Аграрна політика	
<ul style="list-style-type: none"> - Створення прозорого і легального ринку землі; - забезпечення орендної плати не менше 400 грн/га; - у 2008 році завершити видачу актів на право власності на землю; - у найближчі 3 роки подвоїти кошти на інфраструктуру – газифікацію, будівництво шкіл, доріг; - створення національної зернової біржі 	<p>Не виконано Мораторій на торгівлю землею с/г призначення подовжено до 2012 року. Станом на 01.01.2010 в Україні з 6,5 млн актів права власності на землю, які планувалося видати громадянам, видано близько 500 тисяч</p>
Податки	
<ul style="list-style-type: none"> - З 01.01.08 – податкові канікули для малого бізнесу на 5 років; - звільнення від оплати за реєстрацію, патенти та інші дозвільні документи. 	<p>Не виконано Держбюджет-2010 і Бюджетна резолюція-2011 не передбачають ні податкових канікул малому бізнесу, ні скасування плати за патенти та інші дозвільні документи</p>
Армія	
<ul style="list-style-type: none"> - Перехід до професійної армії з 01.01.08; - створення мережі суворовських та нахімовських училищ. 	<p>Не виконано У президентській програмі лідера Регіонів Віктора Януковича перехід до професійної армії планувався з 2011 року, але, за словами міністра оборони Михайла Єжеля, скасувати призов раніше 2013-2014 років неможливо. Держбюджет-2010 не передбачає коштів на фінансування створення мережі суворовських і нахімовських училищ, немає про них згадки і в президентському посланні</p>

Економіка	
<ul style="list-style-type: none"> - Збереження промислового потенціалу; - перехід до економіки знань; - впровадження енергозбереження 	<p>Частково виконано Держбюджет-2010 передбачає фінансування наукових розробок на рівні 1% ВВП 2,7 млрд. грн передбачено на енергозбереження</p>
Судова реформа	
<ul style="list-style-type: none"> - Прямі вибори суддів громадянами; - неухильне дотримання законів зменшить обсяг корупції 	<p>Не виконано Подана президентом В.Януковичем та затверджена ВР Концепція реформування судової системи не передбачає прямих виборів суддів громадянами Введення в дію пакета антикорупційних законів відкладено з 01.04.10 на 01.01.11</p>
Гуманітарний блок	
<ul style="list-style-type: none"> - Декларація про підтримку свободи слова; - максимальна передача владних і фінансових повноважень в регіони; - надання державного статусу російській мові 	<p>Частково виконано Партія декларує підтримку свободи слова. Працівники ЗМІ заявляють про факти цензури. Започатковано громадський рух «Стоп цензурі!»</p>
Зовнішня політика	
<ul style="list-style-type: none"> - Позаблоковий статус; - вступ в НАТО тільки на основі референдуму; - СОТ не самоціль; - розширення співробітництва в рамках ЄСП 	<p>Виконано частково В проекті Закону «Про засади зовнішньої та внутрішньої політики» немає згадки про вступ до НАТО, декларується позаблоковість. Вперше на рівні закону задекларовано як державну мету вступ до Євросоюзу</p>

ПОВНИЙ ПРОРИВ

Програма БЮТ у 2007 році була найбільш грандіозною за розмахом – тут навіть сумнівів бути не може. Слід відзначити, що складена вона надзвичайно хитро: з одного боку, спрямована на забезпечення максимальних повноважень у випадку приходу до влади, з другого, не менш широкі права виділяються опозиції. Це, напевне, на випадок повернення лідерки блоку власного імені Юлії Тимошенко в опозицію. Адже коли БЮТ був при владі, ніяких особливих прав і преференцій у тодішньої опозиції не було. На всякий випадок у програмі пропонувалось максимально розширити повноваження Рахункової палати і навіть злити її з Головним контрольно-ревізійним управлінням.

Голову цього органу, на думку бютівців, повинна самостійно призначати опозиція. Крім того, нова опозиція повинна самостійно, без допомоги «колег» з більшості, призначати Генпрокурора і керівників парламентсь-

ких комітетів. Для реалізації цього грандіозного плану потрібно було попрацювати і внести зміни в чинне законодавство. Зокрема числі до Конституції.

Решта планів Юлії Володимирівни були не менш грандіозні – відродити духовність, справедливість і честь у нашій країні. Ні комуністична, ні ліберальна ідея БЮТ не підійшла. Тож вирішили зупинитися на солідарності, щоправда, тепер, кажуть, і цю ідеологію варто переглянути.

Також Юлія Володимирівна мала намір впритул зайнятися економікою. Зокрема, скасувати ПДВ як такий, що не виправдав довіри і став джерелом зловживань корупціонерів у владі, примусити капіталістів ділитися прибутками з найманими робітниками і захистити права дрібних акціонерів. Щоправда, чи то на жаль, чи то на щастя, нічого з обіцяного виконано не було...

Програма БЮТ «Український прорив».
Слово vs діло

Нова національна ідея	
- Створення для себе і світу принципово нової справедливої системи організації життя	Не виконано
Духовність	
- Передумова здійснення – зміцнення духовності; - духовна освіта; - повернення церквам насильно відібраної власності; - відродження української мови та культури; - відновлення національних світоглядних традицій і чесної національної історії	Виконано частково
Конституційний прорив	
- Народ затвердить нову справедливу Конституцію на всенародному референдумі та визначиться, хто буде керівником держави: президент чи 450 народних депутатів; - опозиція одержить право призначати голову Рахункової палати, голів парламентських комітетів, право ініціювати в суді кримінальні справи проти посадовців; - народ на референдумі наділить місцеве самоврядування виконавчою владою та фінансовою самостійністю; - спростить процедуру референдумів; - ліквідуватиме пільги та недоторканність всіх посадовців	Не виконано Проект Конституції від БЮТ на розгляд Верховної Ради не винесено. Референдум щодо конституційного устрою не проведено. Закон «Про опозицію» не прийнято Недоторканність і пільги народних депутатів збережено в повному обсязі

Суди	
<ul style="list-style-type: none"> - Люди обиратимуть і відкликатимуть суддів; - голів змінюватимуть за ротацією; - незалежні від будь-якої влади; дисциплінарні комісії звільнять суддів, визнаних винними у винесенні неправових рішень; - скасуємо судовий збір для громадян та зробимо безкоштовним надання адвокатських послуг для малозабезпечених 	Не виконано
Інформаційний прорив	
<ul style="list-style-type: none"> - Для журналістів незалежність від влади та політизованого капіталу; - засади редакційної політики отримують статус закону; - суспільне телебачення і радіомовлення; - забезпечимо можливість використання Інтернету кожному 	Не виконано
Антикорупційний прорив	
<ul style="list-style-type: none"> - Знищимо тіньовий союз влади і капіталу; - позбавимо чиновників права видавати зайві ліцензії, довідки, дозволи, здійснювати безпідставні перевірки; - довічне ув'язнення за корупцію; - посадовці, які останні 10 років зловживали владою, постануть перед судом 	Не виконано
Медицина	
<ul style="list-style-type: none"> - незаможні матимуть страховку за рахунок держави чи роботодавця, багаті за власний 	Не виконано
Демографічна політика	
<p>Виплати у разі народження</p> <ul style="list-style-type: none"> - першої дитини становитимуть 12 000 грн; - другої – 25 тис. грн; - третьої – 50 000 тис. грн 	Перевиконано З 01.01.10 виплати у разі народження першої дитини – 13 904 грн; 2-ї – 28 440 грн; 3-ї та наступних – по 90 тис. грн
Пенсійна реформа	
<ul style="list-style-type: none"> - Запровадження персональних пенсійних рахунків; - пенсія відповідатиме середній зарплаті до виходу на пенсію 	Не виконано Персональні пенсійні рахунки не запроваджено
Соціальна політика	
<ul style="list-style-type: none"> - Кредити на 10 – 30 років на житло під 2 – 4%; - повернемо заробітчан додому 	Не виконано

Інтелектуальний прорив	
<ul style="list-style-type: none"> - Визначимо пріоритетні наукові розробки; - створимо національну систему управління інноваційним розвитком; - кожна дитина отримає доступ до якісної освіти незалежно від добробуту родини; - незалежна система контролю знань 	<p>Виконано частково</p> <p>Наукові пріоритети не визначено. З 2009 року запроваджено зовнішнє тестування</p>
Транзитний прорив	
<ul style="list-style-type: none"> - Магістралі шляхом державно-приватного партнерства; - нові нафто- і газопроводи; - лібералізуємо транзитний режим для пасажирів і вантажів 	<p>Виконано частково</p> <p>У 2009 році ухвалено Закон «Про державно-приватне партнерство»</p> <p>Частково лібералізовано транзитний режим для пасажирів і вантажів. Не збудовано жодного нового газо- чи нафтопроводу</p>
Підприємницький прорив	
<ul style="list-style-type: none"> - Підтримка малого та середнього бізнесу, а не монополій; - пільги для банків залежно від обсягів кредитування малого бізнесу; - скасуємо податок на додану вартість та податки на фонд оплати праці без порушення балансу бюджету; - перейдемо до системи довгострокового (10 – 20 років) кредитування бізнесу; - забезпечимо щоквартальну виплату прибутків власникам міноритарних пакетів акцій в повному обсязі 	<p>Виконано частково</p> <p>Впроваджено мораторій на перевірки підприємств малого бізнесу</p> <p>У 2008 році прийнято нову редакцію Закону «Про акціонерні товариства», який посилив права міноритарних акціонерів, проте проблеми виплати дивідендів не вирішив</p> <p>ПДВ залишився в дії. За період правління уряду, сформованого БЮТ, накопичена рекордна заборгованість з відшкодування ПДВ – 26 млрд грн</p> <p>Незважаючи на рекапіталізацію, банківський сектор так і не зміг відновити кредитування економіки в необхідних обсягах</p>
Енергетика	
<ul style="list-style-type: none"> - Інтегруємось в Європейський ринок електроенергії; - модернізуємо ТЕЦ; - створимо власний ядерно-паливний цикл; - зведемо нові нафтопереробні заводи; - прокладемо транзитний газопровід Каспійський басейн – Україна; - забезпечимо розвиток та видобуток вуглеводнів на шельфі Чорного і Азовського морів 	<p>Не виконано</p> <p>Станом на 01.10.10 Україна не змогла інтегруватись в Європейський ринок електроенергії. Власний ядерно-паливний цикл не створено. Газопроводу до Каспійського басейну немає</p> <p>Уряд Ю.Тимошенководносторонньому порядку розірвав угоду про розподіл продукції з компанією «Венко Прикерченська Лтд», яка почала арбітражний процес у Стокгольмському суді, що наразі триває. Процес пошуку нових родовищ на чорноморському шельфі практично заблоковано</p>

Інвестиційний прорив	
<ul style="list-style-type: none"> - При побудові нових заводів техніку, яка не виробляється в Україні і імпортується, звільнимо на 5 років від податків при імпорті; - аукціонна система продажу землі несільськогосподарського призначення; - в депресивних районах спрощений порядок інвестування і 5-річні податкові канікули для виробництва товарів на експорт; - завершення вступу в СОТ 	<p>Виконано частково 05.02.2008 Україна вступила в СОТ. Пільги на імпорт промислового обладнання не були введені Загальнодержавної системи продажу землі несільськогосподарського призначення немає. Податкові канікули не введено</p>
Земля	
<ul style="list-style-type: none"> - Земля належатиме тільки громадянам України; - річна орендна плата на рівні 10% ринкової вартості; - державні гарантії під бізнес-проекти; - аграрна біржа; - страховий фонд; - земельний банк; - ринок землі; - наблизимо якість умов життя в селі до міста 	<p>Виконано частково. Держгарантії під бізнес-проекти видано на суму понад 70 млрд грн Аграрної біржі, Земельного банку не створено. На продаж землі с/г призначення діє мораторій до 2012 року. Легального ринку землі не створено</p>
Зовнішня політика	
<ul style="list-style-type: none"> - визначимо пріоритети; - в ім'я нації з усіма на благо України 	<p>Не виконано За 2 роки перебування в складі правлячої коаліції БЮТ не зміг розробити і прийняти нову редакцію Закону «Про засади зовнішньої та внутрішньої політики України»</p>

СВІДОМИЙ ВИБІР

Блок партій «Наша Україна-Народна самооборона» йшов на дострокові вибори як президентська політична сила, маючи доволі непогані шанси за результатами виборів увійти до складу правлячої коаліції. Можливо, обіцянки НУНС доволі скромні, бо існували доволі високі шанси, що їх доведеться виконувати.

Чи не найголовнішим пунктом програми було скасування депутатської недоторканності – старе гасло часів другого терміну Леоніда Кучми знову ставало актуальним, щоправда, лише для частини політикуму. Депутати кілька разів повертались до нього, але безуспішно.

Економічна програма НУНС - в міру консервативний варіант національного популізму, настояний на старій заквасці з економічних

ідей кінця 80-х років минулого століття: відродження села, страхова медицина, підтримка малого бізнесу і модерна ідея боротьби з корупцією. Остання дуже нагадує гасло боротьби з привілеями, яке в часи пізньої перебудови відкривало шлях до сердець виборців. За останні 20 років Україна пережила кілька хвиль реформ, але жодна з них не була реалізована в напрямі, запропонованому НУНС. І цього разу можна констатувати, що реформаторські плани НУНС не реалізувались.

**«Для людей, а не для політиків!»
Слово vs діло**

Внутрішня політика	
<ul style="list-style-type: none"> - Скасуємо депутатську недоторканність; - ліквідуємо депутатські привілеї; - створимо національне антикорупційне бюро; - контроль доходів і видатків високопосадовців 	<p>Не виконано Законопроекти про скасування депутатської недоторканності розглядались тричі, проте прийняті не були. Антикорупційне бюро не було створене</p> <p>Контролю за доходами і видатками високопосадовців немає. Набуття чинності антикорупційних законів перенесено на 01.01.11</p>
Судова реформа	
<ul style="list-style-type: none"> - Введемо виборних мирових суддів; - незалежна судова палата для атестації суддів і перевірки рівня доходів і майнового стану 	Не виконано
Місцеве самоврядування	
<ul style="list-style-type: none"> - Забезпечимо фінансову самодостатність територіальних громад; - забезпечимо підзвітність органів держави та місцевого самоврядування 	Не виконано
Міліція	
<ul style="list-style-type: none"> - Деполітизуємо міліцію; - покращимо матеріально-технічне забезпечення патрульно-постової служби; - збільшимо посадові оклади співробітників МВС; - слідчий ізолятор не буде місцем катувань і порушень прав громадянина 	Не виконано
Армія	
<ul style="list-style-type: none"> - До 2010 року створимо професійну армію; - забезпечимо армію сучасною зброєю вітчизняного виробництва 	<p>Не виконано</p> <p>За словами міністра оборони Михайла Єжеля, скасувати призов раніше 2013 – 2014 років неможливо</p>

Виплати на дітей	
<p>У разі народження першої дитини виплата становитиме 12 000 грн;</p> <ul style="list-style-type: none"> - другої – 15 000 грн; - третьої та наступних – 25 000 грн 	<p>Виконано</p> <p>З 01.01.10 виплати у разі народження першої дитини – 13 904 грн; другої – 28 440 грн; третьої та наступних – по 90 тис. грн</p>
Пенсійна політика	
<ul style="list-style-type: none"> - Ліквідація пенсійної зрівнялівки; - за рахунок вищого стажу збільшимо пенсії на 35%; - скасуємо пільгові пенсії депутатам і міністрам 	<p>Не виконано</p> <p>Персональні пенсійні рахунки не запроваджено. Пільгові пенсії для депутатів, суддів та вищих чиновників діють у повному обсязі</p>
Зарплатна політика	
<ul style="list-style-type: none"> - З 01.01.08 мінімальна зарплата - 600 грн; - середня – 2100 грн; - повне запровадження єдиної тарифної сітки 	<p>Виконано частково</p> <p>Мінімальна зарплата перевищила 800 грн</p> <p>Єдина тарифна сітка в повному обсязі не діє</p>
Комунальна реформа	
<ul style="list-style-type: none"> - Справедливі комунальні тарифи; - громадяни не платитимуть за газ дорожче, ніж коштує його видобуток в Україні; - припинимо нищення скверів і парків у містах 	<p>Не виконано</p> <p>Економічного обґрунтування комунальних тарифів немає</p>
Економічна політика	
<ul style="list-style-type: none"> - Завершимо вступ у СОТ; - створимо зону вільної торгівлі із ЄС; - спростимо візовий режим з ЄС; - угоди про захист прав українських трудових мігрантів; - окремий візовий режим для мешканців прикордонних територій; - залучимо інвестиції у будівництво сучасних автодоріг, стадіонів, спортивних споруд і створимо нові робочі місця для підготовки до «Євро-2012» 	<p>Виконано частково</p> <p>05.02.2008 Україна вступила до СОТ. Візовий режим з ЄС не спрощено. Зарубіжних інвестицій в будівництво об'єктів «Євро-2012» немає, все здійснюється за рахунок коштів українських платників податків</p>
Енергетична політика	
<ul style="list-style-type: none"> - Зменшимо енергетичну залежність; - енергозбереження; - диверсифікація імпорту енергоносіїв; - альтернативні джерела енергії 	<p>Не виконано</p> <p>Енергетична залежність України від імпорту енергоносіїв з Росії зросла</p>

Податкова політика	
<ul style="list-style-type: none"> - У 2008 році ухвалимо Податковий кодекс; - ліквідуємо податкову міліцію; - ліквідуємо корупційні схеми відшкодування ПДВ; - спростимо адміністрування ПДВ і знизимо його ставку до 17%; - збережемо спрощену систему оподаткування; - замість всіх нарахувань на фонд оплати праці з 2008 року запровадимо єдиний соціальний внесок, який поетапно зменшимо до 20%; - запровадимо податок на багатство і розкіш; - удвічі зменшимо кількість дозволів і перевірок для підприємців, - скоротимо кількість контролюючих органів; - рівні правила конкуренції 	<p>Не виконано</p> <p>Податковий кодекс не пройшов жодного читання в парламенті. ПДВ залишився в дії. За період правління уряду, сформованого БЮТ, накопичена рекордна заборгованість з відшкодування ПДВ – 26 млрд грн</p> <p>Нарахування на фонд оплати праці залишаються одними з найвищих у Європі</p>
Здоров'я	
<ul style="list-style-type: none"> - Обов'язкове державне медичне страхування; - протягом 5 років забезпечимо кожну родину сімейним лікарем; - у 2009 році буде відкрито дитячу лікарню майбутнього; - заборонимо масову рекламу алкогольних і тютюнових виробів; - посилимо відповідальність за продаж спиртного та алкоголю дітям; - обмежимо розповсюдження азартних ігор; - гідні умови для людей з обмеженими можливостями, обладнаємо кожну державну установу пандусами і спецзасобами 	<p>Виконано частково</p> <p>Станом на 2010 рік медичного страхування немає</p> <p>Фінансування медичної галузі в 2010 році склало 3,2%, натомість у 2009 році – 3,7%.</p> <p>Для Лікарні майбутнього не існує навіть фундаменту</p> <p>У 2009 році азартні ігри заборонено</p> <p>Реклама алкогольних і тютюнових виробів заборонена: з 01.01.09 – на телебаченні та зовнішньою рекламою, а з 01.01.10 – в друкованих ЗМІ</p>
Освіта	
<ul style="list-style-type: none"> - Повернемо престиж знань; - знищимо хабарі при вступі до вузу через обов'язкове зовнішнє тестування; - пільги на міжміський проїзд для школярів і студентів на увесь рік; - стимулюватимемо створення нових дитячих садків; - дошкільна освіта забезпечить кожній дитині володіння українською і вивчення народних традицій; - фінансування наукових досліджень на рівні не менше 2% ВВП 	<p>Частково виконано</p> <p>З 2009 року запроваджено зовнішнє тестування</p>

Мова і культура	
<ul style="list-style-type: none"> - Захистимо ідентичність – українську мову; - забезпечимо розвиток мов і культур усіх меншин; - удвічі збільшимо фінансування музеїв і бібліотек, підтримаємо театр та кіно; - відновимо мережу книгорозповсюдження – до 2009 у кожному містечку буде книгарня; - свобода віросповідання і шанобливе ставлення до утвердження єдиної помісної православної церкви 	<p>Виконано частково</p> <p>Заходи щодо підтримки української мови обмежились урядовими постановами про обов’язкове запровадження українського дубляжу в кіно</p> <p>Державні бюджети 2008 – 2010 років не передбачали подвоєння фінансування музеїв і бібліотек</p>
Відродження села	
<ul style="list-style-type: none"> - Прозора реєстрація прав власності на землю; - кримінальна відповідальність за пошкодження родючого шару; - спростимо процедури приватизації для власників паїв; - зменшимо земельний податок; - запровадимо допомогу в 20 000 грн і соціальне житло для випускників вузів, які пропрацюють в селі не менше 3-х років; - кожній сільській амбулаторії чи ФАП – автомобіль; - шкільні автобуси; - до 2010 року кожна сільська школа буде підключена до Інтернету 	<p>Не виконано</p> <p>Мораторій на торгівлю землею с/г призначення подовжено до 2012 року</p> <p>У Держбюджетах 2008-го, 2009-го років фінансування програми «Шкільний автобус» скорочено</p> <p>Проведення Інтернету в сільську місцевість не фінансується;</p> <p>Додаткових виплат для сільських лікарів і вчителів не передбачено</p>
Конституційні зміни	
<ul style="list-style-type: none"> - Ухвалити нову Конституцію на референдумі 	<p>Проект, внесений президентом Віктором Ющенком 2009 року, Верховна Рада відхилила 22.10.09</p>

ЛЕНІНСЬКИМ ШЛЯХОМ

Компартія традиційно належить до політичних сил, які мають амбітні плани глобального переустрою суспільства і економіки. Так сталося і на минулих виборах. У той час, коли БЮТ з «Нашою Україною» розмірковували, хто ж повинен керувати державою – президент чи прем’єр-міністр, Компартія таким дріб’язком не переймалась і запропонувала простий вихід - ліквідувати посаду президента. Націоналізація стратегічних галузей, горілчаної, тютюнової та фармацевтичної промисловості, державна монополія на зовнішню торгівлю – це лише крупні риси економічної політики. Попри колосальні плани щодо концентрації економічних ресурсів в руках держави, якихось особливих благ населенню комуністи не обіцяють. Усе доволі стримано і навіть суворо.

Якщо припустити, що комуністи справді збирались реалізовувати свої плани, то для цього необхідно щонайменше 300 голосів – без змін до Конституції не обійтись. А в часи жорсткої економічної кризи, коли падіння ВВП в Україні сягало 15%, населення було вкрай критичне до чинної влади в особі Президента Віктора Ющенка і Прем'єра Юлії Тимошенко, КПУ і її фракція в парламенті не зробила жодного кроку до реалізації своїх планів, до перебудови економічного і політичного устрою держави. Під час кризи фракція КПУ дружно підтримувала уряд Прем'єр-міністра Ю.Тимошенко, а після перемоги на президентських виборах В.Януковича стала повноправним співучасником коаліції поряд з Партією регіонів і Блоком Литвина.

Програма Комуністичної партії України. Слово vs діло

Політична сфера	
<ul style="list-style-type: none"> - Ліквідація інституту президента; - принципові питання внутрішньої та зовнішньої політики – на референдум; - ліквідувати держадміністрації – їх функції передати виконкомам; - скасувати недоторканність президента, депутатів, суддів і інших посадовців; - імперативний мандат; - виборність суддів громадянами 	<p>Не виконано</p> <p>Інститут президента залишається чинним</p> <p>04.06.10 в першому читанні прийнятий Закон «Про референдум»</p> <p>08.04.10 Конституційний Суд де-факто ліквідував імперативний мандат – депутати мають право входити в коаліцію індивідуально</p> <p>03.06.10 в першому читанні схвалений законопроект «Про судоустрій і статус суддів». Відповідно до нього суддів призначає і звільняє Вища рада юстиції</p>
Економічна сфера	
<ul style="list-style-type: none"> - Ревізія законності приватизації; - повернути в держвласність стратегічні галузі; - бюджетоутворюючі галузі – виробництво ліків, спиртних напоїв і тютюну – в державну власність; - скасувати ПДВ; - ввести податок з обороту і диференційовану ставку податку на прибуток; - підтримка с/г на рівні 10% ВВП; - пільгові (5%) кредити для АПК; - заборона на продаж землі іноземним громадянам, бізнес-структурам і СП за участю іноземного капіталу понад 50% 	<p>Не виконано</p> <p>Партія входить в коаліцію з Партією регіонів і Блоком Литвина, які планують масштабну приватизацію</p> <p>ПДВ залишився в дії. За період правління уряду, сформованого БЮТ, накопичена рекордна заборгованість з відшкодування ПДВ – 26 млрд грн</p>

Соціальна сфера	
<ul style="list-style-type: none"> - Пенсія і зарплата – не нижчі прожиткового мінімуму; - до 2010 року доходи працюючих подвоються; - частка зарплати в структурі собівартості – 60%; - держрегулювання цін на продукти, житло і ЖКГ, на їх підвищення у 2008 році – мораторій; - на освіту – 10% ВВП, на науку – 3%; - забезпечення повної зайнятості; - гарантуємо отримання першого робочого місяця; - ліквідація дитячої безпритульності до 2010 року; - на базі резиденції президента та держдач – діятимуть державні центри оздоровлення; - держфінансування житла для незаможних і пільговиків; - право на житло мешканцям гуртожитків; - протягом 5-ти років громадянам повернуть вкрадені заощадження 	<p>Не виконано</p> <p>Зарплата вчителям, лікарям, працівникам культури підвищена, проте нижча середньої в економіці. Доходи працюючих не подвоїлись</p> <p>Відповідно до Держбюджету-2010 для надання пільгових довгострокових державних кредитів молодим сім'ям та самотнім громадянам на будівництво і придбання житла передбачено 20 млн грн, на часткову компенсацію відсоткової ставки за кредитами комерційних банків молодим сім'ям передбачено 117,8 млн грн</p> <p>Фінансування науки – 0,5% ВВП, освіти – 1,7%. Резиденції президента продовжують працювати за прямим призначенням</p> <p>Повернення втрачених заощаджень не передбачається</p>
Громадянські права	
<ul style="list-style-type: none"> - Нова Конституція надасть російській мові статус другої державної, буде дотримуватись Хартія регіональних мов; - введення подвійного громадянства; - посилення кримінальної відповідальності за корупцію; - відновити смертну кару за навмисне вбивство; - гарантія свободи совісті, захист канонічного православ'я від націоналістичної експансії, заборона тоталітарних сект 	<p>Не виконано</p> <p>Російська мова не отримала статусу другої державної. КПУ увійшла в коаліцію з Партією регіонів, а її лідер Віктор Янукович заявив, що українська мова залишиться єдиною державною</p> <p>Смертну кару не відновлено, а спроба її відновити викличе конфлікт з Євросоюзом, оскільки це суперечитиме міжнародним зобов'язанням України</p>
Зовнішня політика	
<ul style="list-style-type: none"> - Нова Конституція – позаблоковий статус України; - в міжнародні організації тільки на підставі референдуму; - співробітництво з Росією. - активізація співпраці в СНД; - вступ у СЕП 	<p>Частково виконано</p> <p>Президент Янукович вніс законопроект «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», який передбачає встановлення позаблокового статусу</p> <p>Приєднання до СЕП призвело б до порушення зобов'язань перед СОТ. Практично воно не можливе</p>

Першочергові заходи	
<ul style="list-style-type: none"> - Нова Конституція на референдумі; - референдум про вступ в НАТО, недовіру Ющенку, надання російській мові статусу другої державної; - введення прогресивного податку на прибуток; - податок на багатство і розкіш; - наведення порядку у використанні бюджетних коштів; - держмонополія на видобуток корисних копалин, виробництво і продаж горілки і тютюнових виробів; - скорочення на 700 тис. грн видатків держбюджету через ліквідацію інституту президента; - зменшення на 50% витрат на утримання чиновників; - скасування несправедливих пільг 	<p>Не виконано</p> <p>Підготовлено проект Конституції, проте у Верховній Раді він не був розглянутий.</p> <p>Референдум про вступ до НАТО не організовано</p> <p>Податку на розкіш не введено</p> <p>Інститут президента продовжує функціонувати</p>

МАРШРУТОМ ЛИТВИНА

Економічні та політичні плани фракції Блок Литвина чи не найпоміркованіші серед усіх політичних сил, представлених у Верховній Раді VI скликання. Якихось глобальних завдань литвинівці перед собою не ставили. Амбіції у блоку виключно прагматичні. Такий підхід дозволив йому легко маневрувати серед політичних важковаговиків Партії регіонів і БЮТ, почергово вступивши в коаліцію з обома політичними силами.

Похвалитися значними досягненнями в реалізації навіть дуже поміркованої програми «Блок Литвина» не може. Більше того, деякі економічні ідеї, які відстоює блок, призводять до прикрих колізій. Так сталося, зокрема, з пропозицією щодо введення погодинної оплати праці. Планувалось, що оплата складе не менше 25 грн/год., і це дасть змогу значно збільшити доходи трудящих. У 2009 році було законодавчо закріплено норму про введення погодинної оплати праці – закон підтримали коаліційні фракції БЮТ, НУНС і Блок Литвина. А вже цього року уряд, сформований більшістю з Партії регіонів, Блоку Литвина і КПУ, прийняв рішення, що погодинна оплата складатиме не 25 грн/год, а в 5 разів менше.

У цілому за 2,5 року діяльності у парламенті, у складі двох правлячих коаліцій, блоку особливо похвалитись нічим.

**«Справедлива економіка на інноваційних засадах».
Слово vs діло**

Економіка	
<ul style="list-style-type: none"> - Заборона продажу рентабельних державних підприємств; - введення у 2008 році погодинної оплати праці – 25 грн на год.; - доведення частки оплати праці з 8% до 30%; - розробка механізму повернення втрачених заощаджень (участь громадян у приватизації ліквідних підприємств, наділення їх землею, забезпечення лікування і навчання за рахунок бюджету); - встановлення справедливих тарифів; - заборона реклами алкогольних і тютюнових виробів та переривання телевізійних програм рекламними блоками 	<p>Виконано частково</p> <p>З 01.01.10 запроваджена погодинна оплата – 5,2 грн/год</p> <p>Реклама алкогольних і тютюнових виробів заборонена: з 01.01.09 – на телебаченні та зовнішньою рекламою, а з 01.01.10 – в друкованих ЗМІ</p> <p>Обидві правлячі коаліції, в яких брав участь «Блок Литвина», передбачали масштабну приватизацію. Проте в період коаліції з БЮТ приватизаційні плани були провалені</p> <p>Механізму повернення втрачених заощаджень громадянам не розроблено і не впроваджено</p>
Соціальна політика	
<ul style="list-style-type: none"> - Реальне підвищення зарплат вчителям, лікарям, працівникам культури до рівня середньої у економіці; - забезпечення безкоштовними ліками інвалідів та дітей; - впровадження програми будівництва соціального житла в обсягах, які реально вдовольняють потреби соціально незахищених громадян; - вирівнювання економічного розвитку регіонів з акцентами на пріоритетність малих та середніх міст; - запровадження гнучких режимів праці і неповної зайнятості для жінок-матерів; - подолання дискримінації жінок в усіх сферах життя; - надання особливої уваги працевлаштуванню безробітних передпенсійного віку; - підвищення пенсій з доведенням протягом наступних трьох років їх розміру до 80% від середньої зарплати в економіці; - 100% працевлаштування інвалідів, які бажають працювати; - виконання передбачених законодавством України соціальних гарантій військово-вослужбовцям, військовим, пенсіонерам та членам їх сімей, недопущення закриття військових госпіталів 	<p>Не виконано</p> <p>Зарплата вчителям, лікарям, працівникам культури підвищена, проте нижче середньої в економіці</p> <p>Відповідно до Держбюджету-2010 для надання пільгових довгострокових державних кредитів молодим сім'ям та самотнім громадянам на будівництво і придбання житла передбачено 20 млн грн, на часткову компенсацію відсоткової ставки за кредитами комерційних банків молодим сім'ям передбачено 117,8 млн грн</p>

Комунальна реформа	
<ul style="list-style-type: none"> - Передача у власність територіальних громад об'єктів комунальної власності, що перебувають в обласному підпорядкуванні: водоканалів, газомереж, електромереж, теплоцентралей 	<p>Не виконано</p>
Бюджетна реформа	
<ul style="list-style-type: none"> - 60% податку на прибуток залишатиметься на місцях; - сприяння малому та середньому бізнесу; - створення системи підготовки підприємців-початківців 	<p>Не виконано</p> <p>Державні бюджети України залишаються гіперцентралізованими – понад 90% місцевих бюджетів є дотаційними, а сума дотацій з Державного бюджету становить понад 50% їх доходів</p> <p>Системи підготовки підприємців не існує. Держбюджет-2010 і Бюджетна резолюція-2011 не передбачають асигнувань на її створення</p>
Податкова реформа	
<ul style="list-style-type: none"> - Ліквідація ПДВ; - введення прогресивного оподаткування, за якої багаті сплачуватимуть до 70%, а соціально незахищені звільнитимуться від податку 	<p>Не виконано</p> <p>ПДВ залишився в дії. За період правління уряду, сформованого БЮТ, накопичена рекордна заборгованість з відшкодування ПДВ – 26 млрд грн</p> <p>Проект Податкового кодексу, підготований Кабміном, що сформований коаліцією з участю Блоку Литвина, не передбачає ліквідації ПДВ</p>
Село та екологія	
<ul style="list-style-type: none"> - Недопущення продажу земель с/г призначення; - зниження єдиного земельного податку; - скасування інших платежів і поборів з селян; - ведення державної реєстрації орендарів земельних паїв та суворий контроль за розрахунками з орендодавцями; - пільгове кредитування технічного переоснащення господарств, які використовують паї за призначенням; - заборона ввезення продуктів з ГМО; - недопущення ліквідації статусу громадян, які мешкають у 3-й та 4-й чорнобильських зонах 	<p>Виконано частково</p> <p>Мораторій на торгівлю землею с/г призначення подовжено до 2012 року</p> <p>Введено обов'язкове маркування продукції з вмістом ГМО</p>

Політична сфера	
<ul style="list-style-type: none"> - Повернення до мажоритарної системи виборів до Верховної Ради і місцевих органів влади; - запровадження механізму відкликання депутатів; - скасування депутатської недоторканності і привілеїв депутатів; - скорочення держапарату в 2 рази та витрат на його утримання; - розширення повноважень органів місцевого самоврядування; - прирівняти корупцію до державної зради; - запровадити обов'язкове декларування доходів і витрат держслужбовців і членів їх сімей; - скасувати умовні строки та амністію засуджених за корупцію; - зовнішня політика – активний нейтралітет 	<p>Виконано частково</p> <p>Механізму відкликання депутатів немає</p> <p>Діє пропорційна виборча система. Депутатські привілеї залишились</p> <p>В 2010 році бюджет Верховної Ради склав 875 млн грн, або на 15% більше, ніж ньому році</p> <p>Введення в дію пакета антикорупційних законів відкладено з 01.04.10 на 01.01.11</p> <p>Президент В.Янукович вніс законопроект «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», який передбачає встановлення позаблокового статусу</p>

ВИСНОВКИ

В цілому аналіз роботи депутатського корпусу за 2,5 року існування Верховної Ради VI скликання приводить до невтішних висновків. Зокрема, програми, з якими провідні політичні партії і блоки йшли на позачергові вибори у вересні 2007 року, не виконані. Враховуючи стиль і особливості роботи українського парламенту, виконати їх до завершення цієї каденції неможливо. Особливо в частині внесення змін до Конституції.

Розпуск Верховної Ради і дострокові парламентські вибори були викликані бажанням тодішнього президента України Віктора Ющенка добитись формування правлячої коаліції за результатами виборів і виключно фракціями. Проте, як показала практика, протягом 2,5 років існування парламенту в ньому змінилось три коаліції: БЮТ і НУНС – з листопада 2007 року до вересня 2008 року; БЮТ, НУНС і Блок Литвина (а також за фактичної участі КПУ) – з жовтня 2008 року до березня 2010 року; коаліція Партії регіонів, Блоку Литвина, КПУ і окремих депутатів з БЮТ і НУНС.

Навіть якщо не брати до уваги суперечки навколо того, чи мають депутати право самостійно, проти волі фракції вступати до правлячої коаліції, все одно очевидно, що більшість у Верховній Раді практично не має ніякого відношення до волевиявлення громадян. Обрані народні депутати формують правлячу коаліцію, зважаючи на політичних лідерів фракцій та на власний розсуд. При цьому їхні рішення взагалі ніяк не корелюють із заявами та обіцянками часів передвиборчої кампанії.

Останні 20 років модно говорити про економічні реформи, які потрібні Україні і які повинна здійснити Верховна Рада. Але, судячи з програм політичних партій та блоків у парламенті, а також з того, як діють сформовані ними уряди, ніхто ніяких реформ і не збирався здійснювати. В усіх програмах присутні задекларовано курс на консервацію існуючого стану економіки країни з домінуванням важкої промисловості та сировинних галузей з великим і вкрай неефективним бюджетним сектором, обмеженням державою приватної власності на землю та фактичної дискримінації селян, власників земельних паїв, котрим заборонено розпоряджатись власним майном.

Депутатський корпус і український політикум в цілому схильні до запровадження репресивних кампаній на кшталт заборони азартних ігор, тотальної заборони реклами алкоголю і тютюну, боротьби з порнографією. При цьому ніхто особливо не переймається створенням фінансових стимулів для розвитку спорту, здорового способу життя та культури загалом.

Ситуація, за якої депутатський корпус існує практично незалежно від виборців, політичні програми мають декларативний характер і виконуються в довільному порядку, має загрозливий характер.

Не буде перебільшенням і твердження, що політична система України в її нинішньому стані позбавляє громадян можливості впливати на державні рішення, зокрема на рівень оподаткування та напрями витрачання зібраних з платників податків коштів. Прямим наслідком такого стану речей є стрімке зростання тіньової економіки. Заступник голови адміністрації президента Ірина Акімова оцінює рівень тонізації української економіки на 50%, а голова Держкомпідприємництва Михайло Бродський – на 90%.

«У нас дуже мало легального бізнесу. Коли говорить уряд і чиновники, що 50% бізнесу знаходиться в тіні, то я скажу: ні, це неправда, 90% усього бізнесу знаходиться сьогодні в Україні в тіні і, на жаль, це таке дійство, яке може взагалі призвести до катастрофи», – каже М.Бродський.

За словами російського економіста, академіка РАН Віктора Полтеровича, для того щоб громадяни не ухилялися від податків, вони повинні вірити, що податки будуть витрачені на підвищення їхнього добробуту (в широкому сенсі цього слова) і до того ж ефективним чином. У випадку з українським парламентом VI скликання можна констатувати: ухилення від сплати податків в Україні отримує моральне виправдання. Щоб розраховувати бодай на якісь реформи і зростання економічної ефективності, необхідно, щоб система влади і передусім парламент реагували на запити суспільства, ставили в програмах реальні завдання і добивались їх виконання. В іншому випадку парламентаризм в Україні перетвориться в профанацію.

ДИНАМІКА ЗАКОНОТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ ПАРЛАМЕНТСЬКИХ ФРАКЦІЙ ПРОТЯГОМ СІЧНЯ – ЛИПНЯ 2010 РОКУ

Парламентські фракції виявляли активність у законотворчих питаннях залежно від вимог політичного моменту та відношення до новостворюваної парламентської коаліції. Зокрема, фракція Партії регіонів у березні щодо лютого вдвічі збільшила кількість ініційованих законопроектів, що було обумовлено фактом створення нової парламентської більшості. Кількість прийнятих позитивних рішень відповідно зросла і не складала менше третини від ініційованих, а у липні сягнула рівня 52% від кількості ініційованих.

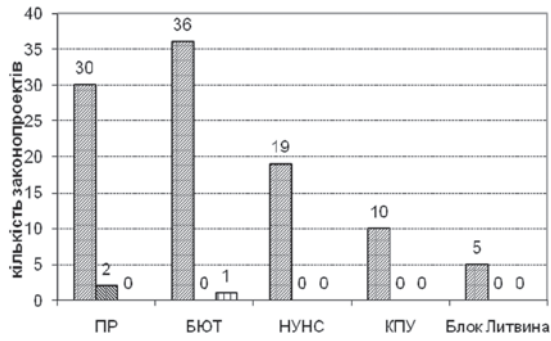
Для порівняння, у зазначений період опозиційна фракція БЮТ мала показник 28% ухвалених законопроектів з числа ініційованих, а кількість відхилених проектів була майже утричі більшою, ніж у фракції Партії регіонів. Активність фракції НУНС залежала від складних внутрішньофракційних процесів. Так, у квітні, коли ще були сподівання на входження до більшості, фракція зареєструвала найбільшу кількість законопроектів – 110, а у липні, коли загальна законотворча активність Верховної Ради сягнула найвищого у 2010 році рівня, фракція НУНС втричі зменшила кількість ініційованих законопроектів.

Найменшу законотворчу активність проявили учасники коаліції – фракції Блок Литвина та КПУ. Це обумовлено тим, що вони здебільшого підтримували рішення коаліції, у якій головну роль відіграє фракція Партії регіонів. Водночас варто відзначити результативність роботи фракції КПУ, яка значно покращилась, починаючи з червня. Якщо показник результативності ініціатив фракції у попередні місяці складав від 0 до 28%, то у червні – липні він був не менше 50%. Це означало тимчасове припинення конфлікту всередині коаліції, оскільки КПУ звинувачувала найбільшу парламентську фракцію в ігноруванні її інтересів.

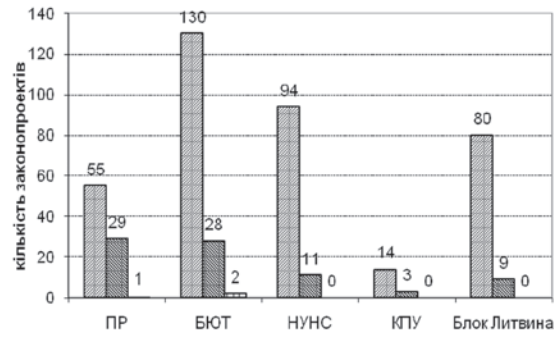
Так само виявилось результативним лише у липні співвідношення прийнятих та ініційованих законопроектів фракції Блок Литвина (на рівні 75%). Це показник невеликої кількості ініційованих законопроектів, однак він демонструє вибірккову активність фракції, яка не пропонує заздалегідь непрохідні рішення.

Можна відзначити, що співвідношення прийнятих та ініційованих законопроектів у червні-липні свідчить про досягнення високого рівня узгодженості законодавчої активності членів коаліції, що автоматично збільшило результативність голосувань, ініційованих її учасниками.

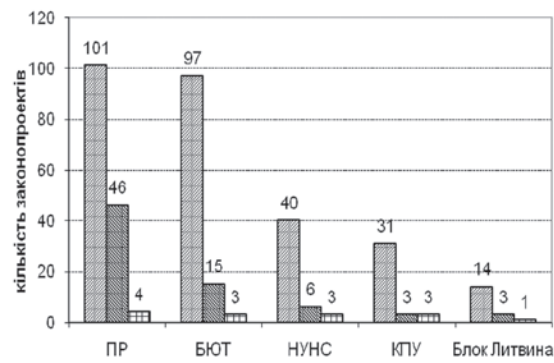
Січень

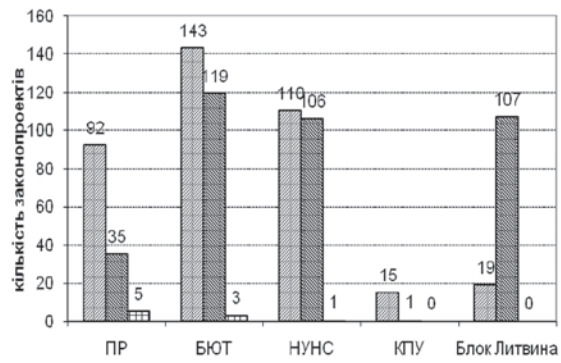
Лютий

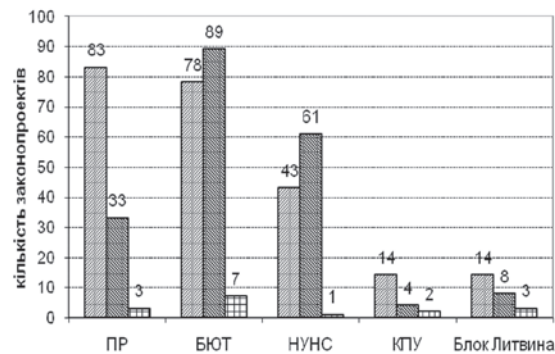
Березень

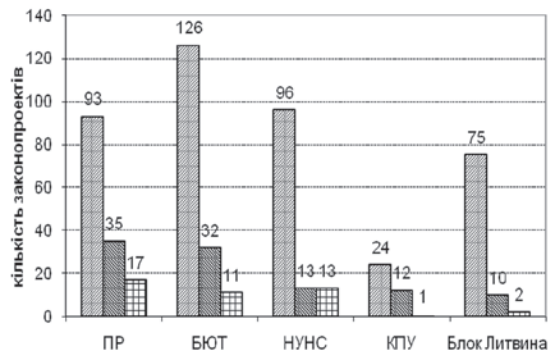
Квітень

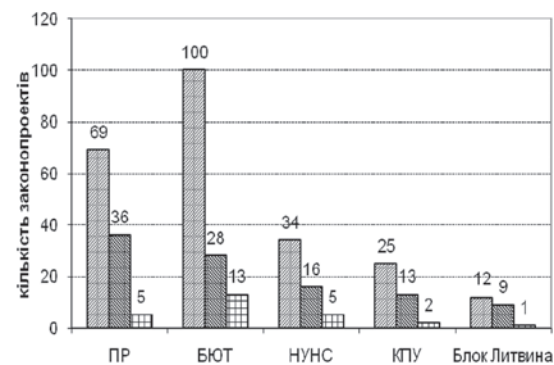
Травень

Червень

Липень

■ ініційовано за місяць
 ■ прийнято (серед ініційованих з 27.11.07)
 ▨ відхилено

РОБОТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ ЗІ ЗВЕРНЕННЯМИ ГРОМАДЯН ПРОТЯГОМ ПЕРШОГО ПІВРІЧЧЯ 2010 РОКУ

За півроку роботи шостої сесії до Верховної Ради України надійшло 43 235 пропозицій, заяв і скарг громадян, що на 4999 звернень менше, ніж за відповідний період минулого року. Серед них 5510 колективних звернень, які підписали 84 065 осіб.

Як свідчать дані Відділу з питань звернень громадян Апарату Верховної Ради України, зменшення загальної кількості звернень до Верховної Ради відбулося за рахунок зменшення кількості письмових і усних надходжень до комітетів Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією (-429), з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності (-341), з питань фінансів і банківської діяльності (-318), у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів (-178), депутатської фракції Партії регіонів (-126), депутатської фракції Комуністичної партії України (-103).

Водночас зросла порівнянно з відповідним періодом минулого року кількість звернень, опрацьованих у Комітеті Верховної Ради України з питань податкової та митної політики на 857, з питань правосуддя на 363, з питань правової політики на 233, у депутатській фракції Блок Литвина на 160 звернень.

Загалом протягом першого півріччя 2010 року до комітетів та депутатських фракцій у Верховній Раді України надійшло відповідно 10356 та 3492 пропозиції, заяви і скарги громадян. До керівництва парламенту звернулося 646 громадян, з них 304 до Голови Верховної Ради України В.Литвина. У структурних підрозділах Апарату ВРУ опрацьовано 29387 звернень громадян, з яких переважну більшість (27280) розглянуто у Відділі з питань звернень громадян.

Протягом першого півріччя 2010 року у Верховній Раді України на особистому прийомі побувало 3547 осіб, зокрема до парламентських комітетів звернулося 186 осіб, до депутатських фракцій – 91 особа.

Згідно з інформацією, наданою секретаріатами депутатських фракцій, упродовж першого півріччя 2010 року до народних депутатів України, їхніх помічників-консультантів у виборчих округах звернулося майже 160 тис. виборців. Вони розглянули 73 тис. письмових звернень, провели 14,2 тис. особистих прийомів та 16,3 тис. зустрічей з виборцями.

Аналізуючи кількісний склад звернень громадян, слід відзначити збільшення поштових надходжень з Миколаївської (+718 звернень), Сумської (+244), Закарпатської (+233) та Рівненської (+232) областей.

Водночас зменшилася кількість звернень із м. Києва (–872 звернення), Дніпропетровської (–722), Чернівецької (–679) та Донецької (–592) областей.

Протягом січня – червня 2010 року до Верховної Ради України звернулися 12,7 тис. пенсіонерів, 1,2 тис. осіб, позбавлених волі, 687 служителів релігійних організацій, 674 підприємці, 621 безробітний, 190 працівників бюджетної сфери, 118 державних службовців, 76 робітників, 38 учнів і студентів, 32 селянина, 15 військовослужбовців. З їх числа за захистом і допомогою до єдиного органу законодавчої влади зверталися переважно соціально незахищені категорії громадян. Зокрема, за перше півріччя поточного року отримано 2,7 тис. звернень інвалідів I – III груп, 1,3 тис. дітей війни, 1,1 тис. учасників війни, 946 інвалідів Великої Вітчизняної війни, 735 ветеранів праці, 574 учасників бойових дій, 488 інвалідів війни, 281 багатодітних сімей, 245 учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, 141 самотніх матерів, 137 осіб, які постраждали від Чорнобильської катастрофи, 106 Героїв України.

Загалом у листах громадян, що надійшли до парламенту протягом січня – червня 2010 року, порушено 43 677 питань. Як і раніше, у більшості звернень центральне місце займають проблеми у сфері забезпечення дотримання законності та охорони правопорядку, реалізації прав і свобод громадян (35%), соціального захисту (15,4%), фінансової, податкової та митної політики (10,6%), діяльності Верховної Ради України, Президента України та Кабінету Міністрів України (6,8%), діяльності об'єднань громадян, релігії та міжконфесійних відносин (5,5%), житлової політики (3,8%), праці і заробітної плати (3,7%), охорони здоров'я (3,4%).

Зокрема, протягом першого півріччя 2010 року до Верховної Ради України надійшло 15297 листів, у яких порушені питання забезпечення дотримання законності та охорони правопорядку, реалізації прав і свобод громадян. З них 9712 розглянуто у Відділі з питань звернень громадян, 4720 у парламентських комітетах, 694 у депутатських фракціях у Верховній Раді України.

Статистичний аналіз свідчить, що порівняно з минулим роком у загальній кількості кореспонденції парламенту кількість звернень на соціальну тематику не зменшилася і становить 15,4%. Упродовж січня – червня 2010 року до Верховної Ради України надійшло 6715 таких листів. У Відділі з питань звернень громадян протягом звітного періоду розглянуто 4335 звернень такого змісту, 741 у Комітеті Верховної Ради України у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів, 88 у Комітеті з питань соціальної політики та праці, 387 у депутатській фракції Партії регіонів, 227 у депутатській фракції Комуністичної партії України.

Упродовж першого півріччя 2010 року до Верховної Ради України надійшло 4637 звернень з питань фінансової, податкової та митної політики. Це на 340 листів більше, ніж за аналогічний період минулого року. У Відділі з питань звернень громадян опрацьовано 2641 лист цієї тематики, 946 у Комітеті Верховної Ради України з питань податкової та митної політики, 253 в Комітеті з питань фінансів і банківської діяльності, 143 у фракції Партії регіонів, 77 у фракції Комуністичної партії України.

У зв'язку з розглядом під час шостої сесії Верховної Ради України VI скликання проекту нового Податкового кодексу України лише у Відділі з питань звернень громадян за звітний період 54% кореспонденції з питань фінансової, податкової та митної політики становили пропозиції віруючих громадян забезпечити в проекті нового Податкового кодексу України їхнє право відмовлятися від ідентифікаційних номерів та не бути включеними до електронної бази даних. Усього таких звернень опрацьовано 1427 (+909).

Завдяки злагодженій роботі парламенту та уряду України, активній позиції Президента України у розв'язанні нагальних проблем у державі цього року порівняно з січнем – червнем 2009 року зростає кількість звернень громадян щодо діяльності Верховної Ради України, Президента України та Кабінету Міністрів України. Так, у першому півріччі поточного року до Верховної Ради України надійшло 2980 (+242) таких звернень.

Протягом червня 2010 року до Верховної Ради України надійшло 1660 заяв і скарг громадян з питань житлової політики, що на 1160 звернень менше, ніж за аналогічний період минулого року. Натомість спостерігається збільшення кількості звернень громадян з питань охорони здоров'я. Так, упродовж січня – червня 2010 року до парламенту надійшло 1486 листів з цієї тематики, що на 141 звернення більше, ніж за аналогічний період минулого року. З їх числа 159 звернень було опрацьовано в Комітеті Верховної Ради України з питань охорони здоров'я, 92 в депутатській фракції Партії регіонів. Із 1021 (+127) звернення цього тематичного спрямування, розглянутого у Відділі з питань звернень громадян, майже кожне четверте стосується дій та бездіяльності працівників охорони здоров'я, неналежного ставлення до хворих та відмови у безоплатному лікуванні.

У пошті парламенту залишаються актуальними питання державного будівництва та адміністративно-територіального устрою 1186 пропозицій, заяв і скарг громадян, аграрної політики і земельних відносин 1058, комунального господарства 1033, освіти, науки, науково-технічної, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності 651,

економічної, цінової, інвестиційної, зовнішньоекономічної, регіональної політики та будівництва, підприємництва 432 звернення.

Усі пропозиції, заяви і скарги громадян, що надходили до Верховної Ради України, розглядалися та надсилалися відповідним органам державної влади, місцевого самоврядування, прокуратури та суду. Актуальні питання, що порушувалися у зверненнях, контролювалися, а ті, які містять пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства, вивчалися в парламентських комітетах та депутатських фракціях. Аналітичні матеріали і узагальнення подано керівництву Верховної Ради України, до комітетів Верховної Ради України, депутатських фракцій та народних депутатів України для застосування в законотворчій роботі.

(За матеріалами інформаційного управління Апарату Верховної Ради)

АНОНС ОПРИЛЮДНЕНИХ ПЛАНІВ РОБОТИ КОМІТЕТІВ ВЕРХОВНОЇ РАДИ (протягом сьомої сесії)

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ СВОБОДИ СЛОВА ТА ІНФОРМАЦІЇ

Комітет планує протягом сесії опрацювати та підготувати до розгляду у сесійній залі близько 50 законопроектів.

Згідно із затвердженим народними депутатами планом роботи комітету до повторного другого читання передбачається підготувати проекти законів про доступ до публічної інформації (реєстр. № 2763); про внесення змін до Закону України «Про рекламу» (щодо приведення у відповідність до Європейської конвенції про транскордонне телебачення) (реєстр. № 3081); до другого читання проект закону про внесення змін до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» (щодо приведення окремих положень цього Закону у відповідність до Конституції) (реєстр. № 3140); до повторного першого читання законопроект про внесення змін до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» (щодо регулювання трансляції програм і передач з платними інтерактивними конкурсами) (реєстр. № 4510).

Проектом закону (реєстр. № 4510) передбачається заборонити трансляцію програм та передач з інтерактивними конкурсами (іграми, вікторинами), умови яких прямо чи опосередковано передбачають платне набуття особою статусу її учасника, або у яких телеглядачам і радіослухачам з метою отримання виграшу пропонується звернутися до телерадіоорганізації телефонним дзвінком, відправленням sms-повідомлення тощо, що передбачає стягнення коштів за з'єднання або телефонну розмову (окрім каналів з обмеженим доступом).

Як зазначають у Комітеті, дане положення планується не поширювати на трансляцію програм або передач з проведення: розіграшів лотерей; творчих конкурсів, спортивних змагань; розіграшів на безоплатній основі з рекламуванням (популяризацією) окремого товару, послуги, торгової марки тощо з видачею виграшів у грошовій або майновій формі; конкурсів (ігор, вікторин), умови яких передбачають безоплатне набуття особою статусу її учасника та отримання учасником, який виявив кращі особисті знання та вміння, виграшів у грошовій або майновій формі за особисту перемогу; розіграшів на безоплатній основі для розважальних, благодійних або пізнавальних цілей.

Трансляція програм та передач з платними інтерактивними конкурсами (іграми, вікторинами) на каналах з обмеженим доступом, на думку Комітету, має постійно супроводжуватися поточною інформацією про обсяг дзвінків та шанси підключення до студії. Такі програми або передачі повинні супроводжуватися текстами попередження про те, що вони є платними, а кожне попередження має займати не менше 20 відсотків площі (обсягу) екрана при тому, що колір тексту попередження має бути контрастним щодо кольору фону попередження, наголосили автори законопроекту.

В умовах посилення тиску на вітчизняні ЗМІ, резонансної справи щодо зникнення харківського журналіста особливої значимості набуває робота членів комітету над питаннями законодавчого врегулювання проблем свободи слова, створення системи суспільного телерадіомовлення, реформи державної та комунальної преси, захисту суспільної моралі, гарантій рівності парламентських партій при висвітленні їх діяльності державними телерадіоканалами, державно-правових гарантій захисту професійної діяльності журналістів тощо.

Планується, що комітет проведе виїзні засідання з порядком денним «Про факти утисків регіональних засобів масової інформації місцевими органами самоврядування та державними адміністраціями» та «Проблеми роздержавлення друкованих засобів масової інформації».

Заплановано також проведення комітетських слухань (спільно з Комітетом з питань транспорту і зв'язку) на тему «Впровадження цифрових стандартів мовлення в Україні», а також «круглих столів» на теми: «Законодавче забезпечення свободи слова та підвищення якості журналістської діяльності в Україні» (спільно з Центром стратегічних досліджень), «Зовнішні та внутрішні впливи на інформаційну безпеку соціокультурного простору та інформаційний суверенітет України», «Європейські стандарти надання послуг транскордонного мовлення» (за участі Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, Інституту медіаправа), «Реформування державної та комунальної преси».

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ КУЛЬТУРИ І ДУХОВНОСТІ

Упродовж сьомої сесії Верховної Ради України шостого скликання Комітет з питань культури і духовності планує підготувати, розглянути і внести до сесійної зали з пропозиціями близько 40 законопроектів.

Згідно із затвердженим народними депутатами України планом роботи Комітету передбачається підготувати до першого читання законопроекти про державну мову та мови національних меншин в Україні (реєстр. № 4222), про внесення змін до деяких законів України щодо спрощення процедури ввезення на територію України культурних цінностей (реєстр. № 3028), про внесення змін до Закону України «Про кінематографію» та деяких законодавчих актів України (щодо створення правових і економічних умов для розвитку кінематографії) (реєстр. № 3680), про благодійництво та благодійні організації (реєстр. № 6343), про Національний музей народної архітектури та побуту України (реєстр. № 6105).

Крім цього, як заплановано, члени Комітету працюватимуть над законодавчим врегулюванням питань у мовній сфері, у галузі кінематографії; проблем, пов'язаних із діяльністю релігійних організацій, відзначенням пам'ятних дат і ювілеїв.

Планується, що Комітет проведе виїзне засідання, на якому, зокрема, розглядатиметься питання «Про стан підготовки музеїв, театрів і заповідників у м. Донецьку в рамках проведення фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу в Україні» (листопад 2010 р.). Заплановано також проведення парламентських слухань на теми: «Стратегія гуманітарної політики сучасної України» (жовтень 2010 р.) та «Українці в світі» (грудень 2010 р.).

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Комітет планує під час сьомої сесії Верховної Ради України шостого скликання підготувати, розглянути і внести до сесійної зали з пропозиціями понад 30 законопроектів.

Згідно із затвердженим планом роботи Комітету передбачається підготувати до другого читання законопроекти, прийняті за основу на попередній сесії: про внесення змін до Закону України «Про боротьбу із захворюванням на туберкульоз» (нова редакція, реєстр. № 6037), про внесення змін до Закону України «Про дитяче харчування» (щодо посилення вимог до виробництва та обігу продуктів дитячого харчування, реєстр. № 4584). Планується також підготувати до розгляду у першому читанні два альтернативні проекти нової редакції Закону «Про запобігання захворюванню на синдром набутого імунodefіциту (СНІД) та соціальний захист населення» (реєстр. № 6617 та 6617-1), проект закону про профілактику алкоголізму, наркоманії

та токсикоманії (реєстр. № 2194) та низку законопроектів щодо питань захисту здоров'я населення від шкідливого впливу вживання тютюнових виробів (реєстр. № 6018, 6457, 6595). Також заплановано до розгляду законопроекти, спрямовані на удосконалення положень Закону України «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людини» (реєстр. № 5197 та 6314).

Продовжуватиметься робота над проектом закону про фінансування охорони здоров'я та обов'язкове соціальне медичне страхування в Україні (реєстр. № 4744). Крім цього, члени Комітету працюватимуть над законодавчим врегулюванням питань у сфері обігу та реклами лікарських засобів і виробів медичного призначення, санітарного та епідемічного благополуччя населення тощо.

Комітет планує провести виїзне засідання для ознайомлення з досвідом роботи з реформування та оптимізації системи охорони здоров'я в Івано-Франківській області (жовтень 2010 р.).

На розширених засіданнях Комітету заплановано розглянути в порядку контролю за виконанням законів, постанов Верховної Ради України та рішень Комітету низку питань, зокрема:

про виконання Закону України «Про донорство крові та її компонентів» від 23.06.1995 року № 239/95-ВР, пунктів 2 – 4 Постанови Верховної Ради України «Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Соціально-економічні проблеми ВІЛ/СНІДу, наркоманії та алкоголізму в Україні та шляхи їх розв'язання» від 03.02.2004 р. № 1426-IV та стан підготовки проекту Державної програми розвитку служби крові та її компонентів в Україні;

про стан готовності до можливих епідемічних ускладнень восени 2010 року через захворюваність населення на грип та гострі респіраторні вірусні інфекції;

про стан виконання законодавства України в частині здійснення державних закупівель лікарських засобів та виробів медичного призначення;

про стан виконання вимог законів України щодо регулювання цін на лікарські засоби та вироби медичного призначення.

Заплановано також провести у Комітеті слухання на теми: «Стан забезпечення фінансування медичних закладів сільського та районного рівнів в Україні» (листопад 2010 р.); «Про результати перегляду Календаря профілактичних щеплень, стан вакцинопрофілактики населення та подальші шляхи удосконалення нормативно-правової бази у сфері імунопрофілактики та захисту населення України від інфекційних хвороб» (жовтень 2010 р.).

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ СІМ'Ї, МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ, СПОРТУ ТА ТУРИЗМУ

Під час сьомої сесії Верховної Ради України шостого скликання Комітет планує підготувати, розглянути і внести до сесійної зали з пропозиціями більше 40 законопроектів.

Відповідно до затвердженого народними депутатами плану роботи Комітету, до другого читання передбачається підготувати проект закону про волонтерський рух (реєстр. № 5266). Крім цього, як заплановано, члени Комітету працюватимуть над питаннями законодавчого врегулювання проблем усиновлення; державної підтримки розвитку фізичної культури і спорту, спортивної діяльності, державної молодіжної політики; забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; розвитку інфраструктури туризму тощо.

Під час виїзного засідання Комітету в листопаді 2010 року передбачено розгляд питання про дотримання Харківською обласною державною адміністрацією вимог законодавства України щодо організації і проведення фінальної частини чемпіонату Європи з футболу в Україні.

Комітет також планує взяти участь в установчому зібранні з нагоди створення Молодіжної громадської ради при Голові Верховної Ради України, заходах з нагоди Всесвітнього дня туризму (27 вересня), Міжнародному «круглому столі» організаторів літнього оздоровлення та відпочинку.

Комітет з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму планує під час сьомої сесії Верховної Ради України шостого скликання підготувати до розгляду у другому читанні та прийняття в цілому законопроект про волонтерський рух. Проект закону (реєстр. № 5266) визначає правовий статус волонтера, волонтерської організації, їх

права та обов'язки, принципи волонтерської діяльності, учасників цієї діяльності, види, засади та напрями її здійснення, джерела фінансування. Як зазначили члени Комітету, законопроектом передбачається також врегулювати взаємовідносини між учасниками волонтерської діяльності та визначити напрями державної політики у цій сфері.

На думку народних депутатів, прийняття даного законопроекту встановить правові, організаційні засади розвитку волонтерського руху в Україні та забезпечить формування нормативно-правової бази для розвитку волонтерського руху, його становлення, стимулюватиме подальший процес його розвитку, а також дозволить більш активно та повно використовувати потенціал волонтерської діяльності як важливої передумови для подальшої розбудови в Україні соціально орієнтованого громадянського суспільства.

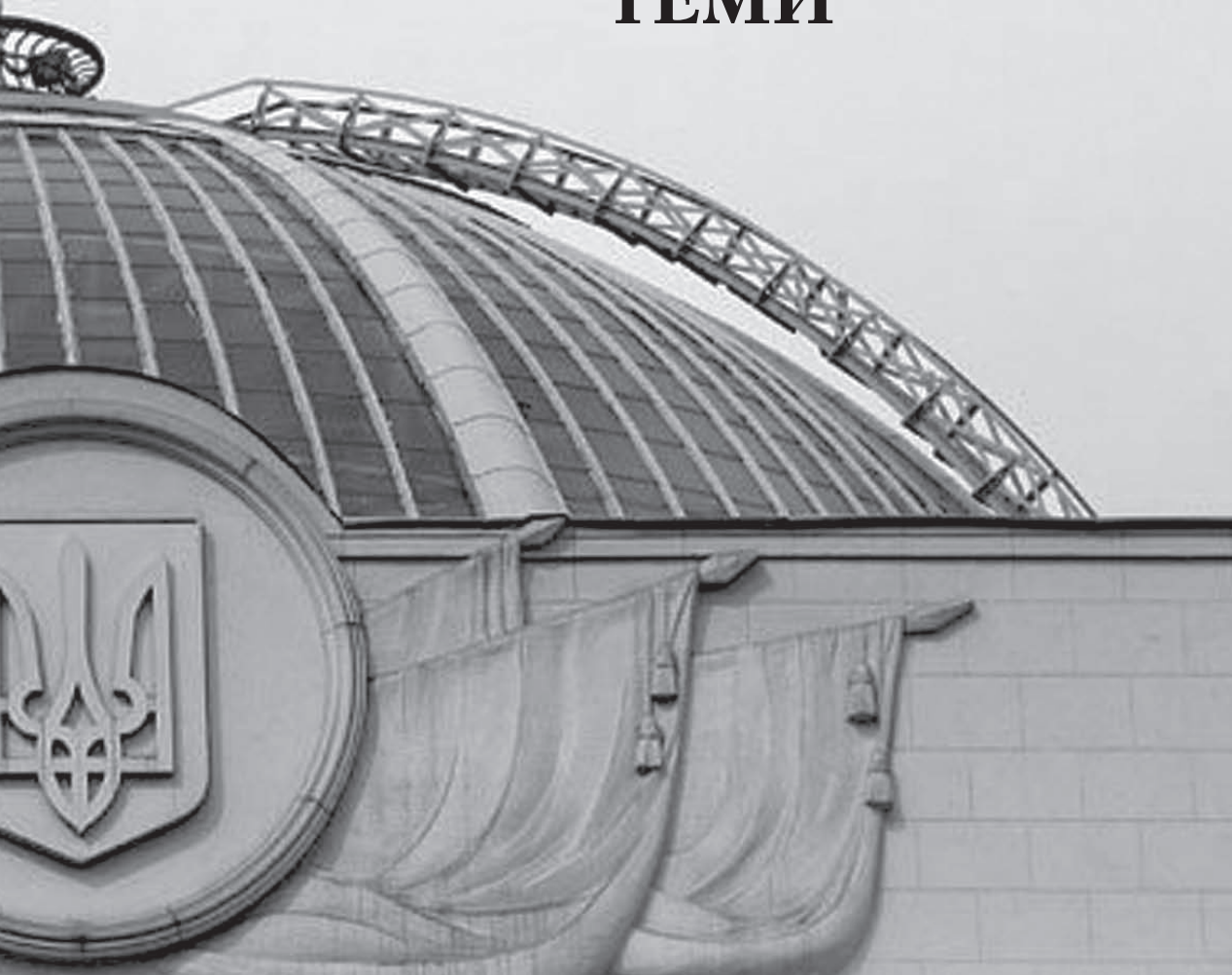
В процесі підготовки документа до другого читання до Комітету надійшла низка пропозицій, більшість з яких враховано. Зокрема, члени Комітету підтримали пропозиції щодо більш чіткого визначення механізмів державної підтримки волонтерської діяльності, прав та обов'язків волонтерів та волонтерських організацій, умов припинення волонтерської діяльності тощо. Комітет також вважає за доцільне змінити назву майбутнього закону на «Про волонтерську діяльність».

(За матеріалами інформаційного управління Апарату Верховної Ради)

АКТУАЛЬНІ ТЕМИ

ТОП-20 НЕВИКОНАНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПАРЛАМЕНТСЬКИХ ПАРТІЙ ТА ВИБОРЧИХ БЛОКІВ

Перед початком сьомої сесії народним депутатам варто нагадати ті передвиборні зобов'язання, які вони визначили у програмах політичних партій та виборчих блоків. Ефективність роботи парламенту має визначатися за таким головним критерієм, як кількість прийнятих законів. Надалі саме це має слугувати основою для голосування за ту чи ту політичну силу. Оцінюючи стан виконання передвиборних програм чинних парламентських фракцій, складається враження, що вони недостатньо відповідальні за виконання власних передвиборних зобов'язань.

Так, Партія регіонів, яка має своїх лідерів на ключових постах у державі, не поспішає виконувати власну програму. Їхня «системність реформ, компетентність і результативність... ґрунтується на реальних можливостях економіки, на точних економічних розрахунках та найкращому досвіді розв'язання соціальних проблем». Наразі голосування за підвищення соціальних стандартів, проколи з Податковим кодексом, підвищення тарифів за комунальні послуги можуть суттєво знизити рейтингові перспективи Партії регіонів на наступних виборах.

Найлегше звітувати фракції БЮТ. Програма її виборчого блоку перенасичена узагальненнями на кшталт повернення громадян з-за кордону, підвищення рівня соціального захисту правоохоронців, захисту інтелекту нації тощо. Мало конкретики, не вказані терміни виконання, сутність пропозицій зведена до набору гасел та декларацій про наміри. Щоправда, опозиційний статус зменшить відповідальність за результативність роботи фракції у парламенті, а відтак з'являється шанс на наступних виборах довести, що саме відсутність владних повноважень завадили реалізувати власну програму.

Щодо блоку НУНС, то його програма була достатньо конкретна, містила терміни виконання. Разом з тим підтримка чинного на той час Президента України В.Ющенка посилює відповідальність НУНС за невиконання більшої частини задекларованих передвиборних зобов'язань. Внутрішнє розшарування, децентралізація роботи фракції, відсутність позитивних результатів діяльності підсилять зневіру виборців до можливостей як безпосередньо партії Наша Україна, так і її політичних наступників.

Фракціям КПУ та Блок Литвина нібито легше. Вони нечисленні,

постійно нарікають на ігнорування своїх ініціатив більш потужними фракціями парламенту. Крім того, ідеологічна фракція комуністів завжди має підстави вказати на неможливість реалізації власної програми в умовах ворожої політичної та соціально-економічної системи. Водночас комуністи увійшли до правлячої коаліції, а тому вже ніщо не заважає їм розробляти та пропонувати законопроекти на розгляд Верховної Ради.

Щодо Блоку Литвина, то, маючи ресурс Голови Верховної Ради та власного представника на посаді міністра соціальної політики та праці, важко буде довести, що саме завадило реалізувати власні позиції програми, наприклад, у частині справедливості нарахування тарифів за комунальні послуги.

№	Передвиборне зобов'язання (положення програми)	Строки виконання	Відповідальна парламентська фракція	Коментар (уточнення, перспективи)
1.	Створення земельних аукціонів	2008 – 2010 рр.	Партія регіонів	Кошти від земельних аукціонів планувалось спрямувати на будівництво соціального житла
2.	Вчитель, лікар, працівник культури, міліціонер, військовослужбовець (працівники бюджетної сфери) при укладанні контракту на 20 років одержать ключі від квартири		Партія регіонів	Виконання цього зобов'язання деталізувалось з урахуванням можливості викупити житло через 10 років за 50% вартості. А через 20 років квартира мала б стати власністю працівника
3.	Законодавчо забезпечимо прозорий і легальний ринок землі, що гарантуватиме мінімальну орендну плату не нижче 400 грн за гектар на рік		Партія регіонів	Партія регіонів двічі не підтримала скасування мораторію на введення ринку землі. Так само не розроблено законодавчих ініціатив щодо мінімальної вартості оренди
4.	Структури малого сімейного бізнесу отримують податкові канікули на 5 років та будуть звільнені від сплати за реєстрацію, видачу патентів та інших дозвільних документів	З 1 січня 2008 р.	Партія регіонів	Минуло вже понад два роки, але фракція Партії регіонів у червні 2010 р. не підтримала навіть внесення на розгляд парламенту питання про податкові канікули
5.	Ухвалення Податкового кодексу, що передбачає зниження податкового навантаження, мінімізацію податкових пільг та ліквідацію ПДВ		БЮТ	Строку перебування Ю.Тимошенко на посту Прем'єр-міністра, а фракції БЮТ на чолі коаліційної більшості не вистачило, щоб реалізувати запропоновані в програмі ініціативи

6.	Будівництво транзитного газопроводу «Каспійський басейн – Україна»		БЮТ	План проведення енергетичної революції передбачав організацію видобутку вуглеводнів на шельфах Чорного та Азовського морів, використання каспійських енергоресурсів. Натомість отримали не вигідні газові контракти з Росією, все інше тільки проєкти
7.	Скасування депутатської недоторканності		НУНС	Питання, яке періодично виникає перед черговими чи позачерговими виборами, однак не може набути статусу реалізованого рішення попри те, що жодна політична сила не виступає за збереження цієї норми
8.	Ліквідація депутатських привілеїв: безкоштовні квартири, відпочинок та лікування, авіаперевезення		НУНС	Всі привілеї залишаються за народними депутатами. З усіх голів Верховної Ради тільки один – А.Яценюк не залишив за собою державне житло, в інших аспектах зрушень немає
9.	Створення професійної армії	До 2010 р.	НУНС	Зазначалося, що армія буде забезпечена сучасною зброєю вітчизняного виробництва
10.	Ліквідація податкової міліції		НУНС	Декларовано, що з 2009 року будуть діяти нові правила сплати податків на основі нового Податкового кодексу, цього не сталося
11.	Відкриття Дитячої лікарні майбутнього для лікування дітей, які вважались приреченими	2009 р.	НУНС	Будівництво цього об'єкта відбувається досить повільно через брак коштів, тому майбутнє зазначеного проєкту туманне
12.	Забезпечимо допомогу в розмірі 20000 грн та соціальне житло для випускників вузів, які працюватимуть на селі не менше 3-х років		НУНС	Вдала ініціатива не мала строків виконання, а тому і перспектива на обрахування бюджетних витрат для реалізації цього положення програми виглядає досить примарною

13.	Ліквідація інституту президентства		КПУ	Аналогічним продовженням цієї тези стала виборча кампанія лідера комуністів П.Симоненка на посаду Президента України в 2010 р.
14.	Скасування недоторканності Президента, народних депутатів, суддів, інших посадових осіб		КПУ	Як учасникам парламентської більшості комуністам ніщо не заважає запропонувати до розгляду Верховної Ради законопроект для реалізації цього положення програми
15.	Повернення громадянам вкрадених державою грошей	До 2012 р.	КПУ	Якщо у бюджеті 2011р. не будуть закладені реальні показники повернення заощаджень, у комуністів на виконання цього програмового положення залишиться один рік, якого буде явно замало
16.	Впровадження мінімальної погодинної оплати праці на рівні 25 грн. при збереженні 40-годинного робочого тижня	З 2008 р.	Блок Литвина	За цією формулою мінімальна оплата праці має сягнути 4000 грн на місяць., що є малоімовірним в умовах фінансової кризи
17.	Встановлення справедливих тарифів на комунальні послуги на основі якості, стану житла, платоспроможності його власників		Блок Литвина	Формула надання субсидій не передбачає врахування ні якості, ні стану житла, ні платоспроможності власників Дискримінації зазнають сім'ї безробітних, пенсіонерів, у яких є одна працююча людина, чи ті сім'ї, один з мешканців яких перебуває на заробітках за кордоном
18.	Реформування міжбюджетних відносин: 60% податків залишається на місцях, 40% спрямовується до центру; ліквідація ПДВ; прогресивна система оподаткування: багаті – до 70%, незахищені прошарки населення – 0%		Блок Литвина	Восени 2010 року у фракції Блок Литвина буде чудова нагода відстояти ці принципи під час розгляду нового Податкового кодексу. До цього спостерігалась цілковита пасивність

19.	Створення Фонду майбутнього.		Блок Литвина	На персональний рахунок немовлят мало б нараховуватись 25 000 грн із наступним нарахуванням відсотків та індексацією при досягненні 18-річного віку
20.	Повна заборона ввезення в Україну генетично модифікованих продуктів харчування.		Блок Литвина	На цей момент є проблеми із обов'язковим інформуванням споживачів про наявність ГМО. Питання про заборону ввезення такої продукції не розглядалось

З названих передвиборних зобов'язань перспективу бути частково виконаним протягом сьомої сесії VI скликання має Податковий кодекс. Щоправда, його зміст, найімовірніше, не зовсім відповідатиме задекларованим у програмах парламентських партій та виборчих блоків нормам скасування ПДВ, створення податкових канікул чи децентралізації розподілу зібраних податків. Друге перспективне питання – запровадження ринку землі, який, імовірно, не передбачатиме законодавчо встановленої мінімальної вартості оренди землі на високому рівні. Так само фантастичним виглядає перспектива проведення аукціонів з продажу земельних ділянок для забезпечення коштів на будівництво соціального житла.

Ще два питання, які розгляне Верховна Рада, – тарифи на комунальні послуги та повернення громадянам втрачених заощаджень. Однак прогноз невтішний для перспектив обох питань. Тарифи не будуть обраховані відповідно до якості житла і платоспроможності громадян. Вже зараз справедливість порушена через відсутність можливостей оплати житла тими, хто щойно втратив роботу чи хто не перебуває на обліку в центрі зайнятості тощо. Стосовно втрачених заощаджень, то прийняте рішення щодо чергового укладання реєстру вкладників означатиме лише затягування вирішення цього питання через брак коштів та бажання вирішувати окреслену проблему.

ПРІОРИТЕТИ РОБОТИ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ ВЕРХОВНОЇ РАДИ ШОСТОГО СКЛИКАННЯ

Найбільшим пріоритетом народні депутати шостого скликання вважають **роботу з реформування політичної системи**. Це відзначили 51,2% опитаних парламентаріїв. Фактично для депутатів головним є питання розподілу влади, повноважень гілок влади. В такий спосіб парламент може перетворитись на «річ у собі», метою якої є влада заради влади. Це найвищий показник за всі попередні роки. Найнижчий показник був зафіксований у народних депутатів п'ятого скликання – 13,7%, коли вони більш опікувались конкретними відомчими питаннями державної політики.

Лише другим пріоритетним показником діяльності Верховної Ради зазначено **економічний та суспільний розвиток** – 29,5%. Це майже вдвічі нижчий показник, ніж для народних обранців початку третього скликання у 1999 році. Такий пріоритет обрали 52,6% народних депутатів.

Досить дивним і водночас загрозливим для країни є низький пріоритет **антикорупційної діяльності** – всього 1,6% народних депутатів вважають цю тему першочерговою у роботі Верховної Ради. Варто зазначити, що антикорупційній діяльності не надавалось лідерство в жодному з опитувань протягом 1998 – 2010 рр. У 1998 і 2006 роках такий пріоритет взагалі не набрав жодного відсотка, а найвищим цей показник був 2003 року перед помаранчевою революцією і складав 8,6% серед опитаних народних депутатів.

Питання соціального захисту так само не набрали високих показників, незважаючи на фінансову кризу і значне збільшення кількості соціально незахищених громадян. Усього 9,4% опитаних народних депутатів зазначили цей напрямок в числі головних для роботи Верховної Ради. Вищий показник – 10,4% – спостерігався лише в народних депутатів другого скликання 1998 року, а у 2006 він був нульовим.

Серед потреб реформування політичної системи та систем врядування найбільші відсотки мають **правова система** – 51% опитаних і **реформа судової системи** – 34%.

Основні показники ефективності роботи парламенту - робота в комітетах та на пленарних засіданнях – є умовою розробки та прийняття якісних законопроектів. Тому цікаво простежити динаміку відвідувань засідань комітетів Верховної Ради, що входить до безпосередніх обов'язків кожного народного депутата.

Серед народних обранців шостого скликання 32% мають показник відвідування на рівні 75–100% засідань, 55,2% відвідували 50–75% засідань, а 12% мають 25–50% відвіданих засідань комітету. Ці дані значно перевищують результати попередніх скликань. Зокрема, під час п'ятої каденції відвідуваність на рівні 75–100% була лише у 9% депутатського корпусу, а попередній найвищий показник був у народних депутатів третього скликання 2002 року на рівні 12,2%.

Встановлено абсолютний рекорд показника низького відвідування 0–25% засідань комітетів на рівні 0,8% народних депутатів. Найвищий показник низького рівня відвідуваності був у народних депутатів п'ятого скликання – 9,7%.

Досить цікавим є визначення критеріїв прийняття рішення під час голосування за той чи той проект. Абсолютне лідерство має рішення фракції – 50,4%, цей чинник від скликання до скликання лише посилює позиції. Другим чинником для визначення позиції під час голосування є рекомендації профільного комітету. Цей показник складає 16,8% і майже вдвічі менший, ніж результати другого і третього скликань.

Лише третім чинником зазначено позицію виборців – 13,6%. Це найнижчий показник серед останніх чотирьох скликань, натомість 1998 року він був найвищим – 30,3%.

Конституційність положень встановила антирекорд щодо впливу на прийняття рішення під час голосування і досягнула найнижчої точки у 8%, що майже втричі менше, ніж показник 1998 року.

(За матеріалами опитування народних депутатів, проведеного КМІС)

ЗВОЛІКАННЯ З УПРОВАДЖЕННЯМ АНТИКОРУПЦІЙНИХ ЗАКОНІВ – ЗАКОНОДАВЧИЙ НОНСЕНС

У березні 2010 року проголосоване рішення про чергове перенесення введення в дію законів України «Про засади запобігання та протидії корупції», «Про відповідальність юридичних осіб за корупційні правопорушення», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення», котрі Верховна Рада України ухвалила ще у червні 2009 року.

Довідка: У Держфінмоніторингу висловили побоювання, що Україну повернуть до чорного списку FATF, якщо до травня парламент не ухвалить два закони, спрямовані на боротьбу з відмиванням грошей і фінансуванням тероризму.

За офіційними даними, тільки в податковій службі працюють 79 працівників, які притягались до відповідальності за корупційні дії протягом 2009 року, але відстрочення введення в дію антикорупційного законодавства надає їм можливість і надалі працювати на займаних посадах.

Ці закони покликані нарешті змінити загальнодержавний підхід до розуміння корупції та антикорупційних заходів, вивести Україну з рейтингу провідних корупційних країн. Так, Закон України «Про засади запобігання та протидії корупції» відрізняється від Закону України «Про боротьбу з корупцією», що втрачає чинність. Якщо останній встановлює відповідальність за корупційні діяння, то новий закон містить приписи, спрямовані на запобігання виникненню корупції, усунення причин та умов, які її породжують.

Довідка: Дія елементів запобігання корупції за новим Законом починається на стадії добору кандидатів на державну службу, які б відповідали вимогам доброчесної поведінки. Спеціальній перевірці підлягає інформація про:

- 1) притягнення особи до кримінальної відповідальності та відповідальності за корупційні правопорушення;
- 2) достовірність інформації про доходи, їх джерела та зобов'язання фінансового характеру, зокрема за кордоном, щодо особи, яка претендує на посаду, та близьких їй осіб;
- 3) наявність у особи та близьких їй осіб корпоративних прав;
- 4) особу, яка претендує на зайняття посади, у тому числі про стан її здоров'я, освіту, наявність наукового ступеня, вченого звання, підвищення кваліфікації.

Під час спеціальної перевірки встановлюється не тільки достовірність поданої інформації про майновий стан, наявність у кандидата та близьких йому осіб корпоративних прав, про притягнення до кримінальної відповідальності та відповідальності за корупційні правопорушення, а й відомості про стан здоров'я кандидата, його освіту тощо.

Зазначені положення Закону набувають більшої ваги з огляду на те, що суб'єктами відповідальності за вчинення корупційних правопорушень стають не лише посадові особи, уповноважені на виконання функцій держави або органів місцевого самоврядування, а і особи, які для цілей цього Закону прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання таких функцій.

Це, зокрема, стосується осіб, які не є державними службовцями, але надають публічні послуги (аудитори, нотаріуси, експерти, оцінювачі, арбітражні керуючі, незалежні посередники чи члени трудового арбітражу під час розгляду колективних трудових спорів, третейські судді, а також у встановлених законом випадках інші особи).

Інформація про результати вжиття заходів щодо запобігання та протидії корупції щороку до 10 лютого має оприлюднюватись, в тому числі інформація про осіб, притягнутих до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень у межах відповідного адміністративно-територіального утворення спеціально уповноваженими суб'єктами у цій сфері (спецпідрозділами МВС, СБУ), що має бути ефективним засобом попередження корупції.

Істотним елементом реформи антикорупційного законодавства є також удосконалення кримінального та адміністративного законодавства, прикладом якого є Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо відповідальності за корупційні правопорушення».

Цим Законом внесено зміни до Кримінального кодексу України, Кримінально-процесуального кодексу України та Кодексу України про адміністративні правопорушення у частині встановлення кримінальної та адміністративної відповідальності за вчинення корупційних діянь та діянь, пов'язаних з корупцією, а також визначення порядку притягнення до цих видів відповідальності.

Нові статті цього Кодексу передбачають відповідальність за «торгівлю впливом», якою вважається пропозиція або надання неправомірної вигоди особі, яка пропонує чи обіцяє (погоджується) за такі вигоди вплинути на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави, та за «незаконне збагачення», тобто за одержання службовою особою неправомірної вигоди або за передачу нею такої вигоди близьким родичам.

ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ: МІСІЮ ВИКОНАНО

Пристрасті навколо ухвалення Держбюджету вирували з кінця 2009 року. Фракція БЮТ звинувачувала чинну на той час опозицію у гальмуванні процесу розгляду і прийняття бюджету. Натомість фракція Партії регіонів стверджувала, що проект державного кошторису опрацьовано незадовільно і вимагала подати більш досконалий варіант. Нарешті сталося: бюджет ухвалено, однак збережено практику внесення змін та доповнень до нього майже одразу після прийняття.

Довідка: Верховна Рада затвердила проект Державного бюджету на 2010 рік з доходами 267 452 млн гривень, видатками – 323 556,2 млн гривень. За прийняття законопроекту одразу в цілому, без обговорень та ухвалення у першому і другому читаннях, проголосувало 245 депутатів при мінімально необхідних 226. 30 млрд гривень за рахунок позик заплановано направити на капіталізацію банків і 18,3 млрд гривень – на формування стабілізаційного фонду. Граничний обсяг державного боргу на 31 грудня 2010 року передбачений у сумі 308,3 млрд гривень, або 28,5% ВВП.

Міністр фінансів Ф.Ярошенко, представляючи депутатам внесений Кабінетом Міністрів законопроект, зазначив, що він є ефективним інструментом для відродження економіки, захисту громадян і надасть змогу зробити крок вперед на шляху реформ. Найбільш резонансним було питання, яким чином враховуватиметься підвищення соціальних стандартів, за яким алгоритмом і в які терміни відбудеться зростання зарплат і пенсій.

Довідка: у 2010 році прожитковий мінімум запропоновано встановити з 1 січня – 825 гривень, з 1 квітня – 839 гривень, з 1 липня – 843 гривні, з 1 жовтня – 861 гривню, з 1 грудня – 875 гривень; мінімальну зарплату: з 1 січня – 869 гривень, з 1 квітня – 884 гривні, з 1 липня – 888 гривень, з 1 жовтня – 907 гривень, з 1 грудня – 922 гривні; мінімальну погодинну зарплату: з 1 січня – 5,2 гривні, з 1 квітня – 5,29 гривні, з 1 липня – 5,32 гривні, з 1 жовтня – 5,43 гривні, з 1 грудня – 5,52 гривні.

У заключних положеннях законопроекту передбачене доручення Кабміну до 1 жовтня 2010 року вивчити питання введення соціальних карток із метою оптимізації діючої системи надання пільг окремим категоріям громадян.

Звичайно, бюджет не містив у собі значних новацій. Наразі важливим є питання, наскільки системною та продуктивною буде робота нової влади над бюджетом 2011 року, в якому необхідно буде врахувати не тільки потреби реформування економіки, а й підвищення соціальних стандартів життя громадян, що в умовах світової фінансової кризи та відсталості вітчизняної економіки є достатньо важким завданням.

Проект бюджету на 2011 рік заплановано внести на розгляд Верховної Ради до 15 вересня. Це буде перше відповідальне питання на порядку денному сьомої парламентської сесії. Враховуючи за давнини стан більшості проблем української економіки, можна спрогнозувати відсутність приємних сюрпризів у напрямі оптимізації витрат на соціальні потреби громадян чи територіальних громад.

УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКІ ВІДНОСИНИ У КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ НОВОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

КВІТНЕВІ ХАРКІВСЬКІ УГОДИ

Одразу після першого візиту до Москви Президента України В.Януковича стало зрозуміло, що характер українсько-російських відносин суттєво змінився. Розпочала свою діяльність робоча група, яка готувала проекти нових рішень, що мали позначити і затвердити сталість нових взаємовідносин. Незважаючи на прогнозованість таких дій, перша значна угода між Росією та Україною одразу набула ознак скандальності.

Першим проблемним питанням підготовки угоди стала констатація необхідності зниження ціни на газ, що було не тільки важливим передвиборним гаслом В.Януковича, але й особливою умовою фінансових груп, які мають відношення до Партії регіонів. Металургійна та хімічна галузі промисловості потребували зниження ціни на газ, що особливо стало актуальним в умовах фінансової кризи та зниження рівня конкуренції їхньої продукції.

Другим проблемним питанням стало обговорення продовження строку перебування в Севастополі Чорноморського флоту Росії. Саме цей аспект став найбільш гострим і, враховуючи непрозорий характер підготовки угоди, викликав низку звинувачень до чинної влади у здачі інтересів України і втраті частини суверенності. Опозиція використала цей факт як перший значний привід для проведення акцій протесту і в стінах парламенту, і за його межами.

Утім, стомлення громадськості від політичних чвар та роз'єднаність опозиційних сил не привели до підйому негативних настроїв у суспільстві. Протистояння в парламенті завершилось на користь більшості, яка під акомпанемент шумових пристроїв та під димовою завісою ратифікувала Харківську угоду, відповідно до якої флот РФ подовжує перебування в АР Крим на 25 років. Водночас вона робить чинною угоду з Газпромом про зниження ціни газу на 100 у.о.

Незважаючи на декларування дружніх стосунків та новий формат взаємовідносин, є дивним факт об'єднання в один пакет таких різних питань, як ціна на газ і перебування флоту в Севастополі. Об'єктивний аналіз не дозволяє зробити висновок, що в основі досягнутих угод не рівні партнерські відносини, а політично обумовлений державний інтерес Росії та чинної української влади.

До того ж перемога України в газовому питанні була явно натягнута. Росія відмовилась переглянути договір від 19 січня 2009 року, а оголошена нова ціна насправді стала знижкою за експортним митом, яку в будь-який момент можна скасувати. Водночас друга вигода російської сторони полягала в тому, що Україна відмовилась від вимог підвищити орендну плату за перебування флоту.

Фактично ситуація є такою: за часів «газового конфлікту» і недружніх відносин між двома країнами плату за газ Росія радикально і неадекватно підвищила, потім зробила тимчасову знижку, втім залишила право її скасувати, натомість отримала історично важливе подовження терміну перебування Чорноморського флоту на території України, до того ж без підвищення орендної плати. Переваги Росії у цьому випадку беззаперечні.

ТРАВНЕВИЙ ВІЗИТ ПРЕЗИДЕНТА РОСІЇ ДМИТРА МЕДВЕДЄВА

Травневий візит російського президента повинен був остаточно закріпити ті зовнішньополітичні успіхи, які намітились у відносинах України та Росії. На часі у нової влади України виникла потреба сформуванню позитивний імідж українсько-російських відносин та переконати громадськість у перевагах нового формату стосунків.

Наслідками візиту Д.Медведева 17 травня стало підписання таких угод:

- Угода про демаркацію сухопутної частини державного кордону. Має покласти початок остаточного розмежування українсько-російського кордону з відповідною установкою демаркаційних стовпів.
- Угода про співпрацю у реалізації проекту навігаційної супутникової системи ГЛОНАСС. Передбачає участь України в розробці та впровадженні російської навігаційної системи.
- Угода про міжбанківську співпрацю між українським «Укр-ексімбанком» і російським банком ВТБ. Передбачає участь банків у спільних торговельних та інвестпроектах.
- Угода про співробітництво між міністерствами освіти України і РФ. Передбачає обмін викладачами і вчителями для проведення наукових досліджень, стажувань, підвищення кваліфікації, а також налагодження прямих зв'язків між вузами.
- Угода про співпрацю між міністерствами культури двох країн. Росія і Україна мають намір створити сприятливі умови для розвитку співробітництва у сфері живопису, кінематографії, бібліотечної та музейної справи, а також поглибити співробітництво в церковному мистецтві, у сфері народних промислів, збереженні об'єктів історико-культурної спадщини.

Крім угод, Д.Медведев і В.Янукович підписали три спільних заяви: про європейську безпеку, безпеку в Чорноморському регіоні та безпеку Придністровського врегулювання, зміст яких зводився до загальних тез про розуміння цих проблем і бажання спільно брати участь у їх вирішенні.

Важливе підписання угоди про демаркацію кордонів. Щоправда, вона передбачає демаркацію тільки сухопутної ділянки державного кордону, втім головне, що цей процес розпочався. Також має перспективи встановлення делімітації морського кордону – утворено робочі групи, і є підстави вважати, що цей процес не стане затяжним.

Водночас складна соціально-економічна ситуація в Україні, початок системних реформ, прогнозування нових етапів світової фінансової кризи свідчать про ймовірність гальмування подальшого розвитку українсько-російських відносин. Інтереси провідних фінансових угруповань країни можуть не збігатись з інтересами російського істеблішменту. За таких умов Харківські угоди стануть єдиною реалізованою спільною ініціативою, а задекларована Програма довгострокового розвитку стане черговим паперовим документом без якісних наслідків.

ВІЗИТ ПАТРІАРХА РОСІЙСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ КИРИЛА

Вісім днів візиту патріарха РПЦ Кирила в Україну покликані були стати черговим актом зміцнення українсько-російських відносин, цього разу в духовній сфері. Розкол українського православ'я, небажання РПЦ втрачати контроль над значною частиною віруючих в Україні відіграють значну роль у неможливості розв'язання міжрелігійного конфлікту.

Нинішній візит московського духовного пастиря був достатньо скандальним. Так, Українська православна церква Київського патріархату вважає візит патріарха Московського і всієї Русі Кирила до України виключно політичним.

Предстоятель УПЦ Київського патріархату Філарет висловив думку, що спільне святкування Хрещення Русі українськими православними церквами і Російською православною церквою сприятиме, наймовірніше, не подоланню розколу в Україні, а намаганням створити єдину слов'янську державу і просуванню концепції «Руського світу».

Ще більше занепокоїло релігійних лідерів українських церков бажання патріарха Кирила отримати українське громадянство і новий титул «Патріарх Московський, Київський і всієї Русі», а також мати резиденцію у Києво-Печерській лаврі.

Патріарх Кирило привіз в Україну чітку, доступну ідеологему: «Єдина Русь – Єдиний народ – Єдина Церква». Ті, хто не вписується в цю

схему, по-перше, відірвані від історичного коріння, по-друге, вирвані з культурно-цивілізаційного контексту та від єдиної релігійної спільноти або свідомо розривають цю спільноту.

Досить по-радянськи була суцільна критика споживацького способу життя, джерелом якого патріарх назвав західний світ і наслідком чого, він вважає, відбулась світова фінансова криза. Пошук ворожого, чужорідного, неприйняттого у близьких сусідах – це знайома картина нещодавньої зовнішньополітичної концепції Радянського Союзу.

Патріарх виступив за утворення біполярного світу, в якому східнослов'янська цивілізація мала б зберігати єдність для протистояння викликам сучасності. Така позиція може призвести до заперечення єдності європейського простору, а відтак до свідомого відкидання європейських цінностей на користь східнослов'янської традиції. Тобто замість інтеграції пропагується ідея дезінтеграції, штучного роз'єднання близьких культур і навіть ціннісне протистояння.

Неодноразово патріарх Кирило наголошував на неприпустимості привнесення в церкву політичних ідей і поглядів. Церква об'єднує людей навколо Євхаристійної чаші, і тому кожен мусить залишити суспільні погляди перед стінами храмів. Християнство не допускає диференціації за політичними, етнічними чи культурними уподобаннями. Однак сам патріарх, проповідуючи християнський ідеал, у політизованих промовах досить часто відступав від власно проголошених цілей. Адже пропагування ідеї «Єдиної Русі» не має нічого спільного з церковною практикою.

Більше того, прибічник євроатлантичних процесів має відмовитися від власних переконань на користь церковної чистоти, а прибічник східнослов'янської окремішності має всі можливості їх пропагувати, спираючись на церковне благословення та цілковиту підтримку.

Державний суверенітет України за таких умов виступає як прикрий збіг обставин. Патріарх Кирило нагородив під час візиту історика Петра Толочка і журналіста Василя Анісімова, кожен з яких намагається у свій спосіб пропагувати «воз'єднання Русі».

За таких обставин питання створення помісної церкви так само не обговорюється, для існування такої церкви необхідно визнати державність та відстоювати ідею церковної автономії за аналогом Болгарської церкви. Варто констатувати, що останні зміни в міждержавних відносинах посилюють не стільки добросусідські, скільки інтеграційні процеси, тому виключають ймовірність конструктивного діалогу між існуючими в Україні церквами. Шлях до об'єднання церков, на думку патріарха, один – каяття, а з неправославними церквами, як, наприклад, з греко-католиками, в межах діалогу з зовнішньо розташованими суб'єктами, як то з Римо-католицькою церквою.

НОВИЙ ЗАКОН ПРО ДЕРЖАВНІ ЗАКУПІВЛІ НЕ СТАНЕ ГАРАНТІЄЮ ПРОЗОРОСТІ ТЕНДЕРІВ

30 червня 2010 року набув чинності довгоочікуваний Закон України «Про здійснення державних закупівель», який має встановити нові правові та економічні засади для проведення державних закупівель і покликаний ввести в цивілізоване русло цей процес в Україні.

Довідка: традиційно сфера державних закупівель в Україні вважалась однією з найбільш корумпованих з погляду незаконного маніпулювання бюджетними ресурсами. За останні десять років робились неодноразові спроби навести в ній лад прийняттям та скасуванням різних нормативно-правових документів. Остання найбільш резонансна спроба датується 2008 роком, коли парламент відмінив попередній закон про держзакупівлі.

Цей закон набув скандальної репутації через запроваджені ним непрозорі механізми здійснення закупівель, які створювали сприятливі передумови для корупційних дій. Після його скасування сфера держзакупівель регулювалась відповідним Тимчасовим положенням, затвердженим постановою Кабінету Міністрів, що викликало чимало нарікань з боку підприємців.

У лютому 2010 року Верховна Рада прийняла новий Закон України «Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти», положення якого викликали критику Європейської комісії та Світового банку. Президент В.Янукович наклав на нього вето та разом зі своїми пропозиціями відправив на доопрацювання. Протягом квітня-травня Мінекономіки та апарат віце-прем'єр-міністра С.Тігіпка удосконалили законопроект, враховуючи висловлені пропозиції. У результаті 1 червня 2010 року Верховна Рада прийняла закон у новій редакції з урахуванням президентських зауважень та міжнародних рекомендацій.

Новий закон містить низку принципів новачій у процедурах державних закупівель, які значно змінюють нормативне регулювання цього процесу. Головною новацією закону є розмежування функцій вироблення державної політики та контролю за здійсненням держзакупівель. Перша закріплена за Міністерством економіки, друга покладена на Антимонопольний комітет України як орган оскарження.

Законом також запроваджується удосконалений механізм оскарження, який є більш детальним та зрозумілим. Водночас виникають сумніви щодо спроможності АМКУ неупереджено та професіонально виконувати ці функції, враховуючи його нинішній статус, перевантаженість поточною роботою та новизну цих функцій.

У законі розширено перелік коштів, які підпадають до категорії державних та вимагають проведення відповідних процедур у разі закупівлі товарів та послуг за їх рахунок. Так, до переліку включені фінансові ресурси, що надаються в рамках кредитів міжнародних організацій та іноземних банків. Також розширився перелік підприємств, які повинні використовувати процедури держзакупівель. До нього включені комунальні підприємства, їх дочірні підприємства, а також об'єднання державних та інших підприємств, на які поширюється дія нового закону.

Іншою новацією закону є закріплення «принципу недискримінації», який полягає у наданні однакових умов українським та іноземним учасникам процесу держзакупівель. Нормативна фіксація цього принципу в національному законодавстві впливає із зобов'язань України перед СОТ, а також вимог, які висуває до України Євросоюз у рамках переговорів щодо створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС. Таким чином, таке нововведення може вважатись наступним кроком у напрямі подальшої гармонізації українського законодавства з міжнародними стандартами. На практиці воно повинно сприяти створенню конкурентного середовища у сфері державних закупівель та підвищенню інвестиційної привабливості України для іноземців. Водночас цей принцип несе певні ризики для вітчизняних виробників, які можуть не витримати конкуренції з іноземними компаніями.

Оцінюючи запроваджені новою редакцією закону зміни, можна констатувати, що вони створюють в цілому позитивні передумови для зменшення простору для корупційних дій у сфері державних закупівель. Разом з тим становлення цивілізованої практики у сфері державних закупівель потребуватиме ще значного часу, оскільки вимагатиме прийняття спеціальних підзаконних нормативних актів для регулювання процедур державних закупівель в окремих сферах. Крім того, як підтверджують українські реалії, наявність лише прогресивних законодавчих меж може виявитись недостатньою для ефективного державного регулювання цієї сфери, яке крім цього потребує також утвердження сталої правозастосовної практики.

ДЕРЖАВНА ПРОГРАМА ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА 2010 РІК: ПЕРСПЕКТИВИ ТА РЕАЛЬНІСТЬ

Прийняття цієї програми є важливим рішенням, враховуючи складний стан економіки України та необхідність визначення головних пріоритетів, які стали б основою виходу країни з кризи. Цікавим фактом є використання в документі матеріалу, який підготував уряд Ю.Тимошенко ще у вересні 2009 року.

Довідка: у листопаді 2009 року Верховна Рада відмовилася ухвалити проект закону «Про Державну програму економічного і соціального розвитку України на 2010 рік». За ухвалення внесеного Кабінетом Міністрів документа проголосували лише 192 народних депутати з 436 зареєстрованих у сесійній залі.

Обіцяні протягом виборчої кампанії фундаментальні розробки щодо модернізації країни виявились черговим політичним блефом. Партія регіонів не мала напрацювань і використала для оприлюднення фактично головного концептуального документа щодо розвитку економіки країни напрацювання своїх опонентів.

Довідка: нова програма, як і попередня, містить сім напрямів. Кабмін зобов'язується зберегти макроекономічну і соціальну стабільність, здійснити прорив в індустрії, зняти інфраструктурні обмеження, створити сучасну інноваційну систему і високоефективне агропромислове виробництво, інтегрувати Україну у світову спільноту.

Задекларовано стабільність гривні, ліквідацію обмежень для ведення бізнесу, запровадження єдиного соціального внеску та накопичувальної пенсійної системи. Кабмін планує здійснити в 2010 році збільшення виробництва автомобілів, суден, авіаційної і ракетної техніки, розвивати поновлювані джерела енергії, в результаті чого споживання газу економікою має скоротитися на 6%.

Довідка: з ключових макроекономічних показників у програмі вказаний лише розмір дефіциту бюджету – 4% ВВП. Цю ж цифру обіцяв попередній уряд. Приріст виробництва аграрної продукції має становити 2,1% (раніше – 4,1%), прогнози будівництва доступного житла – 16,3 тис м² (1,1 млн. м²). Звичайно, сухі цифри не дають повного уявлення про сутність реформ, які нібито мали скласти основу модернізації країни, а тому це мало б знайти відображення у програмі економічного розвитку, натомість – констатація дріб'язкових витрат на масштабні проекти, які неспроможні радикально змінити ситуацію в економіці та реально покращити добробут людей. Нова частина програми містить деякі передвиборні обіцянки. З-поміж іншого задекларовано запровадити податкові канікули для малого бізнесу, зменшити ставки ПДВ (з 20% до 17%) і податку на прибуток (з 25% до 16%), підвищити ставку податку для доходів фізичних осіб понад 20 тис. грн, скасувати пільги з ПДВ (окрім векселів), відкрити індустріальні парки. Серед нових ініціатив – створення Банку сприяння розвитку і продаж Одеського припортового заводу, що дасть змогу виконати план приватизації на 10 млрд грн.

Цікавим фактом є те, що з 2000 року програми Кабміну не отримували підтримки в парламенті. На відміну від бюджету, вони не містять конкретних цифр, тому є, наймовірніше, декларацією намірів, а не реальним документом до виконання. Таке бачення і ставлення до урядової програми підтверджує відсутність стратегічного підходу і планування соціально-економічного розвитку в країні, зосередженість більшості політиків на власних політичних інтересах та питаннях перерозподілу бюджетних коштів на користь більш лояльних територіальних громад.

Сподівання на те, що ухвалення документа є зміною підходів, стартом реформ, є наївною ілюзією, тому що інвесторів та підприємців більш цікавить довгострокова стратегія, докладний перелік реформ, конкретні терміни та реальне матеріальне забезпечення їхнього проведення.

Насправді програма на 90% є переліком гасел на зразок «покращення якості медичного обслуговування населення», «рівень безробіття, визначений за методологією МОБ, знизиться до 8,1%». Чому не до 7,9%, наприклад? Не наведено жодної інформації про те, яким чином досягатиметься виконання цього завдання.

В умовах кризової економіки мають бути зазначені заходи стимулювання внутрішнього ринку, саме інвестування в розвиток споживчого ринку. Збільшення частки зарплат у собівартості продукції може стати поштовхом до відновлення виробничих потужностей економіки країни. Саме такий підхід має бути покладено в розробку програми на 2011 рік. Формалізм має поступитися місцем системному та водночас творчому підходу до планування реформ і оздоровленню української економіки.

ЗАСАДИ ВНУТРІШНЬОЇ ТА ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ: ПРІОРИТЕТИ НОВОЇ ВЛАДИ

Цим Законом визначаються засади внутрішньої політики України у сферах розбудови державності, розвитку місцевого самоврядування та стимулювання розвитку регіонів, формування інститутів громадянського суспільства, національної безпеки і оборони, в економічній, соціальній і гуманітарній галузях, в екологічній сфері та сфері техногенної безпеки, а також засади зовнішньої політики України.

Законом передбачено, що Україна як європейська позаблокова держава здійснює відкриту зовнішню політику і прагне співробітництва з усіма заінтересованими партнерами, уникаючи залежності від окремих держав, груп держав чи міжнародних структур.

Норма щодо інтеграції в євроатлантичні структури була вилучена з документа. Керівництво блоку НАТО одразу відреагувало і заявило, що відмова від інтеграції не означає припинення конструктивної співпраці, що на дипломатичній мові означає гальмування реального просування інтеграційних процесів.

У проекті закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», який Микола Азаров, що представляв його в парламенті, назвав «стратегічним» і «концептуальним» документом, проблематично виявити якусь стратегію. Він узагалі мало схожий на закон і є декларативним актом, який містить загальні тези, переписані з Конституції чи скопійовані зі Статуту ООН та інших міжнародних документів.

Тож знову повертаються часи багатовекторності й невизначеності ні у внутрішній, ні в зовнішній державній політиці. Формалізм під час затвердження цього документа вражає. Хіба не краще ретельно, хоч і довго, попрацювати над законом і затвердити справді змістовний документ не формального, а реального змісту?

Документ, який має дуже мало спільного з нормами права, на думку М.Азарова, покликаний «докорінно» змінити правовий простір країни: «Нарешті в державі з'явиться мірило, правовий стандарт, з яким звирятиметься вся нормотворча діяльність влади». Не випадково слідом за М.Азаровим Голова Верховної Ради В.Литвин назвав цей документ другою Конституцією, втім, якщо вірити Прем'єр-міністру, то вже навіть першою.

Законопроект справді містить положення, згідно з якими всі інші закони та нормативно-правові акти мають бути приведені у відповідність до

нього. Тобто Закону «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» надається пріоритет. Це, очевидно, суперечить Конституції, згідно з якою всі закони мають однакову юридичну силу.

Однією з головних тез документа є завершення політичної реформи. Найімовірніше, мається на увазі скасування прийнятої у грудні 2004 року конституційної реформи, яка обмежила президентські повноваження та створила прецедент дисбалансу влади. Анулювання цього рішення остаточно сформує єдність влади і затвердить стабільність у відносинах між гілками влади, сформованими фактично однією політичною силою.

Ще одним гострим питанням, яке міститься у документі, є запровадження купівлі-продажу землі. Воно має викликати невдоволення багатьох членів коаліції, особливо фракцію комуністів та, ймовірно, Блок Литвина.

МІСЦЕВІ ВИБОРИ: ЧЕРГОВЕ ВИПРОБОВУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕМОКРАТІЇ

10 липня 2010 року Верховна Рада України ухвалила новий виборчий закон щодо проведення місцевих виборів. Після нетривалих дискусій та суперечок і коаліція, і опозиція досягли консенсусу – повернення до мішаної системи виборів, відповідно до якої половина депутатського корпусу рад обиратиметься за закритими партійними списками, а половина у мажоритарних округах.

Найбільш суперечливою нормою стала та, за якою право висувати кандидатів належить лише партійним осередкам, які були зареєстровані не менш ніж за рік до виборів. З початку розгляду нового законопроекту щодо місцевих виборів не тільки опозиція, а й представники коаліції стали критикувати наявність такої норми. Зрештою цю норму відмінили.

Наступною проблемою стало скасування норми про виборчі блоки як суб'єкти виборчого процесу. Передусім це зачіпає найбільшу опозиційну парламентську силу – БЮТ та одного з учасників коаліції – Блок Литвина. Щоправда, останній учасник виборчих перегонів не може похвалитись високим рейтингом, а тому втрати від неможливості надалі використовувати власний бренд – мінімальні.

Незважаючи на багатолітні запевнення, що вибори за закритими списками не сприяють розвитку демократії, мають негативні відгуки вітчизняних фахівців, представників ПАРЄ та ОБСЄ, заперечуються фактично всіма лідерами парламентських партій, політичні інтереси виявились набагато ближчі представникам парламентської більшості

та вплинули на остаточний факт голосування. Мотивація – брак часу та відсутність необхідних законодавчих напрацювань. У прийнятому законопроекті пропорційна система залишає норму закритих списків у дії, незважаючи на її загальне заперечення з боку політичних лідерів, експертного середовища та громадськості.

Наступним проблемним аспектом нового виборчого законодавства є право висування депутатів лише місцевими організаціями політичних партій (стаття 35 Закону). Порушується право громадян на самовисування, заперечується вільна конкуренція на виборах.

Запропонований механізм висування кандидатів у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, районної, міської, зокрема міст Києва та Севастополя, районної у місті ради виключно через місцеві організації партій не відповідає Конституції України, оскільки звужує гарантоване частиною першою статті 38 Конституції України право громадянина бути обраним до органів місцевого самоврядування, та ставить реалізацію цього права в залежність від рішень місцевих організацій партій.

Довідка: зазначений підхід не узгоджується з пунктом 7.5 Копенгагенського документа ОБСЄ 1990 року, згідно з яким «держави-учасниці поважатимуть право громадян прагнути політичних або державних посад, індивідуально або в якості представників політичних партій або організацій, без дискримінації».

Ще однією проблемою є те, що загальна кількість депутатів районної ради, згідно з новим виборчим законодавством, визначається з урахуванням кількості територіальних громад сіл (кількох сіл, мешканці яких добровільно об'єдналися у сільську громаду), селищ, міст районного значення, що входять до складу відповідного району, для забезпечення їх можливого представництва у відповідній районній раді пропорційно чисельності такої територіальної громади. Аналогічний підхід застосовано і щодо визначення загального складу обласної ради. При цьому передбачено, що «один депутат може представляти мешканців декількох сіл, селищ, міст, районів».

Довідка: всупереч статті 140 Конституції України стають можливими випадки, коли територіальна громада не матиме свого делегата, який представлятиме виключно інтереси цієї територіальної громади у районній та обласній радах. Система, за якою один депутат представлятиме декілька територіальних громад, може призвести до конфлікту інтересів зазначених громад, а тому не враховує конституційної природи районних і обласних рад за статтею 140 Конституції України.

Недосконале виборче законодавство і в царині формування виборчих комісій. Формування комісій за партійною належністю виключає не тільки контроль за виборчим процесом з боку непарламентських партій, а що головне – з боку громадськості, кожного виборця. Ця норма порушує частину другу статті 24 Конституції України про заборону

встановлення привілеїв чи обмежень конституційних прав громадян за будь-якою ознакою, в цьому випадку за партійною.

Формування дільничних виборчих комісій за партійним принципом порушує конституційні права громадян, створює основу для фальсифікації і непрозорості процесу підрахунку результатів голосування. У більшості розвинених країн дільничні виборчі комісії формуються не за партійною ознакою і це забезпечує прозорість та чесність процесу підрахунку голосів.

У новому виборчому законодавстві до того ж допускається пряме втручання в діяльність місцевих виборчих комісій з боку ЦВК, тобто відбувається процес централізації на всіх рівнях, зокрема на рівні виборчих комісій.

Відповідно до пункту 5 статті 24 ЦВК «може з власної ініціативи у разі прийняття територіальною виборчою комісією незаконного рішення або її бездіяльності скасувати таке рішення та (або) прийняти рішення по суті питання (у день голосування такі питання розглядаються невідкладно)». А згідно з пунктом 6 цієї ж статті Центральна виборча комісія «у разі невиконання відповідною територіальною виборчою комісією вимог цього Закону щодо встановлення в порядку та строки, визначені цим Законом, результатів відповідних місцевих виборів встановлює результати таких місцевих виборів».

Ці положення відкривають шлях необмеженому втручання Центральної виборчої комісії в роботу виборчих комісій, зокрема надають можливість встановити замість них підсумки місцевих виборів, самостійно, власними рішеннями. Тим самим, з одного боку, уможлиблюється підміна правосуддя, з другого – нівелюється природа місцевого самоврядування як права територіальної громади самостійно в межах законів вирішувати питання місцевого значення, в тому числі формування місцевих представницьких органів (статті 140, 141 Конституції України).

Новацією виборчого законодавства стали прикінцеві положення закону про місцеві вибори, які вирішують питання оновлення влади у Києві. Згідно з внесеними нормами Президент України отримав повноваження призначати керівництво КМДА та районів відповідно до подання Кабінету Міністрів. У такий спосіб Партія регіонів у черговий раз суперечить власним програмовим засадам щодо децентралізації влади і, зважаючи лише на особливість нинішнього політичного моменту, ухвалює недемократичні рішення, які не посилюють, а послаблюють місцеве самоврядування. Не можна змінювати закони щоразу, коли не влаштовує той чи той політик, мер міста чи більшість у раді. Сталість – одна з головних особливостей і запорук успішного демократичного законодавства.

ГРОМАДСЬКА ДУМКА

ПАДІННЯ РЕЙТИНГУ ВЛАДИ

У першій половині 2010 року, після президентських виборів, в Україні відбулось зростання соціальних очікувань, пов'язаних зі зміною влади. Ця тенденція спостерігається щоразу після проведення чергових чи позачергових виборів і є логічною.

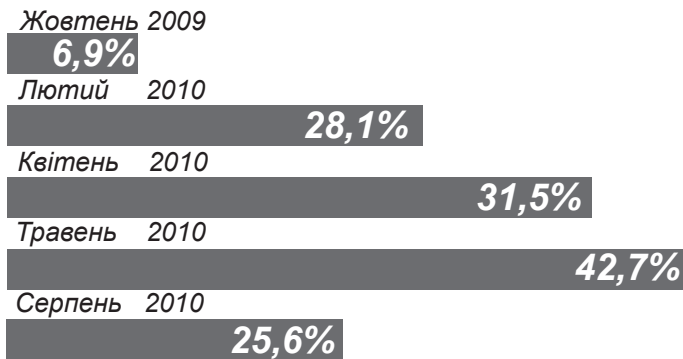
Кредит довіри громадян визначально був низьким, тому падіння рейтингу державних інституцій варто було передбачити. Вже у серпні 2010 року такий факт відбувся, і він пов'язаний, передусім, з невиконанням чинною владою ключових пунктів передвиборної програми, які пов'язані з підвищенням рівня соціальних стандартів, зростанням тарифів на комунальні послуги, затягнутим очікуванням реальних реформ.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ РІВНЯ ДОВІРИ ДО ПРЕЗИДЕНТІВ УКРАЇНИ В.ЮЩЕНКА ТА В.ЯНУКОВИЧА ПРОТЯГОМ ПЕРШИХ МІСЯЦІВ РОБОТИ

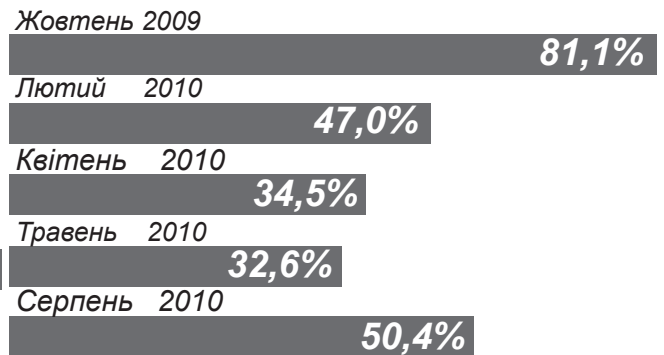
	Повністю підтримую	Підтримую окремі заходи	Не підтримую	Важко відповісти
В.ЯНУКОВИЧ				
Серпень 2010	22,5	38,7	33,3	5,5
Травень 2010	39,7	32,2	23,0	5,1
Квітень 2010	40,9	25,4	28,5	5,2
Лютий 2010	28,4	31,1	27,7	12,8
В.ЮЩЕНКО				
Листопад 2005	14,3	39,5	39,4	6,7
Жовтень 2005	18,1	44,9	31,9	5,1
Вересень 2005	20,3	44,9	31,9	5,1
Серпень 2005	30,2	38,1	26,1	5,7
Червень 2005	39,9	33,4	21,0	5,8
Квітень 2005	46,6	27,2	20,5	5,7
Лютий 2005	46,7	26,9	19,8	6,7

ОПИТУВАННЯ: В РЕЗУЛЬТАТІ ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ВИБОРІВ СИТУАЦІЯ В КРАЇНІ ПОКРАЩИЛАСЬ, ПОГІРШИЛАСЬ ЧИ ЗАЛИШИЛАСЯ БЕЗ ЗМІН?

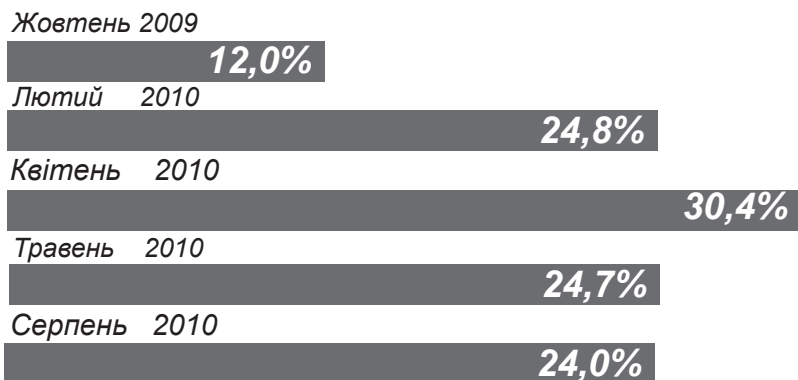
У правильному напрямі

У неправильному напрямі

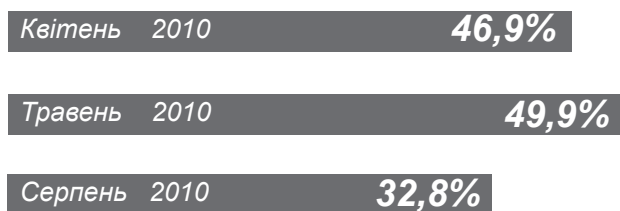

Важко відповісти

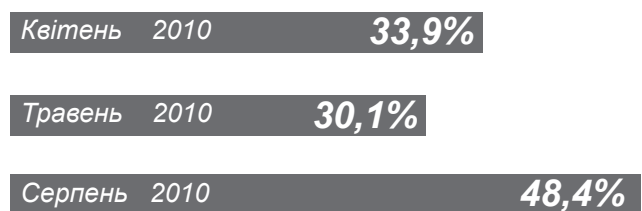

НА ЩО НАПРАВЛЕНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ В.ЯНУКОВИЧА

На захист загальнонаціональних інтересів

На захист власних інтересів та інтересів свого політичного оточення

Важко відповісти

РЕЙТИНГ ДОВІРИ ДО ДІЯЛЬНОСТІ ГОЛОВНИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ ТА ДЕРЖАВНИХ ІНСТИТУТІВ СТАНОМ НА СЕРПЕНЬ 2010 РОКУ

	Повністю підтримую	Підтримую окремі заходи	Не підтримую	Важко відповісти
Президент України	22,5	38,7	33,3	5,5
Верховна Рада України	10,9	38,9	44,2	5,9
Уряд України	14,3	40,8	38,4	6,5
Суд в Україні	5,5	25,3	53,7	15,4
Збройні сили України	19,9	37,3	28,6	14,2
Служба безпеки України	14,5	31,6	33,7	20,1
Органи внутрішніх справ (міліція)	6,4	31,1	52,5	9,9
Органи прокуратури	5,8	26,3	49,4	18,5
Обласні державні адміністрації	7,4	40,5	35,8	16,3
Районні державні адміністрації	7,9	42,0	34,6	15,5
Органи місцевого самоврядування	10,2	43,1	33,5	13,1
Національний банк України	5,7	27,7	47,2	19,5

ПОРІВНЯННЯ СТАВЛЕННЯ ДО НИНІШНЬОЇ ТА КОЛИШНЬОЇ ВЛАДИ

	Квітень 2010	Травень 2010	Серпень 2010
Нинішня влада краща, ніж колишня	43,1	49,2	33,6
Нинішня влада нічим не відрізняється від колишньої	32,6	24,9	39,9
Нинішня влада гірша, ніж колишня	11,9	12,0	18,0
Важко відповісти	12,4	13,9	8,4

РІВЕНЬ ПІДТРИМКИ ДІЯЛЬНОСТІ УРЯДУ

	Повністю підтримую	Підтримую окремі заходи	Не підтримую	Важко відповісти
Серпень 2010	14,3	40,8	38,4	6,5
Травень 2010	26,7	36,8	28,0	8,5
Квітень 2010	26,6	33,5	29,1	10,9
Лютий 2010	8,2	37,2	46,7	7,9
Жовтень 2009	5,6	31,3	58,8	4,2

РІВЕНЬ ПІДТРИМКИ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА М.АЗАРОВА

	Повністю підтримую	Підтримую окремі дії	Не підтримую	Не знаю такого політика	Важко відповісти
Серпень 2010	16,9	31,0	45,4	1,6	5,2
Травень 2010	31,7	29,3	29,3	2,3	7,4
Квітень 2010	27,4	27,9	33,1	2,9	8,7

РЕЙТИНГ ПІДТРИМКИ ДІЯЛЬНОСТІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ ПРОТЯГОМ ЖОВТНЯ 2009 – СЕРПНЯ 2010 РОКІВ

	Повністю підтримую	Підтримую окремі заходи	Не підтримую	Важко відповісти
Серпень 2010	10,9	38,9	44,2	5,9
Травень 2010	19,3	35,5	38,7	6,6
Квітень 2010	16,6	32,7	42,8	8,0
Лютий 2010	6,3	40,4	45,6	7,6
Жовтень 2009	2,2	35,9	58,6	3,2

РІВЕНЬ ПІДТРИМКИ ДІЯЛЬНОСТІ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ В.ЛИТВИНА

	Повністю підтримую	Підтримую окремі дії	Не підтримую	Не знаю такого політика	Важко відповісти
Серпень 2010	9,9	31,5	50,5	1,4	6,7
<i>Травень 2010</i>	15,1	34,8	41,9	0,9	7,3
<i>Квітень 2010</i>	18,8	30,3	42,5	0,6	7,8
<i>Лютий 2010</i>	5,9	38,2	48,3	0,4	7,2
<i>Листопад-грудень 2009</i>	6,1	38,2	47,8	0,9	7,1
<i>Жовтень 2009</i>	6,4	37,3	48,9	0,9	6,6

РІВЕНЬ ПІДТРИМКИ ДІЯЛЬНОСТІ Ю.ТИМОШЕНКО

	Повністю підтримую	Підтримую окремі дії	Не підтримую	Не знаю такого політика	Важко відповісти
Серпень 2010	10,5	21,9	62,5	1,1	4,0
<i>Травень 2010</i>	10,6	19,9	63,7	0,7	5,0
<i>Квітень 2010</i>	10,1	16,7	68,6	0,4	4,2
<i>Лютий 2010</i>	17,6	24,5	54,5	0,6	2,8
<i>Листопад-грудень 2009</i>	13,8	20,9	61,5	0,7	3,1
<i>Жовтень 2009</i>	14,3	23,7	58,8	0,5	2,8

РІВЕНЬ ДОВІРИ ДО ДІЯЛЬНОСТІ С.ТІГПКА

	Повністю підтримую	Підтримую окремі дії	Не підтримую	Не знаю такого політика	Важко відповісти
<i>Серпень 2010</i>	20,6	39,2	32,1	1,8	6,4
<i>Травень 2010</i>	27,8	42,1	20,8	1,4	8,0
<i>Квітень 2010</i>	29,5	34,7	25,5	1,6	8,8
<i>Лютий 2010</i>	22,1	46,2	23,0	1,0	7,7
<i>Листопад-грудень 2009</i>	10,0	32,4	43,0	3,9	10,5
<i>Жовтень 2009</i>	5,2	24,5	51,9	7,5	11,1

РІВЕНЬ ПІДТРИМКИ ДІЯЛЬНОСТІ В.ЮЩЕНКА

	Повністю підтримую	Підтримую окремі дії	Не підтримую	Не знаю такого політика	Важко відповісти
<i>Серпень 2010</i>	2,7	12,2	77,8	2,0	5,3
<i>Травень 2010</i>	3,4	9,8	80,0	0,9	5,9
<i>Квітень 2010</i>	2,7	10,4	82,1	0,3	4,5
<i>Лютий 2010</i>	2,8	19,1	73,6	0,6	3,9
<i>Листопад-грудень 2009</i>	4,0	14,6	77,3	0,8	3,3
<i>Жовтень 2009</i>	4,8	14,2	77,5	0,6	2,8

РІВЕНЬ ПІДТРИМКИ ДІЯЛЬНОСТІ А.ЯЦЕНЮКА

	Повністю підтримую	Підтримую окремі дії	Не підтримую	Не знаю такого політика	Важко відповісти
<i>Серпень 2010</i>	7,8	32,7	49,5	1,6	8,4
<i>Травень 2010</i>	8,8	34,7	44,5	1,0	11,0
<i>Квітень 2010</i>	7,4	28,2	51,4	0,9	12,1
<i>Лютий 2010</i>	10,3	36,9	43,8	0,4	8,6
<i>Листопад-грудень 2009</i>	7,3	31,2	51,2	0,9	9,4
<i>Жовтень 2009</i>	8,2	29,2	51,9	1,5	9,1

Щодо рівня підтримки органів влади можна зафіксувати значне падіння рівня довіри протягом серпня 2010 року. Динаміка падіння рейтингу Президента України зразка 2010 року повторює показники 2005 року. Саме у серпні 2005 року відбулось перше значне зниження рівня довіри до В.Ющенка і склало 16,5% щодо лютого 2005 року (46,7% і 30,2% відповідно). У В.Януковича рейтинг сягнув найвищого показника у квітні 2010 року і склав 40,9%, у серпні цей показник знизився на 18,4% і зупинився на рівні 22,5%.

Якщо така динаміка зберігатиметься, то варто очікувати подальшого зниження рейтингу довіри, особливо враховуючи ухвалення непопулярних рішень восени 2010 року. До речі, кількість громадян, які вважають нинішню владу такою самою, як і попередня, значно збільшилась з 24,9% у травні 2010 року до 39,9% у серпні 2010 року.

Аналогічна ситуація складається з рівнем довіри до Кабінету Міністрів та Верховної Ради. Вона обумовлена централізацією влади в межах однієї політичної сили, отож ставлення громадян до всіх інститутів влади має однакову тенденцію. Рівень однозначної підтримки діяльності уряду відповідно знизився з 26,7% у травні до 14,3% у серпні, М.Азарова – з 31,7% до 16,9%, Верховної Ради – з 19,3% до 10,9%, В.Литвина – з 15,1% до 9,9% за відповідний період.

Така ж тенденція до зниження довіри спостерігається по щодо С.Тігіпка. Якщо в квітні рівень повної підтримки склав 29,5%, а невідтримки 25,5%, то вже у серпні, після невдач з презентацією Податкового

кодексу, гальмування початку реформування та модернізації країни, він знизився до 20,6%, а рівень повної невідтримки – до рівня 32,1%.

Серед індивідуальних рейтингів політиків також намітилась нова тенденція. Належність політиків до опозиції завжди приносить дивіденди. Зокрема, призупинився рівень зниження рейтингу у Ю.Тимошенко і навіть В.Ющенко. Тільки це ще не стійка тенденція. Серед іншого рейтинг повної довіри до Ю.Тимошенко в серпні щодо квітня зріс на 0,4% – до 10,5%, рейтинг абсолютної недовіри знизився з 68,6% до 62,5%.

Рівень підтримки В.Ющенко зупинився на показнику 2,7%, а повної недовіри знизився з 82,1% до 77,8%. Така ж тенденція у А.Яценюка: зростання рейтингу повної довіри з 7,4% до 7,8%, а повної недовіри знизився з 51,4% до 49,5%. Неважко спрогнозувати, що коли літню пасивність змінить гарячий політичний сезон, то рівень довіри до опозиційних політиків буде зростати, а тих, хто причетний до чинної влади, знижуватись.

СТАВЛЕННЯ ДО НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

ОЦІНКА ЗМІНИ СИТУАЦІЇ ЩОДО 1991 РОКУ

	Ситуація покращилася	Ситуація погіршилася	Ситуація не змінилася	Важко відповісти
Загальна економічна ситуація в країні	23,5	47,8	14,4	14,2
Рівень життя населення	22,4	49,1	15,9	12,5
Рівень соціальної захищеності	18,1	51,4	18,5	11,9
Рівень злочинності	10,4	53,0	21,0	15,5
Рівень корупції	5,8	61,4	20,6	12,3
Рівень демократії в країні	32,6	28,5	23,0	15,9
Рівень суспільної моралі	10,3	51,4	23,7	14,6
Рівень культури населення	12,6	50,5	23,4	13,5

РЕЗУЛЬТАТИ ГОЛОСУВАННЯ НА РЕФЕРЕНДУМІ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ

	Серпень 2001	Серпень 2002	Серпень 2003	Липень 2004	Серпень 2005	Липень 2006	Серпень 2008	Липень 2009	<i>Серпень 2010</i>
Підтримав би незалежність України	51,3	48,8	46,5	53,1	59,5	58,8	52,1	52,2	59,1
Не підтримав би незалежність України	29,2	33,9	29,8	27,6	19,6	20,1	22,2	25,1	21,1
Не брав би участі в референдумі / Важко відповісти	19,5	17,3	23,7	19,3	20,9	21,1	25,6	22,6	19,8

ЧИ ВВАЖАЄТЕ ВИ УКРАЇНУ ДІЙСНО НЕЗАЛЕЖНОЮ ДЕРЖАВОЮ ЗАРАЗ, ЧЕРЕЗ 19 (18, 17, 15, 14) РОКІВ ПІСЛЯ ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ?

	Серпень 2005	Липень 2006	Серпень 2008	Липень 2009	Серпень 2010
Так	49,4	34,9	38,8	33,1	43,2
Ні	37,2	51,7	45,2	53,8	44,7
Важко відповісти	13,4	13,4	16,0	13,0	12,2

ЯКЩО ГОВОРИТИ В ЦІЛОМУ, ВИ ТА ВАША РОДИНА БІЛЬШЕ ВИГРАЛИ ЧИ ВТРАТИЛИ ВІД ЗДОБУТТЯ УКРАЇНОЮ НЕЗАЛЕЖНОСТІ?

	Серпень 2005	Липень 2006	Серпень 2008	Липень 2009	Серпень 2010
Більше виграли	27,9	26,8	22,2	21,8	26,3
Більше втратили	37,3	42,7	41,2	49,4	41,7
Важко відповісти	34,8	30,5	36,5	28,9	32,1

СТАВЛЕННЯ ГРОМАДЯН ДО СВЯТА ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

	Серпень 2005	Липень 2006	Серпень 2008	Липень 2009	Серпень 2010
Для мене це дійсно велике свято	21,7	20,1	15,8	15,2	16,7
Для мене це звичайне свято, як і інші офіційні свята	40,0	40,0	43,6	37,5	40,5
Для мене це не свято, а звичайний вихідний день	29,5	30,0	30,9	37,1	31,9
Для мене це не свято, і я вважаю, що цей день має бути робочим	5,3	6,8	6,9	8,0	7,9
Важко відповісти	3,5	3,1	2,9	2,1	3,0

СТАВЛЕННЯ ГРОМАДЯН ДО ХАРКІВСЬКИХ УГОД ЩОДО ПЕРЕБУВАННЯ У СЕВАСТОПОЛІ ЧОРНОМОРСЬКОГО ФЛОТУ РОСІЇ

ЧИ ВІДОМІЙ ВАМ ЗМІСТ ЦИХ ДОКУМЕНТІВ?

	<i>04.2010 р.</i>	<i>08.2010 р.</i>
Уперше про них чую	4,9	11,3
Знаю, що були підписані такі документи, але не знаю, про що в них йдеться	23,1	35,9
У загальних рисах знаю, про що в них (або хоча б в одному з них) йдеться	50,9	42,2
Досить добре знаю про зміст цих документів	21,2	10,6

ПІД ЧАС РАТИФІКАЦІЇ ЦЬОЇ УГОДИ У ВЕРХОВНІЙ РАДІ ВІДБУВАЛИСЯ СУТИЧКИ МІЖ ПРЕДСТАВНИКАМИ БІЛЬШОСТІ І ОПОЗИЦІЇ У. ЯК ВИ СТАВИТЕСЯ ДО ДІЙ?

	Позитивно		Негативно		Мені байдуже		Важко відповісти	
	<i>04.2010 р.</i>	08.2010 р.	<i>04.2010 р.</i>	08.2010 р.	<i>04.2010 р.</i>	08.2010 р.	<i>04.2010 р.</i>	08.2010 р.
Парламентської більшості	40,5	26,3	38,1	41,8	12,3	20,3	9,1	11,7
Парламентської опозиції	12,2	11,9	64,5	52,9	13,4	22,3	9,9	13,0

ЧИ ПІДТРИМУЄТЕ ВИ КОЖНЕ З ТАКИХ ПОЛОЖЕНЬ ЦИХ ДОКУМЕНТІВ?

	Так, підтримую		Ні, не підтримую		Мені байдуже		Важко відповісти	
	04.2010 р.	08.2010 р.	04.2010 р.	08.2010 р.	04.2010 р.	08.2010 р.	04.2010 р.	08.2010 р.
Перебування Чорноморського Флоту Російської Федерації на території України продовжується до 2042 року	53,6	44,2	32,6	37,0	8,1	11,7	5,7	7,1
Зниження ціни на російський газ для України	82,8	71,4	6,6	11,3	3,3	7,7	7,3	9,6

ПОЛІТИКИ І ЕКСПЕРТИ ПО-РІЗНОМУ ОЦІНЮЮТЬ «ХАРКІВСЬКІ УГОДИ» («ГАЗ-ФЛОТ») МІЖ УКРАЇНОЮ І РОСІЄЮ. НАСКІЛЬКИ ВИ ЗГОДНІ ЧИ НЕ ЗГОДНІ З НАВЕДЕНИМИ ОЦІНКАМИ ЦИХ УГОД?

	Згоден	Не згоден	Важко відповісти
Харківські угоди («газ-флот») є проривом для України у російсько-українських енергетичних відносинах	50,1	32,3	17,7
У результаті підписання «харківських угод» Україна виграла з точки зору економіки	47,0	32,6	20,5
У результаті підписання «харківських угод» Україна втратила частину суверенітету	37,2	44,8	18,0
Підписання «харківських угод» є для України вимушеним кроком унаслідок економічної кризи	48,5	30,2	21,4
Підписання «харківських угод» є виправленням помилок попередньої помаранчевої влади	44,9	33,9	21,2

